

ST. OLAV

KATOLSK KIRKEBLAD NR. 5 - 2014

Tusen år siden Olav den helliges dåp s. 3

OLAV DEN HELLIGE, NORGES EVIGE KONGE, MALT AV SERGEJ POLYAKOV, FOTO: CAROLINE SERCK-HANSEN

- Medlemsregistrering i Kirken s. 6
- Familiesynoden – 1. etappe s. 8
- Tilgivelse helbreder verden s. 10

- Regnskap Midt-Norge s. 18
- Fem små ord til besvær s. 28
- Nukduras presenterer seg s. 38

Liturgisk kalender 2015 s. 19

Om adventstiden

Høytelskede! Se, nå er den tid som feires med så stor høytidelighet, og som Den Hellige Ånd kaller den rette tid, frelsens, fredens og forsoningens dag. Dette er den tid som profeter og patriarker i gammel tid så brennende lengtet etter og håpet på.

På samme måte som den rettferdige Simeon ble fylt av glede da han endelig så den komme, og slik som Kirken alltid høytidelig har feiret den siden, slik må også vi tilbringe denne tiden ved med fromt sinn alltid å lovprise og takke den evige Fader for den barmhjertighet han har vist oss i dette mysterium.

For det var jo ved sin enbårne Sønnns komme at han av uendelig kjærlighet til oss syndere sendte ham som skulle fri oss ut fra djevelens tyranni og velde, innby oss til himmelen, føre oss inn i dens innerste saler, vise oss sannheten selv, befeste oss i et rett levnet, så i oss dydenes såkorn, gjøre oss rike ved sin nådes skatt, og til sist

verden i kjødet, slik er han rede til å komme til oss igjen, hva tid og stund det skulle være, dersom vi ikke legger hindringer i veien, og bo i vår sjel på

på samme måte som han en gang kom til verden i kjødet, slik er han rede til å komme til oss igjen, hva tid og stund det skulle være, dersom vi ikke legger hindringer i veien

gjøre oss til sine barn og arvinger til det evige liv.

Når Kirken hvert år minnes dette mysterium, beveges vi til alltid å komme ihu den store kjærlighet som er blitt vist oss. Likeledes lærer vi at Kristi komme ikke bare gagnet dem som levde på Frelserens egen tid, men at hans kraft fremdeles gis til oss alle dersom vi er villige til, ved den hellige tro og sakramentenes hjelp, å ta imot den nåde han gjorde oss fortjent til, og rette vårt levnet etter den, i lydighet mot ham.

Kirken ber oss stadig begripe at på samme måte som han en gang kom til

åndelig vis med hele fylde av sine nådegaver.

Derfor er det at Kirken som en omsorgsfull mor, ivrig etter vår frelse, benytter denne tid til å belære oss ved hymner og sanger og andre av Den Hellige Ånds ytringer og riter på hvilken måte vi i takknemlighet skal ta imot så stor en velgjerning, og hvordan vi kan berikes av dens frukter. Slik blir vår sjel gjort like rede til å ta imot Herren Kristi komme som om han atter skulle komme til verden. På samme måte lærer fedrene oss i Det gamle testamente, ved ord og eksempel, hvordan vi skal etterligne dem (jf. 2 Kor 6,2).

Fra et hyrdebrev av den hellige Karl Boromeus, erkebiskop av Milano. Teksten leses i tidebønnene mandag første uke i advent.

St. Olav – katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78), «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68) og «Broen» (Landsdekkende, - 2009).

Medlemsblad for Den katolske kirke i Norge

Utgis av:

Norsk Katolsk Bisperåd
Nr. 5-2014, årgang 126 – ISSN 0802-6726
Oslo katolske bispedømme tlf.: 23 21 95 00
Trondheim Stift tlf.: 73 52 77 05
Tromsø Stift tlf.: 77 68 56 04

Adresse:

Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01 E-post: kirkeblad@katolsk.no
www.katolsk.no/kirkebladet

Redaktør: Heidi H. Øyma (HHØ)

Redaksjon:

Kristine Dingstad (KD), sr. Anne Bente Hadland OP (ABH)

Nord-Norge-kontakt: Stiftskontoret tlf.: 77 68 42 77

Midt-Norge-kontakt:

Stiftskontoret tlf.: 73 52 77 05, faks: 73 52 87 90

Trykk: Frode Fjellberg AS **Opplag:** 98 300

Redaksjonsslutt: 10.11.14. Deadline for neste nr.: 22.1.15

Signerte artikler står for forfatterens regning.

Gaver til St. Olav kirkeblad fra utlandet:
Sparebanken Sør, Postboks 200, 4662 Kristiansand
BIC/SWIFT: SPSONO22XXX IBAN: NO43 3000 2275 321

Katolsk-ortodoks feiring av Olav

Av redaksjonen

Foto: Caroline Serck-Hanssen (Oslo) & Geir Thomas Risåsen (Stiklestad)

Olav den hellige tilhører tiden før det store skisma mellom øst og vest, og er helgen også for de ortodokse. I forbindelse med 1000-årsjubileet for hans dåp hadde biskop Bernt Eidsvig gleden av å markere dette ved å gi en olavsrelikvie til Den hellige Olgas ortodokse menighet.

Relikvien, som er hentet fra den store relikvien i St. Olav domkirke i Oslo («Olavsarmen»), ble gitt videre til det nye ortodokse kapellet på Stiklestad. Dette kapellet ble innviet 16. oktober, selve festdagen for Olavs omvendelse. Innvielsen der ble foretatt av biskop Mark av Jegorevsk.

At den ortodokse feiringen på Stiklestad fant sted 16. oktober, var medvirkende årsak til at den katolsk-ortodokse markeringen i Oslo foregikk noen dager før. Biskop Eidsvig kom under planleggingen av feiringen i katolsk-ortodoks forum med ideen om å overrekke denne relikvien, og tilbudet ble tatt imot med glede.

Den 11. oktober ble «Olavsarmen» båret i prosesjon til Vår Frelsers kirke, St. Olav domkirkes nabo og kirken som huser hellige Olga menighet. Der ble den høytidelig tatt imot, og forsamlingen fikk anledning til å venerere den.

Det er for øvrig en forbindelse mellom de to helgenene Olga og Olav. Olga av Kiev var av skandinavisk herkomst og oldemor til fyrst Jaroslav den vise av Kiev, som tok imot Olav under hans eksil i det sagalitteraturen kaller Gardarike.

Dagen ble avsluttet med et foredrag i Mariagården om den hellige Olav i ortodoks tradisjon, ved Caroline Serck-Hanssen.

Olav den helliges dåp

Av redaksjonen

Foto: Sr. Dana Benedicta Pawlowicz OP

Olav den hellige ble døpt i den franske byen Rouen, og Kirken i Normandie ble dermed – med p. Egil Mogstads vakre uttrykk – gudmor for Kirken i Norge. Det var derfor naturlig at hovedfeiringen av tusenårsjubileet for kongens dåp var lagt til Rouen.

Feiringen var et samarbeid både mellom norske og franske katolikker og økumeniske relasjoner. Sammen med Rouens erkebiskop Jean Charles Descubes og biskop Bernt Eidsvig deltok også Helga Haugland Byfuglien, preses i bispemøtet i Den norske kirke, og den lutherske biskop av Nidaros, Tor Singsaas – samt franske protestantiske kirkeledere.

Både det kirkelige og det kulturelle programmet var rikheldig. Høydepunktene var en økumenisk gudstjeneste lørdag 18. november og en katolsk pontifikalmesse søndag 19. november, begge i Rouens vakre katedral. St. Olav bringer her noen glimt fra feiringen.

Etter tusen år er Olav den hellige tilbake i Normandie. En relikvie hentet fra St. Olavsarmen i Oslo ble overrakt av biskop Bernt Eidsvig til katedralen i Rouen søndag 19. oktober.

Vi forplikter oss på ny til å gi Gud hva Guds er

St. Olav bringer her utdrag fra biskop Eidsvigs preken i festmessen i Rouen 19. oktober. Dagens evangelium var Matt 22,15-21: «Gi Gud hva Guds er og Cæsar hva Cæsars er.»

Det evangelium vi har hørt, må ha vært godt kjent av kong Olav. Hans innfallsvinkel var ikke den samme som vår, for han var den norske Cæsar. Hvilke feil og svakheter Olav enn må ha hatt, han så monarkens begrensninger: Ingen skulle gi ham det som tilkommer Gud. I moralsk og åndelig henseende var han underlagt – og ville være underlagt – sakramental autoritet, selvom han ikke var i stand til å følge Kirkens bud til fullkommenhet. Så feirer vi da heller ikke hans fullkommenhet, men hans omvendelse fra det som står Gud imot. Omvendelsen var en varig innflydelse i hans liv; han vendte tilbake til den, ofte med god grunn. Men, for konger som for andre gjelder det at vi dømmes av Gud ut fra det vi vil og ikke for våre tilkortkommelser.

Olav overvant til slutt det onde ved å gi sitt liv hen for den kristne rett, for Norges enhet, forat hans folk ikke skulle bli underlagt vilkårlig og fremmed styre. Han var den første, tror jeg, av elleve europeiske herskere som ble gitt titelen *Rex perpetuus*; hans kongstanke skulle også lede hans efterfølgere og gi folket trygghet. I generasjon på generasjon holdt folket monarken ansvarlig for Olavs forrang, for deri lå deres rettsikkerhet. Minst to av våre konger i det 20. århundre, Haakon og Olav, var seg denne arv bevisst, særlig i krigsårene med fremmed okkupasjon.

Det norske myntvesen lå naturligvis under kongens myndighet, og Olav lot slå sølvmynt med korset på den ene og sitt eget bilde på den annen side.

Symbolikken her er klar: Korset var overordnet; kongen var underordnet. Korset var det blivende seierstegn; kongens makt var begrenset av tid. Dette stred nok imot vikingenes instinkter, for det var bare deres styrke eller svakhet som begrenset deres makt. De romerske keisere så seg selv i guddoms glans, og alle undersåtter var forpliktet til å ofre på monarkens alter. Kong Olav adlød altså en høyere lov. Når han utstyrte mynten med Kristi kors, så han seg selv som undersått, han stilte seg under korset. Kristus er den mektigste Herre; også kongen skulle avlegge regnskap for ham, i skriftemålet såvel som ved det jordiske livs slutt.

Schola Sanctae Sunniva var blant de kunstneriske bidragsyterne under feiringen.

Brønnen i krypten under katedralen i Rouen får vann fra kilden som også kan ha gitt vann til Olavs dåp.

Olav den helliges minnestein henger nå i krypten i katedralen i Rouen. Den ble avduket 18. oktober og er en gave fra Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider i samarbeid med Den katolske kirke og Den norske kirke.

Olav visste godt hva keiserens er. Uten lov og en rettferdig stat – for Norges del betydde det kongemakt den gang – er landet nettopp lovløst og makt utøves vilkårlig. Her har ingenting forandret seg. Millioner av mennesker i vår egen tid regjeres av selvforherligende herskere som ikke holder seg selv ansvarlige for menneskerettigheter og lov, enn si for Gud.

Når vi norske pilegrimer gjester Rouen, vender vi tilbake til vår kirkes begynnelse. Den betydde omvendelse fra synd og ondskap for kong Olav. Vi minnes idag vår egen dåpspakt og vårt kall til omvendelse, og vi forplikter oss på ny til å gi Gud hva Guds er.

*Hellige Olav, be for oss.
Alle Frankrike og Norges hellige,
be for oss.*

Medlemsregistrering i Oslo katolske bispedømme

Av redaksjonen

Representanter for Oslo katolske bispedømme (OKB) er i skrivende stund i dialog med Fylkesmannen i Oslo og Akershus vedrørende bispedømmets registreringsrutiner, på bakgrunn av at Humanetisk Forbunds organ Fri Tanke og Dagbladet har rettet et kritisk søkelys på bispedømmets rutiner for medlemsregistrering.

I en pressemelding den 21. oktober skriver biskop Bernt Eidsvig blant annet som respons:

«I lys av de siste års massive arbeidsinnvandring, i stor grad fra katolske land, er det ikke tvil om at det har vært en stor utfordring å få oversikt over katolikker i Norge, slik at vi kan tilby de kirkelige tjenester de har krav på. Den katolske kirke er et internasjonalt trosfellesskap der medlemskap defineres gjennom dåpen, og ens rettigheter og plikter som katolikk følger en på tvers av landegrenser. I denne de siste års massive vekst, som har strukket Kirkens ressurser til det ytterste, innser jeg at det kan ha forekommet svikt i våre rutiner, der enkeltpersoner

feilaktig har vært registrert som medlem i Den katolske kirke. Dette er dypt beklagelig. Der feil har forekommet – og eventuelt forekommer – forsikrer jeg at disse er blitt og blir rettet opp så snart vi får vite om dem. Det er også hevet over tvil at det er langt flere katolikker i Norge enn dem vi har i våre registre. Vi ønsker naturligvis at våre rutiner skal være i overensstemmelse med norsk lov, og vil samarbeide med myndighetene for å sikre dette.»

Som et ledd i arbeidet for å sikre rutinene for medlemsregistrering i bispedømmet, underskrev biskopen den 31. oktober 2014 «Overordnede retningslinjer for registrering av medlemmer av Oslo katolske bispedømme som grunnlag for offentlige tilskudd». Disse er sendt til Fylkesmannen og til alle som har ansvar for registrering av bispedømmets medlemmer.

De overordnede retningslinjene lyder som følger:

Overordnede retningslinjer for registrering av medlemmer av Oslo katolske bispedømme som grunnlag for offentlige tilskudd

Etter Den katolske kirkes interne regler defineres medlemskap gjennom dåp, katekumenat eller tilsvarende, og medlemmenes rettigheter og plikter som katolikk følger personene på tvers av landegrenser.

I Norge utmåles offentlige tilskudd til trossamfunn på grunnlag av antallet medlemmer i trossamfunnet multiplisert med de tilskuddssatser som gjelder for stat og respektive kommuner for det aktuelle år. Tilskuddssatsene utgjør en forholds- messig andel av om lag det som er budsjettert for Den norske kirke.

Bestemmelsene er gitt i trossamfunnsloven (lov nr. 25/1969) og forskrift gitt i medhold av denne.

Geistligheten er i kraft av sine stillinger bemyndiget til å innføre nye personer i OKBs medlemsregister. Andre personer tilknyttet OKB kan innføre nye personer som medlemmer i OKB etter fullmakt fra Biskopen.

For innføring av nye medlemmer i Oslo katolske bispedømme gjelder følgende vilkår:

1. Kun personer som er norske statsborgere eller som er bosatt i Norge, kan innføres som medlemmer i Oslo katolske bispedømme med hensyn til søknad om offentlig tilskudd, jf. trossamfunnsloven § 7.

2. Kun personer som ikke fra tidligere er medlem av et annet trossamfunn i Norge, kan innføres som medlemmer i Oslo katolske bispedømme, jf. trossamfunnsloven § 8. Det er ikke tillatt å kreve kopi av utmeldingsattest, og kontrollen må derfor basere seg på opplysninger fra den enkelte.

3. Et barn av to katolske foreldre registreres som tilhørig inntil det døpes. Barn av ugift katolsk mor regnes også som tilhørig frem til dåp, eller beskjed fra mor om at barnet ikke skal tilhøre Den katolske kirke. Barn som ikke blir døpt, opphører å være tilhørig ved fylte 15 år.

4. Katolikker som flytter til Norge fra utlandet, regnes ikke som nye medlemmer av Den katolske kirke ettersom de allerede er medlemmer.

Disse må sannsynliggjøre at de er katolikker og avgi samtykke for å bli registrert i Oslo katolske bispedømme.

5. Samtykke kan gis på følgende måter:

Ved skriftlig innmelding.

Ved personlig kontakt.

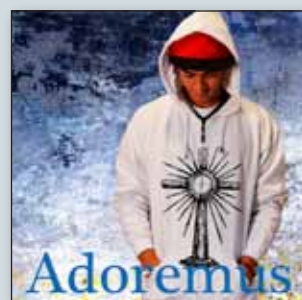
Via internett eller per telefon.

Annen videreformidlet sikker melding.

6. Ved innføring av nye medlemmer i Oslo katolske bispedømme skal det utstedes attest i samsvar med de til enhver tid gjeldende bestemmelser i lov eller forskrift. Attesten skal signeres av geistligheten eller annen person med særskilt fullmakt. Attesten skal arkiveres av Oslo katolske bispedømme, og kopi skal overleveres til vedkommende eller sendes til registrert bostedsadresse i konvolutt som er påført avsenders returadresse.

* * *

Årets julegave!

Pastoralavdelingen i OKB utgir CD med sanger fra *Adoremus*, Norges Unge Katolikers sangbok. Dette er den første profesjonelle produksjonen av sanger beregnet spesielt på katolsk ungdom i Norge. Profesjonelle sangere og musikere spiller et variert utvalg av sanger fra den populære sangboken, bl.a. *Breathe, Fall til ro, Jesus is the answer, Ave Maria, Above all, Kom Hellig Ånd* og mange flere. Her er musikkksamlingen som reflekterer identiteten til de katolske ungdomsmiljøene i Norge. Forhåndsbestill i dag ved å sende mail til pastoral.okb@katolsk.no.

Pris 150,- per CD

ORATORIO

Olav den Helliges dåp 1014-2014

Dobbel-CD
Selges på
www.sonore.no
og i St. Olav bokhandel

Medlemsregistrering forts.:

I en oppfølgende pressemelding den 3. november 2014 forteller biskop Eidsvig at bispedømmet på bakgrunn av en internjuridisk gjennomgang har «innsett svikt i våre rutiner med henhold til registrertes krav på skriftlig bekreftelse. Grunnet denne rutinesvikten vil vi nå sende ut brev til alle som har blitt registrert fra 2010 frem til i dag. (...) Vi minner imidlertid om at alle registrerte husstander har fått fem til seks medlemsblad tilsendt årlig, personlig adressert, samt direkte brev i forbindelse med diverse kampanjer. Vi ønsker å presisere, og ber om å bli trodd på, at vi selvsagt ikke har ønsket å tilknytte oss personer som ikke er katolikker eller av andre grunner ikke ønsker å stå i vårt register. Overfor disse beklager vi på det sterkeste og kan forsikre om at vi gjør vårt ytterste for rydde opp i de feilregistreringer som måtte ha funnet sted.»

Biskopen fortsetter:

«I en tid hvor vår kapasitet settes på prøve fra alle hold gjennom blant annet sprengfulle kirker og mennesker som trenger sosial og pastoral oppfølging, gjør vi vårt ytterste for å betjene og komme alle disse menneskene i møte.

Vi ønsker også å presisere at feilregistreringer i trossamfunn skjer i begge retninger. En rask opptelling viser at blant biskopens nærmeste medarbeidere har ti personer opplevd å være feilregistrert i et annet trossamfunn – deriblant undertegnede selv.»

St. Olav kommer tilbake med mer informasjon om saken så snart Fylkesmannen har konkludert i dialogen med Oslo katolske bispedømme.

Få St. Olav forlags nyhetsbrev på e-post!

St. Olav forlag har nå begynt med utsendelse av nyhetsbrev fire til fem ganger i året. Nyhetsbrevet som sendes på e-post gir en kort oversikt over aktuelle og nye utgivelser fra forlaget.

For påmelding gå til: <http://stolavforlag.no/nyhetsbrev>

– eller benytt QR-koden ved siden av med en mobiltelefon med QR-leser.

Velkommen som nyhetsbrevleser!

Familie- synoden 2014 – 1. etappe

Av Maria Elizabeth Fongen,
OKBs pastoralavdeling

5.–19. oktober i år møttes 183 biskoper og kardinaler til en ekstraordinær synode om familien, kalt sammen av pave Frans. Sist en lignende synode ble holdt, var i 1980 under Johannes Paul II.

For oss legfolk er det en oppmuntring at begge disse pavene gir familien så høy prioritet og lar våre oppgaver og utfordringer bli gjenstand for en nøye gjennomgang.

Forberedelsene

For første gang i historien sendte Vatikanet ut et spørreskjema til alle verdens bispedømmer, der leg og lærd ble invitert til å ytre seg om problemstillinger knyttet til samliv, ekteskap og familie. Deretter sendte bispedømmekontorene – i Norge Pastoralavdelingen – en oppsummering av innkomne svar til sin lokale bispekonferanse. Bispekonferansenes sekretariater slo sammen svarene fra sine bispedømmer og sendte dem til Synodesekretariatet i Roma. Synodesekretariatet forberedte så et arbeidsdokument som slavisk har fulgt det opprinnelige spørreskjemaet og gjengitt problemstillingene folk hadde sendt inn. Slik har synodefedrene – biskoper og kardinaler fra hele verden – kunnet reflektere over hvert eneste spørsmål på bakgrunn av det vi alle har svart.

Den ekstraordinære synodens oppgave har vært å tegne et bilde av familien og de utfordringer Kirkens pastorale aktivitet står overfor i dagens komplekse verden. Foruten biskoper fra hele verden hadde pave Frans invitert ektepar fra alle kontinenter for å gi et riss av sine liv og lokale situasjoner.

Saksgangen

Ved åpningen oppfordret paven alle deltagerne til å tale frimodig. Gruppeerapportene slår fast at det ble snakket åpent og friskt og lyttet med god vilje.

Biskopene i full diskusjon viser Kirken som søker å være trofast mot sin brudgom og sin lære, som har dørene vidåpne for de trengende, de botferdige, og ikke bare for de rettferdige eller de som tror seg perfekte.

Selv lyttet paven intenst, men taust, til alt.

Den første uken av synoden snakket synodefedrene seg gjennom arbeidsdokumentet i lukkede møter. Deretter ble en midtveisrapport offentliggjort (*Relatio post disceptationem*), angivelig uten synodefedrenes samtykke og tilsynelatende klippet og limt fra forhåndsinnsendte manus. Alle de mindre diskusjonsgruppene (*circuli minores*) hadde innsigelser og mente den var for problemorientert. Flere kardinaler beklaget offentliggjørelsen.

Mediene, derimot, ga rapporten stor oppmerksomhet fordi den kunne leses som en endring i Kirkens holdning til skilte gjengiftes adgang til sakramentene, annulleringsprosessene og likekjønnede parforhold.

Den andre uken ble synodefedrene delt inn i språkgrupper, som hver for seg drøftet midtveisrapporten og foreslo endringer. Oppsummeringene fra disse *circuli minores* er svært interessante å lese. De forteller hva som faktisk ble debattert og noe av tautrek-

kingen som pågikk. Egentlig var det ikke meningen å publisere dem, men et flertall av synodefedrene stilte krav om offentliggjørelse, som en motvekt til hva den ikke-voterte midtveisrapporten hadde gitt inntrykk av.

Språkgruppenes oppsummeringer munnet ut i en Synoderapport (*Relatio Synodi*), som ikke er endelig, men blir et arbeidsdokument for den ordinære Familiesynoden i 2015. Alle voteringsresultatene er gjengitt.

Hva skjedde? Pavens oppsummering

Det er ikke enkelt å oppsummere Den ekstraordinære familiesynoden 5.–19. oktober 2014. Mediene ga inntrykk av en kirkeledelse i full konflikt, fraksjonsdannelser og maktspill. Det har det nok vært en del av – Kirkens menn er ikke unntatt sammenstøt mellom ulike kulturelle kontekster og teologiske retninger. Pave Frans' avslutningstale gir imidlertid en innsiktsfull beskrivelse av det som skjedde underveis.

Paven beskriver synoden som en «felles reise ... preget av raske spurter i iver etter å nå mål, øyeblikk med tretthet, øyeblikk av entusiasme og iver». Det har vært en reise der de sterkeste følte det maktpåliggende å hjelpe de svakere, der de erfarne ble ledet til å tjene de andre – også gjennom konfrontasjoner. «Siden det er en reise gjennomført av mennesker, var det også stunder med sorg, spenninger og fristelser ...» Her tar Frans et ignatiansk grep og lister opp: Der var fristelsen til fiendtlig ubøyelighet, til å lukke seg selv inn bak det skrevne ord, bokstavtroen, og ikke tillate seg å bli overrasket av Gud, av overraskelsenes Gud, Ånden. Dette er de nidkjæres fristelse, de skrupuløses, omhyggeliges, dagens såkalte «tradisjonalistes» fristelse – og også de intellektuelles.

Videre var det «fristelsen til en destruktiv tilbøyelighet til snillisme, som i en villedende barmhjertighets navn forbinder sårene uten først å helbrede og pleie dem; som behandler symptomene og ikke årsakene og røttene til problemer. Dette er 'velgjørernes' fristelse, de fryktsommes og også de såkalte 'progressive og liberales' fristelse.»

Der var «fristelsen til å forvandle stener til brød for å bryte den lange, tunge og smertefulle fasten, og også til å forvandle brødet til en sten og kaste den mot synderne, de svake og de syke ...»

Der var fristelsen til å komme ned av Korset, behage folket, fremfor å bli der og fullbyrde Faderens vilje; bøye seg for verdens ånd i stedet for å rense denne og bøye den inn under Guds Ånd. Dessuten fristelsen til å neglisjere troens skatt, til å opptre som eiere av eller herrer over den, isteden-

for som dens voktere, eller motsatt: neglisjere virkeligheten, gjøre bruk av finurlig, overglattende språk for å si mye uten å greie å si noe!

Men paven fortsetter: «Disse fristelsene må ikke skremme oss eller gjøre oss usikre, ei heller ta motet fra oss, for ingen disippel er større enn sin mester; så hvis selv Jesus ble fristet – endog kalt Beelzebul – kan ikke hans disipler vente å bli bedre behandlet.» Paven sier at falsk enighet ville bekymret ham mer enn disse fristelsene og opphetede diskusjonene, denne «åndenes bevegelse». Han har verdsatt alle ytringer, fulle av tro, iver, visdom, frittalenhet og mot. Det ble aldri stilt spørsmål ved de grunnleggende sannheter om ekteskapet: uoppløseligheten, enheten, trofastheten og åpenheten for livet.

Foto: Public domain – noncommercial

Biskopene i full diskusjon viser Kirken som søker å være trofast mot sin brudgom og sin lære, som har dørene vidåpne for de trengende, de botferdige, og ikke bare for de rettferdige eller de som tror seg perfekte. «Når Kirken i mangfoldet av sine gaver uttrykker seg i enhet, kan den ikke ta feil: Det er skjønnheten og styrken i den overnaturlige trossansen som gis oss av Den Hellige Ånd, slik at vi alle kan gå inn i Evangeliets hjerte og lære å følge Jesus i våre liv.» Disputtene må ikke sees som en kilde til forvirring og uenighet, slik mediene ønsket å fremstille det, men var nødvendige å leve gjennom med stor ro og indre fred, slik at synoden kunne finne sted *med Peter* og *under Peter*, og pavens nærvær garanterer for Kirkens enhet.

Hva har bispesynoden foreslått?

Kirkens lære om ekteskapet og familien består, fast forankret i Skriften og Tradisjonen, og synoderapporten fremstår i et friskt og ungt språk, med en dyp anerkjennelse av den enorme innsatsen ektefeller og familier gjør i glede og sorg.

Synoden mener katolske familier i kraft av ekteskaps sakramentets nåde er kalt til å være *de aktive aktørene* i alle pastorale tiltak for familier. Den ønsker bedre opplæring av prester og legfolk viet familiepastoralt arbeid (Synoderapporten, nr. 37), og foreslår en fornyet og styrket ekteskapsforberedelse (nr. 39). Synodefedrene påpeker behovet for å opprette spesialiserte «lyttesentre» i bispedømmene som kan utøve forsoningsarbeid og medling blant familier i konflikt, og at man må ha et særlig øye for belastningene samlivsbrudd påfører barn.

Det skuffer litt at synodefedrene ikke nevner problemstillinger som rokker ved det biologiske foreldreskap, eller barns rettigheter i forhold til voksnes familieprosjekter som fratar barna mor eller far (surrogati, assistert befruktning). Den eneste arbeidsgruppen som påpekte dette, var *Italicus A*, den italienske språkgruppen moderert av kardinal Fernando Filoni og Mgr. Edoardo Menichelli.

Avslutning i enhetens tegn

Til tross for motsetninger underveis viser synoderapporten utstrakt vilje til å enes. Antagelig er dette det største underet. Både de som påberopte seg troens sannhet, og de som ivret for barmhjertighet, har møttes i et ønske om å legge frem *sannheten med barmhjertighet* (kfr. *Caritas in veritate* av Benedikt XVI). Begrepene 'barmhjertighet' og 'sannhet' går stadig igjen. En av de vakreste setningene lyder: «Det kristne budskapet har alltid i seg barmhjertighetens og sannhetens virkelighet og dynamikk, som finner sammen i Kristus» (nr. 11). Dette har synodefedrene klart å leve opp til, og det lover godt for neste års Ordinære synode.

Refleksjonene i synodens sluttrapport skal drøftes videre ute i de lokale bispedømmene frem til neste års Ordinære bispesynode, som vil ta for seg familiens kall og oppdrag i Kirken og i verden av i dag. Rapporten konkluderer: «Ingen avgjørelser er tatt, og temaene er vanskelige, men på biskopenes kollegiale vandring og i hele Gudsfolkets engasjement vil Den Hellige Ånd lede oss til å finne sannhetens og barmhjertighetens vei for alle» (nr. 62).

Tilgivelse helbreder verden

Av sr. Anne Bente Hadland OP

Maggy er litt forsinket – hun måtte bare snakke med et av barna først. Underveis i samtalen ringer et av de andre, hun har glemt fødselsdagen hennes! Det er travelt å ha barn – især når man har rundt 20.000, henimot 30.000 om man inkluderer barnebarna.

Foto: S. Anne Bente Hadland OP

Marguerite Barankitse besøkte Oslo i oktober på invitasjon fra stiftelsen Fritt Ord.

Det begynte med ett barn, som Maggy adopterte da hun var ganske ung, i tenårene – i protest. Barnet var hutu, selv var Maggy tutsi, og hun tilhørte eliten av tutsier i Burundi, som i 1972 sto bak et folkemord mot hutuer i landet. Maggy kommer fra en kristen familie, og i protest mot den uforsonlige holdningen hun fant både i familien og blant andre medkristne, tok hun altså til seg det første barnet. «Gale-Maggy» ble hun kalt, den sære høvdingdatteren som gikk sine egne veier. Dette var før folkemordets tid i Burundi/Rwanda i 1993–94.

Det er langt fra ett barn til 20.000, hvordan gikk det til?

– Ting bare skjedde. Under folkemordet i 1993 mistet jeg på én dag 60 medlemmer av min familie, og jeg sto igjen med mine syv barn. Jeg flyktet med dem til bispegården. Jeg var biskopens sekretær og trodde ingen ville drepe på Kirkens eiendom. Der ble jeg dagen etter bundet fast og tvunget til å se på at 72 av mine venner og kolleger ble massakrert. De hånte meg og spurte meg hva jeg syntes. Jeg svarte at jeg var lykkelig over å kunne følge Kristus også i lidelsen. Da rev de av meg klærne og pisket meg, men de sparte livet mitt – Gud vet hvorfor. Etterpå gikk jeg

gråtende inn i kirken og ropte til Gud hva han mente med dette, han som var kjærlighet. Han hadde ikke engang beskyttet barna! Så kom de, ungene mine. De hadde gjemt seg i sakristiet, og ikke bare mine syv, men 25 andre inkludert de to spebarna til en venninne av meg. Hun ga dem til meg dagen før da hun visste at hun og mannen – de var henholdsvis hutu og tutsi – ville bli drept. Da forsto jeg at Gud kalte meg til å skape en ny generasjon som skal bryte denne ondskapens og hatets sirkel.

I løpet av to dager gjennomlevde du lidelser jeg overhode ikke kan forestille meg, og du sto alene med ansvaret for 32 barn. Hva gjorde du?

– Jeg var naken og hadde ingen penger, men jeg hadde Gud og barna. Jeg spurte barna hvor de trodde det var tryggest å være, og de eldste blant dem foreslo kirkegården. Så der slo vi oss ned. Deretter oppsøkte jeg Caritas, som jeg hadde arbeidet for. De ville ta meg med til Tyskland. Jeg sa: Nei, Burundi er min mor, Gud har gitt meg et nytt kall. Dere kan dra til Tyskland, men fortell hva dere har sett, og hjelp oss. De betalte for oss de neste syv månedene. Da hadde jeg mer enn 100 barn. Jeg gikk til biskopen og ba om å få en skole som

lå i ruiner. Det fikk jeg, og den bygget jeg opp.

Dette guddommelige kallet midt i grusomhetene ble opphav til «Maison Shalom Burundi», hvor «kjærligheten skal seire over hatet», og hvor altså 20–30.000 barn og unge har funnet et hjem, fått utdanning og kommet seg på bena etter å ha vært barnesoldater, gatebarn, syke, handicappede, forlatte eller foreldreløse. Ikke bare i Burundi, men også i Kongo. Når jeg spør hvordan hun klarte alt dette, svarer hun bare: «Jeg tror på Guds hånd, det er helt overveldende hvordan Gud bærer livet. Når vi sier ja til Gud, som mor Maria gjorde det, da gjør han resten. Gud er Gud.»

I dag ser hun det som sitt kall å spre budskapet om tilgivelse og håp. «Budskapet er enkelt», sier hun, «vi må vise mennesker kjærlighet, at vi ikke dømmes dem, at det er håp, at Jesus er kommet for å gi oss lys i mørket. Hvis de får en utdanning, har en jobb, kan de ikke så lett manipuleres til å gripe til våpen.» Og hun forteller om han som var sendt for å drepe henne, som hun konfronterte med Guds kjærlighet, tilbød utdanning – og som siden har vært sjåføren hennes.

Maggy – Marguerite Barankitse – ble født inn i en katolsk familie i Burundi i 1956. Det var omkring folkemordet på hutuer i 1972 at Maggys engasjement ble tent. På skolen erfarte hun hvordan det ble gjort forskjell på barn avhengig av klasse- og stammetilhørighet, og hun bestemte seg for å bli lærer for å gjøre noe med det. Samtidig opplevde

hus. Maggy har bygget et kjempestort sykehus som en utvidelse av det som opprinnelig var et senter for mødre og barn. I 2001 hadde hun ansvaret for mer enn 200 spebarn. Hun kontaktet tyske og sveitsiske givere, som skaffet melk til barna – bare for å se hvordan melkerasjonene ble solgt på markedet av ansatte i hjelpeorganisasjonene.

– Når vi tilgir, blir vi nye. Hvis du ikke tilgir, har du ingen fremtid, for hatet vil ødelegge deg, du har en torn i ditt hjerte som må ut. Hvis du tilgir, hvis du klarer å snu bladet med den personen som har såret eller skadet deg, da kan du forandre verden – du helbreder deg selv, den personen, og du helbreder verden.

hun at en av lærerne, som bekjempet forskjellsbehandlingen, ble avsatt på grunn av «sivil ulydighet».

«Jeg erkjente at jeg først og fremst er kristen, så tutsi», sier hun, og adopterte altså et hutubarn. Hun gikk til biskopen og spurte hva hun kunne gjøre for å tjene Evangeliet og leve blant menneskene. Han ba henne dra til Lourdes for å tenke. (Hennes mor tok ansvar for barnet.) Etter tre års studier i religion kom hun tilbake og begynte å undervise. Dette var tidlig på 80-tallet. Da skolen gikk fra å være kirkelig til å bli statlig, dro hun til Sveits og studerte økonomi. Deretter jobbet hun i Tyskland for MISEREOR, en misjons- og hjelpeorganisasjon, før hun igjen kom tilbake til Burundi i 1989 og tok til seg enda seks barn. Da hadde hun syv ialt – fire hutuer og tre tutsier.

I dag finnes det fem sentre hvor barna bor i familier, i tilsammen 3000 mindre

Hun klandrer dem ikke: «De er fattige og tenker først på sine egne.» Resultatet var at hun startet sitt eget.

Du bodde selv på gaten sammen med barna i mange år, bor du fortsatt sammen med dem?

– Ja, det gjør jeg. Jeg bor sammen med dem som ikke har muligheter for å klare seg, flere av dem er veldig skadet. De andre utdanner seg, ofte i utlandet hvis de har evner til det. De gifter seg, og ikke få kommer tilbake og arbeider sammen med meg for andre barn.

Du fikk et kall til å arbeide for en ny generasjon som skal bryte hatets sirkel. Kan du si noe om nødvendigheten av tilgivelse?

– Fra jeg var barn, var jeg vant til å gå med mat til fangene i fengslet hver søndag. Det var min mor som lærte meg dette, og jeg har fortsatt med det. En

gang ved juletider ble jeg tatt imot av fangevokteren og presentert for noen av fangene. Så hørte jeg en som ropte «Jeg vil se Maggy!». «Hvem er det?», spurte jeg. «Det er han som brant ihjel tanten din – han skal straffes hardt for det.» «Men jeg vil gjerne se ham», sa jeg. Og de førte ham til meg. Han var fryktelig torturert, og jeg ba om å få bringe ham til sykehuset. Der stelte jeg sårene hans, og han spurte: «Hvorfor gjør du dette mot meg?» Jeg svarte: «Du er kriminell, men du er også min bror. Hvis du ber om tilgivelse, kan du gjøre store ting. Du er ikke forutbestemt til å gjøre onde ting.» Han så på meg og gråt. Vi gråt begge to, og han sa «Din tilgivelse har løftet meg opp. Nå er jeg et menneske.»

– Når vi tilgir, blir vi nye. Hvis du ikke tilgir, har du ingen fremtid, for hatet vil ødelegge deg, du har en torn i ditt hjerte som må ut. Hvis du tilgir, hvis du klarer å snu bladet med den personen som har såret eller skadet deg, da kan du forandre verden – du helbreder deg selv, den personen, og du helbreder verden.

– Tilgivelse helbreder verden. Dette er det sublime budskapet Gud har gitt oss å gi videre. Han ble født for å gi fred. Bare husk englenes sang over Betlehemsmarkene om fred på jorden! Han som kom for å bære alles synder. Når vi blir i stand til å tilgi, da gir vi verden fred.

Les mer på
www.maisonshalom.org

Populære katolske apper

Antall nedlastinger av de to katolske appene har passert 5.000.

Per 11. november var tallet 5.300 nedlastinger, fordelt på 3560 (Katolsk-appen) og 1740 (Katekismen). Du finner dem på app.katolsk.no eller ved hjelp av QR-koden:

Foto: S. Dina/Reportage Photos/OP

Caritas Norge gjennom 50 år

Av Caritas Norge

11. november 2014 fyller Caritas Norge 50 år. Gjennom et halvt århundre med virksomhet er det noen stikkord som går igjen i vårt arbeid: fattigdomsbekjempelse, flyktninger, innvandring, integrering, solidaritet med verdens undertrykte og partnerskap.

Etterkrigstid og flyktningestrøm

Andre verdenskrig etterlot seg et stort antall internt fordrevne i Europa. Mange mennesker fra Balkan og Øst-Europa valgte å trekke vestover da kommunismen tok over i øst. Blant disse var det mange katolikker, og Den katolske kirke i Norge begynte å se seg rundt etter muligheter for å hjelpe disse menneskene som krigen hadde gjort både hjemløse og rotløse.

Dette ble den spede begynnelsen til Norsk katolsk flyktningehjelp, som ble opprettet i 1952. Organisasjonen var preget av ildsjeler og frivillighet. Blant drivkreftene var pastor Harald Taxt. I en folkevogn donert av Catholic Relief

Caritas Norges første utenlandsprosjekt. Grunnsteinen legges ved jordmor- og sykepleierskolen i Kampala, Uganda i 1968. Foto: Ukjent.

Services drev han en omreisende virksomhet som prest for flyktninger.

Det tok ikke lang tid før den unge organisasjonen fikk utfordrende oppgaver. I 1956 kom omlag 1500 ungarske flyktninger til Norge, som følge av revolusjonen. For å kunne ta imot og hjelpe ble det opprettet et fast sekretariat med eget kontor.

I denne perioden hadde Norsk katolsk flyktningehjelp stor pågang av flyktninger fra alle nasjoner som ønsket hjelp. Bolig og arbeid var de to viktigste temaene, og organisasjonen la ned mye innsats for å skaffe jobb til flyktningene.

Blikket rettes ut i verden

Etter hvert som de ungarske flyktningene ble integrert i det norske samfunnet, var tiden inne for å tenke større og arbeide bredere. Europa stablet seg sakte, men sikkert på bena igjen. I november 1964 ble Caritas Norge opprettet.

Caritas mobiliserte til en felles nordisk fasteaksjon til inntekt for Uganda i 1967. Totalt ble det samlet inn 151 350 kroner. Dermed fikk organisasjonen egenandelen til å søke om offentlige midler. Med 900 000 kroner i støtte

fra NORAD ble det i 1968 bygget en jordmor- og sykepleierskole i Uganda, ved Nsambya Hospital i Kampala.

Skolen ble tatt i bruk i januar 1969 og utdannet studenter fra alle kanter av Uganda. Skolen er fortsatt i drift og utdanner sykepleiere den dag i dag. Utover på 1970-tallet drev Caritas Norge med store og små utviklingsprosjekter i Afrika. Blant de større prosjektene i dette tiåret var opprettelsen av en jordbruksskole i Ngelani i Kenya og gjenoppbygging etter Biafrakrigen.

Innvandring og integrering i Norge

Selv om den internasjonale virksomheten var i fokus, forble arbeid med innvandring og integrering et av Caritas Norges kjerneområder. I mange år drev Caritas «Europahjemmet» i Fagerborggaten i Oslo. Dette var et samlingssted for nasjonale grupper av flyktninger og innvandrere, med tilgang på radio, grammofon, TV, stue, kafeteria og bibliotek. Lokalet ble flittig benyttet og fungerte som et møte- og samlingssted der mange nasjonale grupper fikk en tilhørighet og et sosialt nettverk som de ellers hadde manglet.

Mellom 1975 og 1982 drev organisasjonen også Caritas-hospitset i Urtegaten 31, et tilbud om midlertidig oppholds-

Caritas' barnehjem i Macao, Kina, støttet av Caritas Norge. Foto: CRS.

sted for arbeidsinnvandrere som slet med å finne seg bolig. Hospitset kunne huse opptil 80 personer på dobbelt- og enkeltrum. De fleste av beboerne var pakistanere, men over 20 nasjonaliteter var representert ved hospitset i perioden det ble drevet.

Caritas i dag

Caritas' virke i dag er i stor grad bygget på fundamentet fra de siste femti årene. Målet for vårt arbeid har vært, og er, at enkeltmennesker skal få det bedre. I alt vi gjør står prinsippet om partnerskap sentralt, basert på gjensidig respekt, tillit, velvilje og langsiktig engasjement.

Arbeidet med å ta imot innvandrere videreføres gjennom Caritas Infosenter, som ble opprettet i 2011. Samarbeidet med Uganda, vår første partner i sør, har vi beholdt, men vi har i tillegg utvidet antall land vi arbeider i, fra ett i 1968 til 15 i 2014.

Som 50-åring er organisasjonen inne i en spennende periode. Antall katolikker i Norge har aldri vært større enn i dag, og antallet katolske og ikke-katolske støttespillere øker stadig. Dette gir oss muligheter til å utvide Caritas Norges virksomhet og til å hjelpe flere i årene fremover, både i Norge og resten av verden.

Følg Caritas på facebook

<http://goo.gl/sp26b0>

St. Olav

ST·OLAV BOKHANDEL

VELKOMMEN TIL EN HYGGELEG FØRJULSHANDEL!
I ÅR ARRANGERER VI OGSÅ MARKED I BAKGÅRDEN
ALLE LØRDAGER OG SØNDAGER I ADVENTSTIDEN
f.o.m. 28. november (værforbehold).

Vi har godt utvalg av adventskalendere, adventslys og lysestaker, kort, julepynt, krybbefigurer og selvsagt BØKER.

ÅPNINGSTIDER, t.o.m. 28.11.:

Tirs–fre.: 10–17

Lørd.: 11–15. Sønd.: 12.30–15

Adventstiden, f.o.m. 29.11.:

Tirs–fre.: 10–18

Lørd.: 11–18. Sønd.: 12.30–16

Julaften: 10–13

Lørd. 27.12.: 11–15

Stengt f.o.m. sønd. 29.12.14 t.o.m. 5.1.2015

HUSK MARKED I BAKGÅRDEN!

St Olav bokhandel, Akersveien 14, 0177 Oslo
Tlf.: 23219555. E-post: bokhandel@katolsk.no
Nettbutikk: www.sttolavbok.no

På Den nordiske bispekonferanse

Av Martha Rubiano Skretteberg,
generalsekretær Caritas Norge

De nordiske Caritas-organisasjonene deltok nylig på Den nordiske bispekonferanses møte i Turku, Finland. Situasjonen i Irak og Syria samt spørsmål knyttet til kvinners likeverd sto på dagsorden.

Caritas Norge deltok sammen med de andre nordiske Caritas-organisasjonene på bispekonferansens høstmøte i september. Blant temaene som ble satt på dagsorden, var hvordan det karitative arbeidet kan løftes og bli mer effektivt for å bekjempe fattigdom og urett i Norden og ute i verden.

Appell for flyktninger fra Syria og Irak

Problemstillinger knyttet til migrasjon, og særlig situasjonen for mennesker i Irak og Syria, ble tatt opp under møtet. Pave Frans har uttrykt sterk bekymring for volden og den humanitære krisen i Midtøsten, og han har fremhevet Caritas' innsats overfor konfliktenes ofre, uavhengig av deres etniske og religiøse tilhørighet. Millioner av mennesker har i dag akutt behov for beskyttelse og hjelp som følge av borgerkrigen i Syria og terrorgruppen IS' offensiv i Irak. I Syria alene er mer enn 160 000 mennesker blitt drept og 6 millioner er fordrevet fra sine hjem. I Irak har kristne, yezidier og andre minoriteter de siste månedene blitt utsatt for svært grove overgrep fra IS, og flere hundretusen er drevet på flukt.

I etterkant av høstmøtet kom biskopene med en viktig appell til nordiske myndigheter der de ber om at landene

Caritas i møte med Den nordiske bispekonferansen i Turku, Finland.

øker støtten til hjelpeorganisasjoner i Irak og Syria og at de tar imot flyktninger. Caritas la vekt på at Kirken bør være en pådriver ovenfor nordiske myndigheter for at asyl og beskyttelse blir tilbudt dem som trenger det.

Kvinnens likeverd og fattigdomsbekjempelse

De nordiske Caritas-organisasjonene tok også initiativ til en økt satsning på kvinner i arbeidet mot fattigdom. I dag utgjør kvinner og jenter 70 prosent av verdens fattige, og to tredjedeler av verdens analfabeter er kvinner og jenter. Én av tre kvinner blir utsatt for vold i løpet av livet, noe som hindrer både deres egen og samfunnets utvikling. På konferansen ble det derfor lagt frem et forslag til hvordan Caritas-nettverket kan arbeide for å bedre kvinners muligheter for å få utdanning, økonomisk vekst og beskyttelse mot vold. Biskopene var enige med de nordiske Caritas-representantene om behovet for likestilling mellom menn og kvinner for å bekjempe fattigdom. I denne konteksten ble viktigheten av skolegang for jenter understreket. Biskopene utalte at de håper at kvinner i økende grad blir oppmuntret og gis mulighet til å forsørge seg selv i samsvar med Kirkens sosiallære.

Caritas Norge setter pris på det nære samarbeidet vi har med biskopene og Kirken, og den gode støtten vi har fått til å fortsette arbeidet for kvinner og andre fattige og marginaliserte grupper i utviklingsland.

Barn fra Syria i Libanon

Caritas helper barn til å starte på skolen, gir uniformer og bøker samt sørger for transport til og fra skolen.

Yngre barn kan delta på et læringsprogram. Her kan de ta igjen undervisning de har gått glipp av som følge av situasjonen i hjemlandet. Dette gir dem muligheten til å søke på videre utdanning i Libanon.

Caritas: Syriske barn får undervisning i nærheten av Caritas Migrant Center ved Dekwaneh i Beirut, Libanon.

En syrisk jente viser en tegning hun har laget i engelskundervisningen ved Caritas Migrant Centre i Dahr El Ain, nær Tripoli, Libanon.

Vern om livet fra befruktning til en naturlig død

Bli medlem i
Menneskeverd

www.menneskeverd.no

Gud er ikke en selvpoptatt tenåring

Av Gerhard Helskog – journalist

Aldri har norsk ungdom slitt tyngre psykisk. Kanskje kan den kontroversielle fortellingen i Det gamle testamentet om Abraham og Isak, lære oss noe viktig.

Under valgkampen i 2013 havnet KrF-leder Knut Arild Hareide i en duell på TV2 med stand up-komikeren Dag Sørås. Narrens oppgave i programmet var å lete etter selvmotsigelser, hykleri og pompøsitet hos politikerne. Sørås grep til Det gamle testamentets 1. Mosebok 22, hvor Gud ber Abraham om å ofre sin sønn Isak. Abraham adlød, samlet ved og bandt sønnen fast. Men idet Abraham skulle kjøre dolken i brystet på sin egen sønn, lot Gud en engel gripe inn og redde gutten ... Gud bare tulla, liksom. Sørås dro dette frem til et logisk spørsmål: «Du har nettopp blitt far, Knut Arild Hareide. Hvis Gud ba deg drepe barnet ditt, ville du gjort det?» KrF-lederen nølte. «Nei, altså.» Etter en pause ble det klart at Hareide satt fast. Han mumlet noe om at det ikke er alt vi forstår.

Hos flere protestanter blir fortellingen om Abraham og Isak tolket bokstavelig. De ser den som en test på om du er sterk nok i troen. Men hvem vil underkaste seg en Gud som opptrer som en psykopat? Jeg tror tvert om at Gud er kjærlighet, og da gir en bokstavelig tolkning ingen mening. Det har oppstått en fæl allianse mellom ateister og ny-evangelikale, som begge spør oss om vi ikke tror at det som står i bibelen, er rett. For å sitere tidligere president Bill Clinton: «Jo, jeg er sikker på at det som står i bibelen er rett, men jeg er ikke alltid sikker på at jeg forstår det som står i bibelen – rett.»

Jeg, som er oppvokst i statskirken, hadde som ung glede av å lese boken «Myten om Jesus» av dominikanerpater Aage Hauken. Han skrev det selvsagte, at mange av fortellingene i bibelen er myter: «Myten er historien om noe som er sannhet, uten nødvendigvis å være bokstavelig talt sann.» Jeg er teologisk idiot, men for meg ga Haukens forklaring mening. Så hvordan skal vi da forstå den opprørende myten om en far som står med kniven hevet over sønnen sin?

En kveld i New York ble jeg sittende og se på en lokal katolsk TV-stasjon. En prest sto alene på studiogulvet og svarte på intrikate spørsmål. Også der dukket historien om Abraham og Isak opp.

«Hvor ond kan Gud være?» ville en i studio vite.

«En myte er fortellingen om noe som aldri har skjedd, men som skjer hele tiden», sa presten. Han fortsatte med

Gi de unge pusterom. Fortell dem at det finnes noe høyere opp, som våker over dem. Og som elsker dem, slik de er. Uansett.

selv å stille et spørsmål. «Hvis du ikke vil sette Gud høyere enn barnet ditt, hvem gjør du da til Gud?»

Mannen i salen nølte: «Barnet?»

«Nettopp», sa presten. «Da gjør du barnet ditt til Gud!» Han fortsatte med enda et spørsmål: «Har du sett familier i kassakøen på supermarkedet, hvor det er barnet som styrer familien? Spesielt ved sjokoladehyllene?»

Og nå kom presten med spørsmål nummer tre: «Er det godt for et barn å bli pålagt ansvaret til Gud?»

Mannen i salen lyste opp. Det er altså en gammel sannhet at vi må la oss styre av noen høyere ideer enn innfallene til en 16 åring.

Så vil mange innvende at det knapt er noen foreldre som virkelig mener at

barna deres skal være Gud. Dette at vi «forguder våre barn» er bare talemåter.

Men talemåter er viktige. Ord plasserer makt. Før i tiden sa vi til de unge: «Få deg en jobb hvor du kan brødfø deg og dine.» I dag sier vi: «Realiser deg selv, du er fri til å velge hva du vil. Du kan bli hva du vil. Bare du blir lykkelig!» Av alle umenneskelige krav foreldre har stilt til sine ungdommer opp gjennom historien, må dette være det verste: «Bli lykkelig.» Jeg kjenner absolutt ingen som går rundt og er lykkelig hele tiden. Det er et krav det er umulig å oppfylle.

De unge er altså dømt til å mislykkes. Og siden Gud i stadig videre kretser blir fremstilt som en fantasi bare irrasjonelle mennesker kan ha tro på, blir det åndelige stadig mer latterlig. Så hva har de unge tilbake? Det fysiske. Først og fremst sin egen kropp. Og kroppen, forteller reklamen og idrettsbevegelsen, må være perfekt for at du skal bli lykkelig. Selv modeller må retusjeres før bildene vises til barna gjennom TV og blader. Og så må alle være supersmarte. Alle må ha skolekarakterer over snittet (prøv å få det regnestykket til å gå opp). Som før må de unge være utadvendte og populære i gjengen, men nå må de i tillegg være kule på sosiale medier. Være logget på, dag og natt. De må forme sin personlighet i flomlys. Hver og en må skape sin verden, være Gud. Det er en tung bær.

Statistikken over depresjoner og utmattelse blant unge i dag forteller om en epidemi. De unge angriper seg selv og sin egen kropp. I myten står Abraham med en dolk. I dagens realitet har flere ungdommer grepet til kniven og skadet seg selv. Noen sulter seg til kroppen bryter sammen av anoreksi.

Kirken må våkne. Den bør angripe vår kultur og forsvare ungdommene. Si mye høyere at reklamen tar feil. Det er ikke sant at noen er vakrere enn andre. Derimot er det godhet som teller. Absolutt alle mennesker er uendelig verdifulle. Gi de unge pusterom. Fortell dem at det finnes noe høyere opp, som våker over dem. Og som elsker dem, slik de er. Uansett.

Pius IX: Det moderne paveembedet tar form

Det er ikke enkelt å vite hvor man skal begynne når emnet er den salige pave Pius IX, den lengst regjerende pave i Kirkens historie. Enda vanskeligere er det å vite hvor man skal slutte.

Men det problemet får vi utsette. For øyeblikket konsentrer vi oss om begynnelsen. Vi innleder vår serie om de moderne paver nettop med pave Pius IX av den enkle grunn at vi kan regne ham som den første moderne pave. Hva legger vi så i begrepet moderne?

Moderne?

Ved Universitetet i Oxford beskjeftiger fakultetet for moderne historie seg med alt som er skjedd etter Vest-Romerrikets fall. Alt etter år 476 etter Kristus er dermed moderne. Den kirkehistoriske seksjon ved universitetets teologiske fakultet er noe mindre bakstreversk og setter skillet ved år 1800. I denne serien er vi enda mer progressive og innleder den moderne pavehistorie i 1846, året Pius IX ble valgt til Peters etterfølger. Begrunnelsen kan sammenfattes enkelt i den observasjon at likhetstrekkene mellom pave Johannes Paul IIs pontifikat og Pius IXs er mange. Det er imidlertid tilsynelatende lite som forener pave Johannes Paul IIs utøvelse av sitt embede med Pius IXs forgjenger, pave Gregor XVI. Ihvertfall på overflaten. Pave Pius IX la altså grunnen for en forståelse av paveembedet som alle senere paver bevisst eller ubevisst har latt prege sin utøvelse av Peterseembedet.

Foto: Wikimedia Commons

Hva er så det karakteristiske, ja, skjellsettende ved denne pave Pius IX? Pius IX var en superstar. En kjendis over hele den katolske verden. Ikke bare kjent, men kjendis. I likhet med vår nåværende pave visste Pius IX å benytte seg av moderne teknologi og kommunikasjonsmidler. Trykk av paven ble masseprodusert og inntok hedersplassen i mange katolske hjem, ved siden av krusifikset og Maria-statuen. Katolikker i Afrika og Amerika visste nå hvordan paven så ut. Han var ikke lenger bare en fjern – omenn viktig – biskop. Han var Den hellige far.

Pave Pius IX la grunnen for en forståelse av paveembedet som alle senere paver bevisst eller ubevisst har latt prege sin utøvelse av Peterseembedet.

Giovanni Maria Mastai-Ferretti

Hvem var så denne hellige far? Pius IX, eller Giovanni Maria Mastai-Ferretti, som han het, ble født i 1792 i nærheten av Ancona og var av adelig byrd. Som ung prest viet han seg til omsorgen for de fattige i Roms slumstrøk. 35 år gammel ble han erkebiskop i Spoleto og senere i Imola. Da pave Gregor XVI døde i 1846, var han blitt kardinal, men han var ingen åpenbar papabile. Likefullt ble han valgt til pave – som en såkalt liberal kandidat. Hans liberalisme ble umiddelbart omsatt i dristige praktiske prosjekter: Jernbanen ble utbygget i Kirkestaten, og Rom fikk gassdrevne gatelys. Og som om dette ikke var vovet nok, av-

skaffet han den obligatoriske ukentlige preken som de romerske jøder inntil da hadde måttet høre. Allikevel var det nok Pius IXs politiske reformiver som ville ha falt hans forgjenger, Gregor XVI, tyngst for brystet – denne Gregor som hadde fryktet at selv kardinal Mastai-Ferrettis katter var liberalere.

Pius IX var ingen naturlig forsvarer av pavens verdslige makt, og Kirkestaten ble ikke ansett å være trygg under denne nye pave, som man tidligere hadde hørt tale om «denne italienske nasjon». Pius IXs liberalisme var imidlertid kortlivet. Allerede etter to år av pontifikatet, i revolusjonsåret 1848, kom vendepunktet. De kardinaler som hadde stemt frem en liberal pave, fikk dermed to år med liberalisme, etterfulgt av 30 år med konservatisme. Monumentet over denne lengste delen av Pius IXs pontifikat er den såkalte Syllabus av 1864. Her fordømmes de fleste av tidens progressive -ismer – katalogen er lang: rasjonalisme, gallikanisme, indifferensisme og sosialisme, for å nevne noen. Pius' stadig steilere politiske holdning lukket ham tilslutt inne som en fange i Vatikanet, etter som Kirkestaten krympet og forsvant.

Ultramontanismen

Men Pius huskes ikke først og fremst for sine politiske nederlag. Hans lange pontifikat besørget en varig seier for det teologiske parti han representerte, nemlig ultramontanismen. Denne

teologiske tendens var allerede etpar hundre år gammel. Navnet stammet fra franskmenn og tyskere som en benevnelse på de teologer som peilet kursen mot Rom, altså ned til den andre siden av alpene – *ultra montes*, bortenfor fjellene. Ifølge disse var en sterk pavemakt rettroenhetens garanti. Motstykket var de nasjonalkirkelige bevegelser, såsom den franske gallikanisme og den habsburgske josefinisme.

Pave Pius IX var en uheldelig ultramontaner. Hans utsagn «Tradisjonen, det er meg» skulle ikke levne noen tvil om hans posisjon. Det lykkedes ham å vinne konsiliær støtte for sitt

syn. I 1870 vedtok som kjent Det første vatikankonsil dogmet om pavens ufeilbarlighet. Riktignok i en noe snevrere variant enn de mest ekstreme ultramontanere hadde ønsket seg, men allikevel tydelig nok. Avstemningen i Peterskirken var ledsaget av dun-drende tordenskrall. Motstanderne av definisjonen av dogmet tolket dette som et tegn på Guds vrede. Tilhengerne derimot følte seg hensatt til Sinai og Guds overrekkelse av budene til Moses.

En bølge av varme

Pius IX på sin side hadde på sett og vis foregrepet begivenhetens gang. 16 år tidligere, i 1854, hadde han høytidelig erklært dogmet om Marias uplettede unnfangelse som en ubestridelig del av den katolske tro. Han hadde altså allerede utøvet sitt ufeilbarlige lære-embede på en ekstraordinær måte. Fire år senere kom den himmelske bekeftelse: Den uplettede jomfru viste seg for Bernadette i Lourdes. Paven hadde kalt Maria uplettet; i Lourdes var det som om hun repliserte: «Du er ufeilbarlig.»

Maria-åpenbaringen i Lourdes skjøt fart i den oppblomstring i Maria-fromhet som allerede var i emning. Jesu Hjerte-fromheten og andakten til Jesu dyrebare blod blusset også opp. Under Pius IX skyllet en bølge av varme innover katolsk fromhetsliv. Romantikk

ADVENTS- AKSJONEN

LA DE UNGE BYGGE FRED!

VOLDSFOREBYGGING FOR UNGE I COLOMBIA

SEND EN DONASJON TIL
KONTO NR. 3000 . 16 . 91410

Støtt årets adventsaksjon! I år går innsamlingen til voldsforebygging for unge i Colombia. Vi har konkludert med at utdanning er det beste forsvaret, men over 50% av ungdommene i Colombia står uten arbeid eller utdanningstilbud. La oss derfor hjelpe de unge å bygge fred!

**NORGES UNGE
KATOLIKKER**

og følelser, katolsk vekkelser, ytre- og indremisjon, vekst i de gamle ordener og fremvekst av nye ordenssamfunn med et sosialt engasjement, er stikkord i denne sammenheng. Også andakten til Alterets sakrament antok inderligere former. I Norge blir dette anskueliggjort ved det vakre tabernakelet i St. Olav domkirke i Oslo, som var en gave til kirken nettop fra Pave Pius IX.

Pave Pius IXs lange pontifikat fra 1846 til 1878 var en eneste lang nedgangstid for Kirkens politiske ambisjoner. På det åndelige felt derimot var det en tid for vekkelser og vekst. Pius IX ble ikke saligkåret for sine politiske nederlag,

men for sine åndelige seire. Og disse var ikke bare hans, men ble hele Kirken til del. Slik skjøttet han på forbil- ledlig vis kjernen i Petersemettet: å styrke sine brødre i troen.

Denne serien er basert på en rekke mandagsimpulser i Vatikanradioen. Innledningsartikkelen stod på trykk i St. Olav nr. 3 i år.

Regnskap for 2013

Midt-Norge

Trondheim katolske stift

Trondheim stifts årsregnskap for 2013 viser et driftsoverskudd på kr 6 723 782.

Driftsinntekter. Som regnskapet viser, er den gode økonomien i stor grad et resultat av betydelige tilskudd fra stat og kommuner: kr 5 744 432 i statlig tilskudd og kr 4 745 809 i tilskudd fra kommunene, til sammen kr 10 490 241. Fra dette beløpet refunderes kr 6 132 til OKB og Tromsø stift. Pr. 31.12.2013 hadde Midt-Norge 13 269 medlemmer.

Vi er nå i full gang med bygging av vår nye domkirke i Trondheim. I løpet av sommeren ble den gamle domkirken revet og klargjort for de arkeologiske utgravningene. Utgravningene ble avsluttet den 17. oktober 2014. Prosjektet er i rute, og vi følger den oppsatte tidsplanen med byggestart 1. mars 2015.

Av regnskapet for 2013 ser vi at konto øremerket ny kirke er redusert til kr 310 000. Dette er midler som blir brukt på prosjektering og planlegging av den nye domkirken. Stiftet holder alle utgifter nede på et minimum for å klare de kostnader som fortløpende påløper. Prosjektet er et stort økonomisk løft for stiftet, men vi gleder oss over den positive respons vi får, og alle som gir gaver i form av pengestøtte til den nye domkirken.

Posten «Gaver og andre inntekter» er redusert til kr 44 527, denne posten er støtte fra Bonifatiuswerk og Diaspora Kommissariat i Tyskland til kjøp av biler og av ny presteleilighet i Ålesund.

«Andre formålsbestemte gaver» på kr 711 102 er blant annet støtte fra Paderborn, og kollekt (som videresendes til Det hellige land).

Driftskostnader. Kostnader bispeembetet står oppført med kr 0. Dette skyldes at stiftets kostnader nå er delt opp i flere poster enn i tidligere år, da den fungerte som en sekkepost for mange typer utgifter. Dette gir en bedre synliggjøring av stiftets kostnader.

«Drift eiendommer»: Husleie, kommunale avgifter, olje, strøm for St. Eysteins hus i Levanger er ført her.

Interrimkirken i menighetssalen.

«Utgifter vedr Olsok», i alt kr 61 868, gjelder Den katolske kirkes nasjonale olsokfeiring. Dette dekker bl.a. kostnader ved trykking av pilegrimsboken «Be for oss hellig Olav», produksjon av Olavskors og Olavsmerker i sølv, m.m., samt div. utgifter vedrørende gjester fra inn- og utland. Utgiftene vedrørende Olsok er i år redusert med kr 140 000. Utgiftene vil variere fra år til år. Dette skyldes at opptrykking og produksjon av olsokmateriale blir kostnadsført det året det blir produsert. I tillegg er det et økonomisk mål å få olsokfeiringen i balanse. Vi gleder oss over at så mange katolikker kommer til Trøndelag ved olsoktider for å feire Olav den hellige, vårt folks vernehelgen og *Rex Perpetuus Norvegiae*, Norges evige konge!

Ellers er det ikke de store avvik fra foregående år (2012) i regnskapet ang. driftskostnadene.

Stiftet har en god økonomi – og det er en forutsetning for de store investeringene vi står foran i de to neste årene.

Utgiftene til ny domkirke i Trondheim er på kr 578 325, hovedsakelig arkitektonorar og prosjekteringskostnader. Disse er aktivert og ført i resultatregnskapet.

Investeringer. Trondheim stift har i 2013 kjøpt ny presteleilighet i Erling Skakkesgt. 52 for kr 3 232 790. Denne leiligheten vil bli solgt når den nye kirken er ferdig. Investeringene er ikke ført i resultatet, men aktivert som eiendeler i balansen, i regnskapsposten «Eiendommer».

Trondheim, 8. november 2014

Per Albert Vold
Økonom i Trondheim stift

2013	
Driftsinntekter	
Salgsinntekter innenfor avgiftsomr.	
3010 - Tilskudd fra staten	4745809
3015 - Tilskudd fra kommuner	5744432
3016 - Ref av tilskudd fra stat/ komm til OKB / Tromsø	-6132
3020 - Andre tilskudd og refusjoner	159009
3026 - Inntekter vedr Olsok	54944
3027 - Inntekter vedr konfirmanthelg / ungdomsarr	18187
3028 - Leieinntekter st eysteins hus	13605
3030 - Gaver og andre inntekter	44527
3090 - Mottatt andre formålsbestemte gaver	711103
3091 - Støtte til ny kirke	310856
Sum Salgsinntekter innenfor avgiftsomr.	11796340
Sum driftsinntekter	11796340
Driftskostnader	
Varekostnad	
4015 - Driftstilskudd til menighetene	-1796379
Sum Varekostnad	-1796379
Lønnskostnader	
5000 - Lønn til ansatte	-1177711
5001 - Andel lønn fakturert	-21299
5040 - Avsatte feriepengar	-120336
5092 - Utbet feriepengar	-113718
5210 - Fri telefon	-8000
5211 - Motkonto fri telefon	8000
5400 - Arbeidsgiveravgift	-202734
5800 - Refusjon sykepengar	3290
5925 - Innskuddspensjon	-21353
Sum Lønnskostnader	-1653860
Avskrivning driftsmidl/eiendel	
6010 - Avskrivninger bil	-227162
Sum Avskrivning driftsmidl/eiendel	-227162
Annen driftskostnad	
6101 - NUK , barne og ungdom / konfirmasjon	-69541
6102 - Husholdsutgifter	-6948
6103 - Representasjon / off møter	-47203
6200 - Prestemøter / ordenslivets dag	-70151
6300 - Drift eiendommer	-198553
6305 - Fri losji trukket fra ansatte	72000
6340 - Strøm	-136965
6350 - Utgifter vedr Olsok	-61868
6510 - Liturgisk utstyr og div inventar	-119018
6600 - Bygningmessige investeringer og vedlikehold	-24450
6605 - St Eysteins hus Levanger	-370
6610 - Utgifter vedr ny kirke	-578326
6611 - Utgifter til ny kirke overf til balansen	578326
6710 - Regnskapshonorar	-42626
6720 - Revisjonshonorar	-25000
6800 - Kontorrekvisita	-13646
6900 - Telefon / internett / tvlisens	-63788
7140 - Reiseutgifter	-87391
7200 - Bilutgifter	-94729
7600 - Tilskudd kloster, menigheter og prestestøtte messe	-236314
7605 - Bidrag til Caritas	-25000
7610 - presteutdanning / norskopplæring	-119599
7770 - Bank og kortgebyrer	-1503
7790 - Andre utgifter / felleskostnader med OKB / tromsø	-438825
Sum Annen driftskostnad	-1811488
Sum driftskostnader	-5488890
Driftsresultat	6307450
Finansinntekter	
Annen renteinntekt	
8050 - Renteinntekt	414165
Sum Annen renteinntekt	414165
Annen finansinntekt	
8070 - Annen finansinntekt	2272
Sum Annen finansinntekt	2272
Sum finansinntekter	416438
Finanskostnader	
Annen rentekostnad	
8150 - Annen rentekostnad	-105
Sum Annen rentekostnad	-105
Sum finanskostnader	-105
Ordinært resultat før skatt	6723782
Ordinært resultat	6723782
Ekstraordinære poster	
Årsresultat	6723782
Overføringer	
Overført annen egenkapital	
8960 - Overført resultat	-6723782
Sum Overført annen egenkapital	-6723782
Sum overføringer	-6723782

Liturgisk kalender 2015

Søndagstekster år B, hverdagslesninger år I

I denne liturgiske kalenderen oppgis alle bibeltekstene som brukes under liturgien. Betydningene av forkortelsene finner du foran i din norske bibel.

Tekstene på en vanlig søndag står i denne rekkefølge:
Lesning fra Det gamle testamente; fra Det nye testamente;

evangelielesningen. På hverdager er det bare to tekster, medregnet evangelielesningen. Liturgien har også en foreskrevet salmetekt, etter 1. lesning.

Dager med kirkeplikt står i **rod skrift**. Husk at alle søndager har kirkeplikt, dessuten Jul (midnattsmessen eller den 25. om dagen) og Kristi Himmelfart. Faste- og abstinensplikt står i fet skrift (Askeonsdag og Langfredag). Dager som er angitt med STORE BOKSTAVER, er søndager, festler eller høytider. Høytider er i tillegg markert med **FET SKRIFT**. Det står angitt hvilke helgener som skal minnes (dersom navnet står i parentes, er minnedagen valgfri). Der en helgenminnedag er obligatorisk i Norden, nevnes ikke den eller de helgenene

som feires i andre land. På lørdager som ikke er fest-, høytids- eller obligatorisk minnedag, kan man minnes jomfru Maria. I Norge var det vanlig i middelalderen at det på «ledige» onsdager likeledes kunne feires Olavsmesser.

Gjøldende liturgiske farge er angitt med en farget firkant, likeledes en markering for Høytid (H), Fest (F), Minnedag (obligatorisk M) og valgfri (V) samt Faste og abstinens (A). Minnedagslesninger er markert med en U.

I Tromsø stift brukes andre datoer for Herrens Åpenbaring, Herrens Dåp og Marias opptagelse i Himmelen.

JANUAR

Tor	1	Søndagstekster år B, hverdagslesninger år I, tidebønn for uke 1, vol. I ☐ GUDES HELLIGE MOR MARIA (H) ① 4 Mos 6,22-27 (S) Sal 67(66),2-3.5.6+8 (S) Gal 4,4-7 (E) Luk 2,16-21 Oktavdag for julen. Verdensdagen for fred
Fre	2	☐ De hellige Basilios og Gregorios (M) ☐ ① 1 Joh 2,22-28 (S) Sal 98(97),1.2-3ab.3cd-4 (E) Joh 1,19-28 ② ① 1 Joh 4,11-18 (S) Sal 72(71),2.10-11.12-13 (E) Mark 6,45-52
Lør	3	☐ (Jesu hellige navn) (L) ① Fil 2,1-11 (S) Sal 8,4-5.6-7.8-9 (E) Luk 2,21-24 (V) ☐ ① 1 Joh 2,29-3,6 (S) Sal 98(97),1.3cd-4.5-6 (E) Joh 1,29-34 (E) Tidebønn for uke 2, vol. I
SØN	4	☐ 2. søndag etter jul ① Sir 24,1-2.2a.2b.12-16 (S) Sal 147,12-13.14-15.19-20 (S) Ef 1,3-6.15-18 (E) Joh 1,1-18 (kortere: 1.5-9-14) Kollekt til barnemissio
Man	5	☐ ① 1 Joh 3,11-21 (S) Sal 100(99),2.3.4.5 (E) Joh 1,43-51
Tir	6	☐ HERRENS ÅPENBARING (H) ① Jes 60,1-6 (S) Sal 72(71),2.7.8-10.11.12-13 (S) Ef 3,2-3a.5-6 (E) Matt 2,1-12
Ons	7	☐ (Den hellige Raimund av Peñafort) (V) ☐ ① 1 Joh 3,22-4,6 (S) Sal 2,7-8.10-11 (E) Matt 4,12-17.23-25
Tor	8	☐ (Den hellige Torfinn) (V) ☐ ① 1 Joh 4,7-10 (S) Sal 72(71),2.3-4ab.7-8 (E) Mark 6,34-44
Fre	9	☐ ① 1 Joh 4,11-18 (S) Sal 72(71),2.10-11.12-13 (E) Mark 6,45-52
Lør	10	☐ ① 1 Joh 4,19-5,4 (S) Sal 72(71),2.14+15bc.17 (E) Luk 4,14-22a Tidebønn for uke 3, vol. I
SØN	11	☐ HERRENS DÅP (F) ① Jes 42,1-4.6-7 (S) Sal 29(28),1a+2. 3ac-4. 3b+9b-10 (S) Apg 10,34-38 (E) Mark 1,7-11 (E) Jes 55,1-11 (S) Jes 12,2-3. 4bc. 5-6 (S) 1 Joh 5,1-9 (E) Mark 1,7-11
Man	12	Tidebønn for uke 1, vol. IV ☐ ① Hebr 1,1-6 (S) Sal 97(96),1+2b.6+7c.9 (E) Mark 1,14-20 ☐ (Den hellige Hilarius) (V) ☐ ① Hebr 2,5-12 (S) Sal 8,2a+5.6-7.8-9 (E) Mark 1,21-28
Tir	13	☐ ① Hebr 2,5-12 (S) Sal 8,2a+5.6-7.8-9 (E) Mark 1,21-28
Ons	14	☐ ① Hebr 2,14-18 (S) Sal 105(104),1-2.3-4.6-7.8-9 (E) Mark 1,29-39
Tor	15	☐ ① Hebr 3,7-14 (S) Sal 95(94),6-7.8-9.10-11 (E) Mark 1,40-45
Fre	16	☐ ① Hebr 4,1-5.11 (S) Sal 78(77),3+4bc.6c-7.8 (E) Mark 2,1-12
Lør	17	☐ Den hellige Antonius (M) ☐ ① Hebr 4,12-16 (S) Sal 19(18),8.9.10.15 (E) Mark 2,13-17 Tidebønn for uke 2, vol. IV
SØN	18	☐ 2. søndag i det alminnelige kirkeår ① 1 Sam 3,3b-10.19 (S) Sal 40(39),2ab+4. 7-8a. 8b-9. (S) 1 Kor 6,13c-15a.17-20 (E) Joh 1,35-42 Bonneuken for kristen enhet 18-25. januar
Man	19	☐ Den hellige Henrik av Finland (M) ☐ ① Hebr 5,1-10 (S) Sal 110(109),1.2.3.4 (E) Mark 2,18-22
Tir	20	☐ (Den hellige Fabian) (V) ☐ (Den hellige Sebastian) (V) ☐ ① Hebr 6,10-20 (S) Sal 111(110),1-2.4-5.9+10c (E) Mark 2,23-28
Ons	21	☐ Den hellige Agnes (M) ☐ ① Hebr 7,1.3.15-17 (S) Sal 110(109),1.2.3.4 (E) Mark 3,1-6
Tor	22	☐ (Den hellige Vincent) (V) ☐ ① Hebr 7,25-8,6 (S) Sal 40(39),7-8a.8b-9.10.17 (E) Mark 3,7-12
Fre	23	☐ ① Hebr 8,6-13 (S) Sal 85(84),8+10.11-12.13-14 (E) Mark 3,13-19
Lør	24	☐ Den hellige Frans av Sales (M) ☐ ① Hebr 9,13-11.14 (S) Sal 47(46),2-3.6-7.8-9 (E) Mark 3,20-21 Tidebønn for uke 3, vol. IV
SØN	25	☐ 3. søndag i det alminnelige kirkeår ① Jona 3,1-5.10 (S) Sal 25(24),4.5. 6-7. 8-9 (S) 1 Kor 7,29-31 (E) Mark 1,14-20
Man	26	☐ (Den hellige Eystein) (V) ☐ ① Hebr 9,15.24-28 (S) Sal 98(97),1.2-3ab.3cd-4.5-6 (E) Mark 3,22-30 I Trondheim stift: ☐ DEN HELLIGE EYSTEIN (F) ☐ (Den hellige Angela Merici) (V) ☐ (De hellige Timoteus og Titus) (U) ① 2 Tim 1,1-8 eller Tit 1,1-5 (S) Sal 96,1-2a.2b-3.7-8a.10 (E) Luk 10,1-9 (V) ☐ ① Hebr 10,1-10 (S) Sal 40(39),2+4ab.7-8a.10.11 (E) Mark 3,31-35
Ons	28	☐ Den hellige Thomas Aquinas (M) ☐ ① Hebr 10,11-18 (S) Sal 110(109),1.2.3.4 (E) Mark 4,1-20
Tor	29	☐ ① Hebr 10,19-25 (S) Sal 24(23),1-2.3-4ab.5-6 (E) Mark 4,21-25
Fre	30	☐ ① Hebr 10,32-39 (S) Sal 37(36),3-4.5-6.23-34.39-40 (E) Mark 4,26-34
Lør	31	☐ Den hellige Johannes Bosco (M) ☐ ① Hebr 11,1-2.8-19 (S) Luk 1,69-70.71-72.73-75 (E) Mark 4,35-41 Tidebønn for uke 4, vol. IV

FEBRUAR

SØN	1	☐ 4. søndag i det alminnelige kirkeår ① 5 Mos 18,15-20 (S) Sal 95(94),1.2. 6-7. 7-9 (S) 1 Kor 7,32-35 (E) Mark 1,21-28
Man	2	☐ HERRENS FREMSTILLING I TEMPELET (F) ① Mal 3,1-4 eller Hebr 2,14-18 (S) Sal 24(23),7.8.9.10 (E) Luk 2,22-40 (kortere: 22-32) Ordenslivets dag
Tir	3	☐ Den hellige Ansgar (M) ☐ ① Hebr 12,1-4 (S) Sal 22(21),26b-27.28+30.31-32 (E) Mark 5,21-43 I Tromsø stift (utenom domkirken) feires på en hverdag i perioden 3.-9. februar.
Ons	4	☐ VIGSELSFEST FOR VÅR FRUES DOMKIRKE I TROMSØ (F) ☐ Esek 37,1-2.8-9.12 (S) 1 Kor 3,9b-11.16-17 (E) Joh 2,13-22
Ons	4	☐ ① Hebr 12,4-7.11-15 (S) Sal 103(102),1-2.13-14.17-18a (E) Mark 6,1-6
Tor	5	☐ Den hellige Agathe (M) ☐ ① Hebr 12,18-19.21-24 (S) Sal 48(47),2-3a.3b-4.9.10-11 (E) Mark 6,7-13
Fre	6	☐ Den hellige Paul Miki og hans ledsagere (M) ☐ ① Hebr 13,1-8 (S) Sal 27(26),1.3.5.8b-9abc (E) Mark 6,14-29
Lør	7	☐ (Den salige jomfru Maria) (V) ☐ ① Hebr 13,15-17.20-21 (S) Sal 23(22),1-3a.3b-4.5-6 (E) Mark 6,30-34 Tidebønn for uke 1, vol. IV
SØN	8	☐ 5. søndag i det alminnelige kirkeår ① Job 7,1-4.6-7 (S) Sal 147(146),1-2. 3-4. 5-6 (S) 1 Kor 9,16-19.22-23 (E) Mark 1,29-39 I Tromsø (domkirken): ☐ VIGSELSFEST FOR VÅR FRUES DOMKIRKE I TROMSØ (F) ☐ Esek 37,1-2.8-9.12 (S) 1 Kor 3,9b-11.16-17 (E) Joh 2,13-22
Man	9	☐ ① 1 Mos 1,1-19 (S) Sal 104(103),1-2a.5-6.10+12.24+35c (E) Mark 6,53-56
Tir	10	☐ Den hellige Scholastica (M) ☐ ① 1 Mos 1,20-2,4 (S) Sal 8,4-5.6-7.8-9 (E) Mark 7,1-13
Ons	11	☐ (Vår Frue av Lourdes) (V) ☐ ① 1 Mos 2,4b-9.15-17 (S) Sal 104(103),1-2a.27-28.29bc-30 (E) Mark 7,14-23
Tor	12	☐ ① 1 Mos 2,18-25 (S) Sal 128(127),1-2.3.4-5 (E) Mark 7,24-30
Fre	13	☐ ① 1 Mos 3,1-8 (S) Sal 32(31),1-2.5.6.7 (E) Mark 7,31-37
Lør	14	☐ DE HELLIGE KYRILLOS OG METHODIOS – VERNEHELGENER FOR EUROPA (F) ① Apg 13,46-49 (S) Sal 116,1. 2 (E) Luk 10,1-9 Tidebønn for uke 2, vol. IV
SØN	15	☐ 6. søndag i det alminnelige kirkeår ① 3 Mos 13,1-2.44-46 (S) Sal 32(31),1.2. 5. 11 (S) 1 Kor 10,31-11.1 (E) Mark 1,40-45
Man	16	☐ ① 1 Mos 4,1-13.25 (S) Sal 50(49),1+8.16bc-17.20-21 (E) Mark 8,1-13
Tir	17	☐ (De syv stiftene av servitterordenen) (V) ☐ ① 1 Mos 6,5-8;7,1-5.10 (S) Sal 29(28),1a+2.3ac-4.3b+9b-10 (E) Mark 8,14-21 Tidebønn for uke 4, vol. II
Ons	18	☐ Askeonsdag – faste og abstinens (A) ① Joel 2,12-18 (S) Sal 51(50),3-4.5-6a.12-13.14+17 (S) 2 Kor 5,20.6.2 (E) Matt 6,1-6.16-18
Tor	19	☐ ① 5 Mos 30,15-20 (S) Sal 1,1-2.3.4+6 (E) Luk 9,22-25
Fre	20	☐ ① Jes 58,1-9a (S) Sal 51(50),3-4.5-6a.18-19 (E) Matt 9,14-15
Lør	21	☐ ① Jes 58,9b-14 (S) Sal 86(85),1-2.3-4.5-6 (E) Luk 5,27-32 Tidebønn for uke 1, vol. II
SØN	22	☐ 1. søndag i fasten ① 1 Mos 9,8-15 (S) Sal 25(24),4.5. 6-7. 8-9 (S) 1 Pet 3,18-22 (E) Mark 1,12-15
Man	23	☐ ① 3 Mos 19,1-2.11-18 (S) Sal 19(18),8. 9. 10. 15 (E) Matt 25,31-46
Tir	24	☐ ① Jes 55,10-11 (S) Sal 34(33),4.5-6.7-16-17.18-19 (E) Matt 6,7-15
Ons	25	☐ ① Jona 3,1-10 (S) Sal 51(50),3-4.12-13.18-19 (E) Luk 11,29-32
Tor	26	☐ ① Est C, 12.14-16.23-25 (S) Sal 138(137),1-2a.2bc-3.7c-8 (E) Matt 7,7-12
Fre	27	☐ Esek 18,21-28 (S) Sal 130(129),1-2.3-4ab.4c-6.7-8 (E) Matt 5,20-26
Lør	28	☐ ① 5 Mos 26,16-19 (S) Sal 119(118),1-2.4-5-7-8 (E) Matt 5,43-48 Tidebønn for uke 2, vol. II

MARS

SØN	1	☐ 2. søndag i fasten ① 1 Mos 22,1-2.9a.10-13.15-18 (S) Sal 116(115),10+15. 16-17. 18-19 (S) Rom 8,31b-34 (E) Mark 9,2-10
Man	2	☐ Dan 9,4b-10 (S) Sal 79(78),8.9.11+13 (E) Luk 6,36-38
Tir	3	☐ ① Jes 1,10.16-20 (S) Sal 50(49),8.9.16bc-17.21+23 (E) Matt 23,1-12
Ons	4	☐ ① Jer 18,18-20 (S) Sal 31(30),5-6.14.15-16 (E) Matt 20,17-28
Tor	5	☐ ① Jer 17,5-10 (S) Sal 1,1-2.3.4+6 (E) Luk 16,19-31
Fre	6	☐ ① 1 Mos 37,3-4.12-13a.17b-28 (S) Sal 105(104),16-17.18-19.20-21 (E) Matt 21,33-43.45-46 Kvinnes Verdensbønnedag
Lør	7	☐ ① Mi 7,14-15.18-20 (S) Sal 103(102),1-3.3-4.9-10.11-12 (E) Luk 15,1-3.11-32 Tidebønn for uke 3, vol. II
SØN	8	☐ 3. søndag i fasten ① 2 Mos 20,1-17 (kortere: 20,1-3.7-8.12-17) (S) Sal 19(18),8.9.10.11 (S) 1 Kor 1,22-25 (E) Joh 2,13-25 Eller fra år A: ① 2 Mos 17,3-7 (S) Sal 95(94),1.2. 6-7. 8-9 (S) Rom 5,1-2.5-8 (E) Joh 4,5-42 (kortere: 5-15.19b-26.39a.40-42)
Man	9	☐ ① 2 Kong 5,1-15a (S) Sal 42(41),2.3; 43(42) 3.4 (E) Luk 4,24-30
Tir	10	☐ (Den salige jomfru Maria) (V) ☐ Sal 25(24),4bc-5ab.6-7bc.8-9 (E) Matt 18,21-35
Ons	11	☐ ① 5 Mos 4,1-5.9 (S) Sal 147,12-13.15-16.19-20 (E) Matt 5,17-19
Tor	12	☐ ① Jer 7,23-28 (S) Sal 95(94),1-2.6-7.8-9 (E) Luk 11,14-23
Fre	13	☐ ① 1 Mos 14,2-10 (S) Sal 81(80),6c-8a.8bc-9.10-11ab.14+17 (E) Mark 12,18-34 Årsdagen for pavelvsget
Lør	14	☐ ① Hos 6,1-6 (S) Sal 51(50),3-4.18-19.20-21ab (E) Luk 18,9-14 Tidebønn for uke 4, vol. II
SØN	15	☐ 4. søndag i fasten ① 2 Kong 36,14-17a.19-23 (S) Sal 137(136),1-2.3.4.5.6 (S) Ef 2,4-10 (E) Joh 3,14-21 Eller fra år A: ① 1 Sam 16,6-7.10-13a (S) Sal 23(22),1-3a. 3b-4. 5. 6 (E) Ef 5,8-14 (E) Joh 9,1-41 (kortere: 1.6-9.13-17.34-38)
Man	16	☐ ① Jes 65,17-21 (S) Sal 30(29),2+4.5-6.11-12a+13b (E) Joh 4,43-54
Tir	17	☐ Esek 47,1-9.12 (S) Sal 46(45),2-3.5-6.8-9 (E) Joh 5,1-16
Ons	18	☐ ① Jes 49,8-15 (S) Sal 145(144),8-9.13cd-14.17-18 (E) Joh 5,17-30
Tor	19	☐ DEN HELLIGE JOSEF, JOMFRU MARIAS BRUDGOM (H) ① 2 Sam 7,4-5a.12-14a.16 (S) Sal 89(88),2-3.4.5.27+29 (S) Rom 4,13.16-18.22 (E) Matt 1,16.18-21.24a eller Luk 2,41-51a
Fre	20	☐ ① Visd 2,1a.12-22 (S) Sal 34(33),17-18. 19-20. 21. 23 (E) Joh 7,1-2.10.25-30
Lør	21	☐ ① Jer 11,18-20 (S) Sal 7,2-3.9bc-10.11-12 (E) Joh 7,40-53 Tidebønn for uke 1, vol. II
SØN	22	☐ 5. søndag i fasten ① Jer 31,31-34 (S) Sal 51(50),3-4.12-13.14-15 (S) Hebr 5,7-9 (E) Joh 12,20-33 Eller fra år A: ① Esek 37,12b-14 (S) Sal 130(129),1-2.3-4ab.4c-6.7-8 (S) Rom 8,8-11 (E) Joh 11,1-45 (kortere: Joh 11,3-7.12-20.27.33b-45)
Man	23	☐ ① Dan 13,19-15.17.19-30.33-62 (kortere: Dan 13,41c-62) (S) Sal 23(22),1-3a.3b-4.5-6 (E) Joh 8,1-11
Tir	24	☐ ① 4 Mos 21,4-9 (S) Sal 102(101),2-3.16-18.19-21 (E) Joh 8,21-30
Ons	25	☐ HERRENS BEBUDELSE (H) ① Jes 7,10-14.8.10 (S) Sal 40(39),7-8a.8b-9.10.11 (E) Hebr 10,4-10 (E) Luk 1,26-38
Tor	26	☐ ① 1 Mos 17,3-9 (S) Sal 105(104),4.5. 6-7. 8-9 (E) Joh 8,51-59
Fre	27	☐ ① Jer 20,13-14 (S) Sal 18(17),2-3a.3bc-4.5-6.7 (E) Joh 10,31-42
Lør	28	☐ Esek 37,21-28 (S) Jer 31,10.11-12ab.13 (E) Joh 11,45-56 Tidebønn for uke 2, vol. II I Tromsø stift: Årsdag for bispevigelsen
SØN	29	☐ PALMESØNDAG (H) ① Mark 11,1-10 eller Joh 12,12-16 (S) ① Jes 50,4-7 (S) Sal 22(21),8.9. 17-18a. 19-20. 23-24 (S) Fil 2,6-11 (E) Mark 14,1-15.47 (kortere: Mark 15,1-39)
Man	30	☐ ① Jes 42,1-7 (S) Sal 27(26),1. 2. 3. 13-14 (E) Joh 12,1-11
Tir	31	☐ ① Jes 49,1-6 (S) Sal 71(70),1-2. 3-4. 5-6. 15. 17 (E) Joh 13,21-33.36-38

- Ons 1 ① Jes 50,4-9a Sal 69(68),8-10. 21-22. 31. 33-34
 Matt 26,14-25
- Tor 2 **SKJÆRTORS DAG** **H**
 OLJEVICSELSMESSEN: **F**
 ① Jes 61,1-3a.6a.8b-9 Sal 89(88),21-22. 25+27 Åp 1,5-8
 Luk 4,16-21

Påskens hellige triduum begynner**AFTENMESSEN TIL MINNE OM HERRENS HELLIGE NATTVERD: H**

- ① 2 Mos 12,1-8.11-14 Sal 115,12-13.15-16bc.17-18
 1 Kor 11,23-26 Joh 13,1-15

- Fre 3 Langfredag – faste og abstinens **A**
 ① Jes 52,13-53,12 Sal 31(30),2+6. 12-13. 15-16. 17+25
 Hebr 4,14-16;5,7-9 Joh 18,1-19,42
 Kollekt til Det hellige land

- Lør 4 Ingen messe om dagen: påskennattsmessen kan begynne for midnatt.
 Påskennesepeliken oppfylles påskennatt eller -dag.

 PÅSKEVIGILIE **H**

- 1 Mos 1,1-2,2 (*kortere*: 1 Mos 1,1,26-31a) Sal 104(103),1-2a.5.6.10+12.13-14.24+35c *eller* Sal 33(32),4-5.6-7.12-13.20+22 1 Mos 22,1-18 (*kortere*: 1 Mos 22,1-2.9a.10-13.15-18) Sal 16(15),5+8.9-10.11 2 Mos 14,5-15,1a 2 Mos 15,1-2.3-4.5-6.17-18 Jes 54,5-14
 Sal 33(29),2+4-5.6.11+12a+13b Jes 55,1-11 Jes 12,2-3.4bcd.5-6 Bar 3,9-15.32-4,4 Sal 19(18),8.9.10.11
 7 Esek 36,16-17a.18-28 Sal 42(41),3.5bcd;43(42),3,4 *eller* (*om det er dåp*) Jes 12, 2-3.4bcd.5-6 *eller* Sal 51(50),12-13.14-15.18-19 Rom 6,3-11 Sal 118(117),1-2. 16ab-17. 22-23
 Mark 16,1-7

SØN 5 **PÅSKEDAG** **H**

- ① Apg 10,34a.37-43 Sal 118(117),1-2. 16ab-17. 22-23
 Kol 3,1-4 *eller* 1 Kor 5,6b-8 Joh 20,1-9 *eller* Luk 24,1-12 *eller* (*om kvelden*) Luk 24,13-35
 Tidebønn for uke 1, vol. III

- Man 6 Mandag i påskeoktaven
 ① Apg 2,14-22-33 Sal 15(16),1-2a+5.7-8.9-10.11
 Matt 28,8-15

- Tir 7 Tirsdag i påskeoktaven
 ① Apg 2,36-41 Sal 33(32),4-5. 18-19. 20. 22 Joh 20,11-18

- Ons 8 Onsdag i påskeoktaven
 ① Apg 3,1-10 Sal 105(104),1-2.3-4.6-7.8-9 Luk 24,13-35

- Tor 9 Torsdag i påskeoktaven
 ① Apg 3,11-26 Sal 8,2a+5.6-7.8-9 Luk 24,35-48

- Fre 10 Fredag i påskeoktaven
 ① Apg 4,1-12 Sal 118(117),1+2+4.22-24.25-27a Joh 21,1-14

- Lør 11 Lørdag i påskeoktaven
 ① Apg 4,13-21 Sal 118(117),1+14-15.16ab-18.19-21
 Mark 16,9-15
 Tidebønn for uke 2, vol. III

SØN 12 Miskunns-søndagen

2. søndag i påsketid
 ① Apg 4,32-35 Sal 118(117),2-4. 16ab-18. 22-24
 1 Joh 5,1-6 Joh 20,19-31
- Man 13 (Den hellige Martin I) **V**
 ① Apg 4,23-31 Sal 2,1-3.4-6.7-9 Joh 3,1-8

- Tir 14 ① Apg 4,32-37 Sal 93(92),1ab.1c-2.5 Joh 3,7b-15

- Ons 15 ① Apg 5,17-26 Sal 34(33),2-3.4-5.6-7.8-9 Joh 3,16-21

- Tor 16 Den hellige Magnus **M**
 ① Apg 5,27-33 Sal 34(33),2+9.17-18.19-20 Joh 3,31-36

- Fre 17 ① Apg 5,34-42 Sal 27(26),1.4.13-14 Joh 6,1-15

- Lør 18 ① Apg 6,1-7 Sal 33(32),1-2.4-5.18-19 Joh 6,16-21
 Tidebønn for uke 3, vol. III

SØN 19 3. søndag i påsketid

- ① Apg 3,13-15.17-19 Sal 4,2.4.7.9 1 Joh 2,1-5a
 Luk 24,35-48

- Man 20 ① Apg 6,8-15 Sal 119(118),23-24.26-27.29-30
 Joh 6,22-29

- Tir 21 (Den hellige Anselm av Canterbury) **V**
 ① Apg 7,51-8,1a Sal 31(30),3cd.4.6ab+7b+8a.17+21ab
 Joh 6,30-35

- Ons 22 ① Apg 8,1b-8 Sal 66(65),1-3a.4.5.6-7a Joh 6,35-40

- Tor 23 (Den hellige Adalbert) **V**
 (Den hellige Georg) **V**
 ① Apg 8,26-40 Sal 66(65),8-9.16-17.20 Joh 6,44-51

- Fre 24 (Den hellige Fidelis av Sigmaringen) **V**
 ① Apg 9,1-20 Sal 117(116),1.2 Joh 6,52-59

- Lør 25 EVANGELISTEN MARKUS **F**
 ① 1 Pet 5,5b-14 Sal 89(88),2-3.6-7.16-17 Mark 16,15-20
 Tidebønn for uke 4, vol. III

SØN 26 4. søndag i påsketid

- ① Apg 4,8-12 Sal 118(117),1+8-9. 21-23. 26+28cd+29
 1 Joh 3,1-2 Joh 10,11-18
 Kallsøndag

- Man 27 ① Apg 11,1-18 Sal 42(41),2-3; 43(42) 3.4 Joh 10,1-10

- Tir 28 (Den hellige Peter Chane) **V**
 (Den hellige Louis M. Grignon de Montfort) **V**

- ① Apg 11,19-26 Sal 87(86),1-3.4-5.6-7 Joh 10,22-30

- Ons 29 DEN HELLIGE KATARINA AV SIENA –
 VERNEHELGEN FOR EUROPA **F**
 ① 1 Joh 1,5-2,2 Sal 103,1-2.3-4.8-9.13-14.17-18a
 Matt 11,25-30

- Tor 30 (Den hellige Pius V) **V**
 ① Apg 13,13-25 Sal 89(88),2-3.21-22.25+27
 Joh 13,16-20

- Fre 1 (Den hellige Josef håndverkeren) **H** 1 Mos 1,26-2,3
eller Kol 3,14-15.17.23-24 Sal 90(89),2.3-4.12-13.14.16
 Matt 13,54-58 **V**

- ① Apg 13,26-33 Sal 2,6-7.8-9.10-11 Joh 14,1-6

- Lør 2 Den hellige Athanasius **M**
 ① Apg 13,44-52 Sal 98(97),1.2-3ab.3cd-4 Joh 14,7-14
 Tidebønn for uke 1, vol. III

- SØN 3** 5. søndag i påsketid

- ① Apg 9,26-31 Sal 22(21),26b-27.28+30.31-32
 1 Joh 3,18-24 Joh 15,1-8

- Man 4 ① Apg 14,5-18 Sal 115(113B),1-2. 3-4. 15-16
 Joh 14,21-26

- Tir 5 ① Apg 14,19-28 Sal 145(144),10-11.12-13ab.21
 Joh 14,27-31a

- Ons 6 ① Apg 15,1-6 Sal 122(121),1-2.3-4a.4b-5 Joh 15,1-8

- Tor 7 ① Apg 15,7-21 Sal 96(95),1-2a.2b-3.10 Joh 15,9-11

- Fre 8 ① Apg 15,22-31 Sal 57(56),8-9.10-12 Joh 15,12-17

- Lør 9 ① Apg 16,1-10 Sal 100(99),2.3.5 Joh 15,18-21
 Tidebønn for uke 2, vol. III

- SØN 10** 6. søndag i påsketid

- ① Apg 10,25-26.34-35.44-48 Sal 98(97),1.2-3ab.3cd-4
 1 Joh 4,7-10 Joh 15,9-17

- Man 11 ① Apg 16,11-15 Sal 149,1-2.3-4.5-6a+9b
 Joh 15,26-16.4a

- Tir 12 (De hellige Nereus og Achilleus) **V**
 (Den hellige Pancratius) **V**
 ① Apg 16,22-34 Sal 138(137),1-2a.2bc.3-7c-8
 Joh 16,5-11

- Ons 13 (Vår Fru av Fátima) **V**
 ① Apg 17,15-22-18,1-1 Sal 148,1-2.11-12ab.12c-14a.14bcd Joh 16,12-15

- Tor 14** **KRIST HIMMELFART** **H**

- ① Apg 1,1-11 Sal 47(46),2-3. 6-7. 8-9 Ef 4,17-23
eller Ef 4,1-13 (*kortere*: Ef 4,1-7.11-13) Mark 16,15-20

- Fre 15 (Den hellige Hallvard) **V**
 ① Apg 18,9-18 Sal 47(46),2-3. 4-5. 6-7 Joh 16,20-23a

- Lør 16 ① Apg 18,23-28 Sal 47(46),2-3.8-9.10 Joh 16,23b-28
 Tidebønn for uke 3, vol. III

- SØN 17** 7. søndag i påsketid

- ① Apg 1,15-17.20a.20c-26 Sal 103(102),1-2.11-12.19-20ab
 1 Joh 4,11-16 Joh 17,11b-19

- Man 18 Den hellige Erik **M**
 ① Apg 19,1-8 Sal 68(67),2-3.4-5ac.6-7ab Joh 16,29-33

- Tir 19 ① Apg 20,17-27 Sal 68(67),10-11.20-21 Joh 17,1-11a

- Ons 20 (Den hellige Bernardin av Siena) **V**
 ① Apg 20,28-38 Sal 68(67),29-30.33-35a.35b-36c
 Joh 17,11b-19

- Tor 21 (Den hellige Kristoffer Magallanes og ledsagere) **V**
 ① Apg 22,30.23.6-11 Sal 16(15),1-2a+5.7-8.9-10.11
 Joh 17,20-26

- Fre 22 (Den hellige Rita av Cascia) **V**
 ① Apg 25,13b-21 Sal 103(102),1-2.11-12.19-20ab
 Joh 21,15-19

- Lør 23 ① Apg 28,16-20.30-31 Sal 11(10),4.5+7 Joh 21,20-25
 Vigilie

- PINSEVIGILIE** **H**

- ① 1 Mos 11,1-9 *eller* 2 Mos 19,3-8a.16-20 *eller* Esek 37,1-14
eller Joel 3,1-5 Sal 104(103),1-2a.24.35c.27-28.29bc-30
 Rom 8,22-27 Joh 7,37-39

- SØN 24** **PINSEDAG** **H**

- ① Apg 2,1-11 Sal 104(103),1ab+24ac. 29bc-30. 31+34
 1 Kor 12,3b-7.12-13 Joh 20,19-23

- Eller*: ① Apg 2,1-11 Sal 104(103),1ab+24ac. 29bc-30.
 31+34 Gal 5,16-25 Joh 15,26-27.16,12-15

- Man 25 Messeslinger fra uke 8
 Tidebønn for uke 4, vol. IV

- (Den hellige Beda den Ærverdige) **V**
 (Den hellige Gregor VII) **V**

- (Den hellige Maria Magdalena de'Pazzi) **V**
 ① Sir 17,24-29 Sal 32(31),1-2.5.6.7 Mark 10,17-27

- Tir 26 Den hellige Filip Neri **M**
 ① Sir 35,1-12 Sal 50(49),5-6.7.8.14+23 Mark 10,28-31

- Ons 27 (Den hellige Augustin av Canterbury) **V**
 ① Sir 36,1-2.4-5.10-17 Sal 79(78),8.9.11+13
 Mark 10,32-45

- Tor 28 ① Sir 42,21-35 Sal 33(32),2-3.4-5.6-7.8-9
 Mark 10,46-52

- I Tromsø stift:
 VÅR HERRE JESUS KRISTUS, DEN EVIGE
 YPPERSTEPREST **F**
 Jer 31,31-34 Sal 110,1b-e. 2. 3 Hebr 10,11-18
 Mark 14,22-25

- Fre 29 ① Sir 44,1-9-15 Sal 149,1-2.3-4.5-6a+9b
 Mark 11,11-26

- Lør 30 (Den salige jomfru Maria) **V**
 ① Sir 51,18-28 Sal 19(18),8.9.10.11 Mark 11,27-33
 Tidebønn for uke 1, vol. IV

- SØN 31** **DEN HELLIGE TREENIGHET** **H**

- ① 5 Mos 4,32-34.39-40 Sal 33(32),4-5.6-9.18-19.20+22
 Rom 8,14-17 Matt 28,16-20

- Man 1 Den hellige Justin **M**
 ① Tob 1,1a.1c.3a;2,1b-8 Sal 112(111),1-2.3-4.5-6
 Mark 12,1-12

- Tir 2 (De hellige Marcellinus og Peter) **V**
 ① Tob 2,9-14 Sal 112(111),1-2.7bc-8.9
 Mark 12,13-17

- Ons 3 Den hellige Karl Lwanga og hans ledsagere **M**
 ① Tob 3,1-12.24-25 Sal 25(24),2-4a.4b-5ab.6-7bc.8-9
 Mark 12,18-27

- Tor 4 ① Tob 6,11-12a;7,1-2a.9;16,8-4-10 Sal 128(127),1-2.3-4.5
 Mark 12,28-34

- Fre 5 Den hellige Bonifatius **M**
 ① Tob 11,4-14 Sal 146(145),2abc.7.8-9a.9bc-10
 Mark 12,35-37

- Lør 6 (Den salige jomfru Maria) **V**
 (Den hellige Norbert) **V**
 ① Tob 12,1-5-19.24a Tob 13,2,6.7.8 Mark 12,38-44
 Tidebønn for uke 2, vol. IV

- SØN 7** **FESTEN FOR KRISTI LEGEME OG BLOD** **H**

- ① 2 Mos 24,3-8 Sal 116(115),12-13.15+16bc.17-18
 Hebr 9,11-15 Mark 14,12-16.22-26

- Man 8 ① 2 Kor 1,1-7 Sal 34(33),2-3.4-5.6-7.8-9 Matt 5,1-12

- Tir 9 (Den hellige Efreml) **V**
 ① 2 Kor 1,18-22 Sal 119(118),129.130.131.132.133.135
 Matt 5,13-16

- Ons 10 ① 2 Kor 3,4-11 Sal 99(98),5.6.7.8.9 Matt 5,17-19

- Tor 11 Apostelen Barnabas **M**
 ① Apg 11,21b-26;13,1-3 Sal 98(97),1.2-3ab.3c-4.5-6
 Matt 10,7-13

- Fre 12 **JESU HJERTEFEST** **H**
 Hos 11,1.3.4.8c-9 Jes 12,2-3. 4bcd. 5e Ef 3,8-12.14-19
 Joh 19,31-37

- Lør 13 Jomfru Marias rens hjerte **M**
 ① Jes 61,9-11 1 Sam 2,1. 4-5. 6-7. 8abcd Luk 2,41-51
 Tidebønn for uke 3, vol. IV

- SØN 14** 11. søndag i det alminnelige kirkeår

- ① Esek 17,22-24 Sal 92(91),2-3. 13-14. 15-16 2 Kor 5,6-10
 Mark 4,26-34

- Man 15 ① 2 Kor 6,1-10 <

Man 1 **1** **1** Mos 21,5-8-20 **S** Sal 34(33),7-8.10-11.12-13
E Matt 8,28-34

Tor 2 **1** **1** Mos 22,1-19 **S** Sal 116(114),1-2.3-4.5-6-8-9
E Matt 9,1-8

Fre 3 **APOSTELEN THOMAS** **F**
1 Ef 2,19-22 **S** Sal 117(116),1,2 **E** Joh 20,24-29

Lør 4 **Den salige jomfru Maria** **V**
Den hellige Elisabeth av Portugal **V**
1 **1** Mos 27,1-5.15-29 **S** Sal 135(134),1-2.3-4-5-6
E Matt 9,14-17
Tidebønn for uke 2, vol. IV

SØN 5 **14. søndag i det alminnelige kirkeår**
1 Esek 2,2-5 **S** Sal 123(122),1-2a. 2bcd. 3-4 **S** 2 Kor 12,7-10
E Mark 6,1-7a

Man 6 **Den hellige Maria Goretti** **V**
1 **1** Mos 28,10-22a **S** Sal 91(90),1-2.3-4.14-15ab
E Matt 9,18-26

Tir 7 **1** **1** Mos 32,22-32 **S** Sal 17(16),1,2-3-6-7.8b+15
E Matt 9,32-38

Ons 8 **Den hellige Sunniva** **V**
1 **1** Mos 41,55-57.42.5-7a.17-24a **S** Sal 33(32),2-3.10-11.18-19 **E** Matt 10,1-7

Tor 9 **Den hellige Augustin Zhao Rong og hans ledsagere** **V**
1 **1** Mos 44,18-21.23b-29.45.1-5 **S** Sal 105(104),16-17.18-19.20-21 **E** Matt 10,7-15

Fre 10 **Den hellige Knut – Danmarks vernehelgen** **M**
1 **1** Mos 46,1-7.28-30 **S** Sal 37(36),3-4.18-19.27-28.39-40
E Matt 10,16-23

Lør 11 **DEN HELLIGE BENEDIKT – VERNEHELGEN FOR EUROPA** **F**
1 Ordsp 2,1-9 **S** Sal 34,2-3.4.5-6.7-8.9.10-11 *eller* 9a
E Matt 19,27-29
Tidebønn for uke 3, vol. IV

SØN 12 **15. søndag i det alminnelige kirkeår**
1 Amos 7,12-15 **S** Sal 85(84),9-10. 11-12. 13-14 **S** Ef 1,3-14
(kortere: Ef 1,3-10) **E** Mark 6,7-13

Man 13 **Den hellige Henrik** **V**
1 **2** Mos 1,8-14.22 **S** Sal 124(123),1-3-4-6-7-8
E Matt 10,34-11,1

Tir 14 **Den hellige Camillus av Lellis** **V**
1 **2** Mos 2,1-15a **S** Sal 69(68),3,14.30-31.33-34
E Matt 11,20-24

Ons 15 **Den hellige Svithun** **V**
Den hellige Bonaventura **V**
1 **2** Mos 3,1-6.9-12 **S** Sal 103(102),1-2.3-4-6-7
E Matt 11,25-27

Tor 16 **Jomfru Maria av Karmelberget** **V**
1 **2** Mos 3,13-20 **S** Sal 105(104),1+5.8.9.24-25.26-27
E Matt 11,28-30

Fre 17 **1** **2** Mos 11,10-12,14 **S** Sal 116(115),12-13.15-16bc.17-18
E Matt 12,1-8

Lør 18 **Den salige jomfru Maria** **V**
1 **2** Mos 12,37-42 **S** Sal 136(135),1+23-24.10-12.13-15
E Matt 12,14-21
Tidebønn for uke 4, vol. IV

SØN 19 **16. søndag i det alminnelige kirkeår**
1 Jer 23,1-6 **S** Sal 23(22),1-3a. 3b-4. 5. 6 **S** Ef 2,13-18
E Mark 6,30-34

Man 20 **Den hellige Thorlák** **M**
1 **2** Mos 14,5-18 **S** 2 Mos 15,1-2.3-4-5-6 **E** Matt 12,38-42

Tir 21 **Den hellige Laurentius av Brindisi** **V**
1 **2** Mos 14,21-15,1 **S** 2 Mos 15,8-9.10+12.17
E Matt 12,46-50

Ons 22 **Den hellige Maria Magdalena** **M**
1 Høys 3,1-4a *eller* 2 Kor 5,14-17 **S** Sal 63,2-3.4-5-6-8-9
E Joh 20,1,2-11-18

Tor 23 **DEN HELLIGE BIRGITTA – VERNEHELGEN FOR EUROPA** **F**
1 Gal 2,19-20 **S** Sal 126(125),1-2ab. 2cd.3. 4-5. 6
E Joh 15,1-8

Fre 24 **Den hellige Charbel Makhluf** **V**
1 **2** Mos 20,1-17 **S** Sal 19(18),8.9.10.11 **E** Matt 13,18-23

Lør 25 **APOSTELEN JAKOB** **F**
1 2 Kor 4,7-15 **S** Sal 126(125),1-2ab.2cd.3-4-5-6
E Matt 20,20-28
Tidebønn for uke 1, vol. IV

SØN 26 **17. søndag i det alminnelige kirkeår**
1 2 Kong 4,42-44 **S** Sal 145(144) **S** Ef 4,1-6 **E** Joh 6,1-15

Man 27 **1** **2** Mos 32,15-24.30-34 **S** Sal 106(105),19-20.21-22.23
E Matt 13,31-35

Tir 28 **Den hellige Marta** **M**
1 1 Joh 4,7-16 **S** Sal 34(33),2-3.4-5-6-7.8.9-10-11
E Joh 11,19-27 *eller* Luk 10,38-42

Ons 29 **OLAV DEN HELLIGE – OLSOK** **F**
1 Visd 10,10-14 **S** Sal 31(30),2-3ab.3cd.4-5-6-7-17
S Jak 1,2-4.12 **E** Matt 16,24-28

Tor 30 **Den hellige Peter Krysologus** **V**
1 **2** Mos 40,16-21.34-38 **S** Sal 84(83),3-4-5-6a+8a.11
E Matt 13,47-53

Fre 31 **Den hellige Ignatius av Loyola** **M**
1 **3** Mos 23,1-4-11.15-16.27.34b-37 **S** Sal 81(80),3-4-5-6ab.10-11ab **E** Matt 13,54-58

Lør 1 **Den hellige Alfonso Maria de' Liguori** **M**
1 **3** Mos 25,1-8-17 **S** Sal 67(66),2-3.5-7-8 **E** Matt 14,1-12
Tidebønn for uke 2, vol. IV

SØN 2 **18. søndag i det alminnelige kirkeår**
1 2 Mos 16,2-4.12-15 **S** Sal 78(77),3-4. 23-24. 25+54
S Ef 4,17.20-24 **E** Joh 6,24-35

Man 3 **1** **4** Mos 11,4b-15 **S** Sal 81(80),12-13.14-15.16-17
E Matt 14,13-21

Tir 4 **Den hellige Johannes Maria Vianney** **M**
1 **4** Mos 12,1-13 **S** Sal 51(50),3-4.5-6a.6bc-7.12-13
E Matt 14,22-36

Ons 5 **Visgelsesfest for Maria Maggiore-basilikaen** **V**
1 **4** Mos 13,1-2a.25-14.1.26-29.34-35 **S** Sal 106(105),6-7a.13-14.21-22.23 **E** Matt 15,21-28

Tor 6 **HERRENS FORKLARELSE** **F**
1 Dan 7,9-10.13-14 *eller* 2 Pet 1,16-19 **S** Sal 97(96),1-2.5-6-9
E Matt 17,1-9
1St. Olav, Oslo:
KIRKEVIGSELSFEST **H**

Fre 7 **Den hellige Sixtus og hans ledsagere** **V**
Den hellige Cajetan **V**
1 **5** Mos 4,32-40 **S** Sal 77(76),12-13.14-15.16+21
E Matt 16,24-28
Oslo katolske bispedømme:
KIRKEVIGSELSFEST **F**

Lør 8 **Den hellige Dominikus** **M**
1 **5** Mos 6,4-13 **S** Sal 18(17),2-3a.3bc-4.47+5-1ab
E Matt 17,14-20
Tidebønn for uke 3, vol. IV

SØN 9 **19. søndag i det alminnelige kirkeår**
1 1 Kong 19,4-8 **S** Sal 34(33),2-3. 4-5. 6-7. 8-9 **S** Ef 4,30-5,2
E Joh 6,41-51

Man 10 **DEN HELLIGE LAURENTIUS – DIAKON OG MARTYR** **F**
1 2 Kor 9,6-10 **S** Sal 112(111),1-2.5-6-7.8-9 **E** Joh 12,24-26

Tir 11 **Den hellige Klara av Assisi** **M**
1 **5** Mos 31,1-8 **S** 5 Mos 32,3-4a.7.8+12 **E** Matt 18,15-10.12-14

Ons 12 **Den hellige Johanna Fransiska av Chantal** **V**
1 **5** Mos 34,1-12 **S** Sal 66(65),1-3a.5+16-17 **E** Matt 18,15-20

Tor 13 **Den hellige Pontian og den hellige Hippolyt** **V**
1 Jovs 3,7-10a.11.13-17 **S** Sal 114(113A) 1-2.3-4-5-6
E Matt 18,21-19,1

Fre 14 **Den hellige Maximilian Kolbe, prest og martyr** **M**
1 Jovs 24,1-13 **S** Sal 136(135),1-3.16-18.21-22+24
E Matt 19,3-12
Vigilie
VIGILIE TIL JOMFRU MARIAS OPPTAGELSE I HIMMELEN **F**
1 1 Kron 15,3-4.15-16;16,1-2 **S** Sal 132(131),6-7.9-10.13-14
S 1 Kor 15,54-57 **E** Luk 11,27-28

Lør 15 **JOMFRU MARIAS OPPTAGELSE I HIMMELEN** **F**
1 Ap 11,19a;12,1-6a.10ab **S** Sal 45(44),10bc.11.12ab.16
S 1 Kor 15,20-26 **E** Luk 1,39-56
Tidebønn for uke 4, vol. IV
1 Tromsø stift: Vigilie
VIGILIE TIL JOMFRU MARIAS OPPTAGELSE I HIMMELEN **F**
1 1 Kron 15,3-4.15-16;16,1-2 **S** Sal 132(131),6-7.9-10.13-14
S 1 Kor 15,54-57 **E** Luk 11,27-28

SØN 16 **20. søndag i det alminnelige kirkeår**
1 Ordsp 9,1-6 **S** Sal 34(33),2-3. 10-11. 12-13. 14-15
S Ef 5,15-20 **E** Joh 6,51-58
1 Tromsø stift:
JOMFRU MARIAS OPPTAGELSE I HIMMELEN **F**
1 Ap 11,19a;12,1-6a.10ab **S** Sal 45(44),10bc.11.12ab.16
S 1 Kor 15,20-26 **E** Luk 1,39-56

Man 17 **1** Dom 2,11-19 **S** Sal 106(105),34-35.36-37-39-40.43ab+44 **E** Matt 19,16-22

Tir 18 **1** Dom 6,11-24a **S** Sal 85(84),9.11-12.13-14 **E** Matt 19,23-30

Ons 19 **Den hellige Johannes Eudes** **V**
1 Dom 9,6-15 **S** Sal 21(20),2-3-4-5-6-7 **E** Matt 20,1-16

Tor 20 **Den hellige Bernhard av Clairvaux** **M**
1 Dom 11,29-39a **S** Sal 40(39),5-7-8a.8b-9.10 **E** Matt 22,1-14

Fre 21 **Den hellige Pius X** **M**
1 Rut 1,1-3-6.14b-16.22 **S** Sal 146(145),5-6-7-8-9a.9bc-10
E Matt 22,34-40

Lør 22 **Jomfru Marias dronningverdighet** **M**
1 Rut 2,1-3-8.11;4,13-17 **S** Sal 128(127),1-2.3-4.5
E Matt 23,1-12
Tidebønn for uke 1, vol. IV

SØN 23 **21. søndag i det alminnelige kirkeår**
1 Jos 24,1-2a.15-17.18b **S** Sal 34(33),2-3. 16-17. 18-19. 20-21. 22-23 **S** Ef 5,21-32 **E** Joh 6,60-69

Man 24 **DEN HELLIGE BARTOLOMEUS – APOSTEL** **F**
1 Ap 21,9b-14 **S** Sal 145(144),10-11.12-13ab.17-18
E Joh 1,45-51

Tir 25 **Den hellige Ludvig av Frankrike** **V**
Den hellige Josef av Calasanz **V**
1 1 Tess 2,1-8 **S** Sal 139(138),1-3-4-6 **E** Matt 23,23-26

Ons 26 **1** 1 Tess 2,9-13 **S** Sal 139(138),7-8.9-10.11-12ab
E Matt 23,27-32

Tor 27 **Den hellige Monika** **M**
1 1 Tess 3,7-13 **S** Sal 90(89),3-4.12-13.14+17 **E** Matt 24,42-51

Fre 28 **Den hellige Augustin** **M**
1 1 Tess 4,1-8 **S** Sal 97(96),1+2b.5-6.10.11-12 **E** Matt 25,1-13

Lør 29 **Johannes Doperens martyrdød** **M**
1 Jer 1,17-19 **S** Sal 71(70),1-2.3-4a.5-6ab.15ab.17
E Mark 6,17-29
Tidebønn for uke 2, vol. IV

SØN 30 **22. søndag i det alminnelige kirkeår**
1 5 Mos 4,1-2-6-8 **S** Sal 15(14),2-3a. 3cd-4ab. 5
S Jak 1,17-18.21b-22.27 **E** Mark 7,1-8a.14-15.21-23
1 1 Tess 4,13-17 **S** Sal 96(95),1+3-4.5.11-12.13 **E** Luk 4,16-30

September 2015

Tir 1 **1** 1 Tess 5,1-6-9-11 **S** Sal 27(26),1.4.13-14 **E** Luk 4,31-37

Ons 2 **1** Kol 1,1-8 **S** Sal 52(51),10.11 **E** Luk 4,38-44

Tor 3 **Den hellige Gregor den Store** **M**
1 Kol 1,9-14 **S** Sal 98(97),2-3ab.3cd.4-5-6 **E** Luk 5,1-11

Fre 4 **1** Kol 1,15-20 **S** Sal 100(99),2.3.4.5 **E** Luk 5,33-39

Lør 5 **Den salige jomfru Maria** **V**
1 Kol 1,21-23 **S** Sal 54(53),3-4-6+8 **E** Luk 6,1-5
Tidebønn for uke 3, vol. IV

SØN 6 **23. søndag i det alminnelige kirkeår**
1 Jes 35,4-7a **S** Sal 146(145),7. 8-9a. 9bc-10 **S** Jak 2,1-5
E Mark 7,31-37
1St. Olav, Trondheim:
KIRKEVIGSELSFEST **H**

Man 7 **1** Kol 1,24-2,3 **S** Sal 62(61),6-7-9 **E** Luk 6,6-11

Tir 8 **JOMFRU MARIAS FØDSEL** **F**
1 Mi 5,1-4 *eller* Rom 8,28-30 **S** Sal 13(12),6ab.6cd
E Matt 1,1-16.18-23 *(kortere: Matt 1,18-23)*

Ons 9 **Den hellige Peter Claverius** **V**
1 Kol 3,1-11 **S** Sal 145(144),2-3.10-11.12-13ab
E Luk 6,20-26
1 Trondheim stift:
KIRKEVIGSELSFEST **F**

Tor 10 **1** Kol 3,12-17 **S** Sal 150,1-2.3-4-5-6 **E** Luk 6,27-38

Fre 11 **1** 1 Tim 1,1-2.12-14 **S** Sal 16(15),1-2a+5-7.8-11
E Luk 6,39-42

Lør 12 **Jomfru Marias hellige Navn** **V**
1 1 Tim 1,15-17 **S** Sal 113(112),1-2.3-4-5a+6-7
E Luk 6,43-49
Tidebønn for uke 4, vol. IV

SØN 13 **24. søndag i det alminnelige kirkeår**
1 Jes 50,5-9a **S** Sal 116(114),1-2. 3-4. 5-6. 8-9 **S** Jak 2,14-18
E Mark 8,27-35

Man 14 **KORSETTS OPPHØYELSE** **F**
1 2 Mos 12,1-4c-9 *eller* Fil 2,6-11 **S** Sal 78(77),1-2.34-35.36-37.38 **E** Joh 3,13-17

Tir 15 **Jomfru Marias smerte** **M**
1 Hebr 5,7-9 **S** Sal 31(39),2-3a. 3b-4. 5-6. 15-16. 20
E Joh 19,25-27 *eller* Luk 2,33-35

Ons 16 **Den hellige Kornelius og Kyprian** **M**
1 1 Tim 3,14-16 **S** Sal 111(110),1-2.3-4-5-6 **E** Luk 7,31-35

Tor 17 **Den hellige Robert Bellarmin** **V**
1 1 Tim 4,12-16 **S** Sal 111(110),7-8.9.10 **E** Luk 7,36-50

Fre 18 **1** 1 Tim 6,3-12 **S** Sal 49(48),6-7-8.10-17.18-19.20 **E** Luk 8,1-13

Lør 19 **Den salige jomfru Maria** **V**
Den hellige Januarius **V**
1 1 Tim 6,13-16 **S** Sal 100(99),2.3.4.5 **E** Luk 8,4-15
Tidebønn for uke 1, vol. IV

SØN 20 **25. søndag i det alminnelige kirkeår**
1 Visd 2,12.17-20 **S** Sal 54(53),3-4. 5. 6+8 **S** Jak 3,16-4,3
E Mark 9,30-37

Man 21 **EVANGELISTEN MATTEUS** **F**
1 Ef 4,1-7.11-13 **S** Sal 19(18),2-3.4-5 **E** Matt 9,9-13
Den internasjonale fredslagen
1 Esr 6,7-8.12b.14-20 **S** Sal 122(121),1-2.3-4a.4b-5
E Luk 8,19-21

Ons 23 **Den hellige Pius av Pietrelcina** **M**
1 Esr 9,5-9 **S** Tob 13.2-3-4a.4bcd.5.8 **E** Luk 9,1-6

Tor 24 **1** Hag 1,1-8 **S** Sal 149,1-2.3-4-5-6a+9b **E** Luk 9,7-9

Fre 25 **1** Hag 1,15b-2,9 **S** Sal 43(42),1.2.3-4 **E** Luk 9,18-22

Lør 26 **Den salige jomfru Maria** **V**
Den hellige Kosmas og den hellige Damian **V**
1 Sak 2,5-9a.14-15a **S** Jer 31,10.11-12ab.13 **E** Luk 9,43b-45
Tidebønn for uke 2, vol. IV

SØN 27 **26. søndag i det alminnelige kirkeår**
1 4 Mos 11,25-29 **S** Sal 19(18),8. 10. 12-13. 14 **S** Jak 5,1-16
E Mark 9,38-43.45.47-48
Caritas-søndag

Man 28 **Den hellige Venceslas** **V**
Den hellige Lorenzo Ruiz og hans ledsagere **V**
1 Sak 8,1-8 **S** Sal 102(101),16-18.19-21.29+22.23
E Luk 9,46-50

Tir 29 **DEN HELLIGE ERKEENGLER MIKAEL, GABRIEL OG RAFAEL** **F**
1 Dan 7,9-10.13-14 *eller* Ap 12,7-12a **S** Sal 138(137),1-2a.2bc-3-4-5 **E** Joh 1,47-51

Ons 30 **Den hellige Hieronymus** **M**
1 Neh 2,1-8 **S** Sal 137(136),1-2.3-4-5-6 **E** Luk 9,57-62

OKTOBER

NOVEMBER

DESEMBER

Tor 1 □ Den hellige Terese av Jesusbarnet M
 ■ 1 Neh 8,1-4a.5-6.7b-12 S Sal 19(18),8.9.10.11
 E Luk 10,1-12

Fre 2 □ De hellige verneengler M
 1 2 Mos 23,20-23 S Sal 91(90),1-2.3.4-5.6.10-11
 E Matt 18,1-5.10

Lør 3 □ (Den salige jomfru Maria) V
 1 Bar 4,5-12.27-29 S Sal 69(68),33-35.36-37 E Luk 10,17-24
 Tidebønn for uke 3, vol. IV

SØN 4 ■ 27. søndag i det alminnelige kirkeår
 1 1 Mos 2,18-24 S Sal 128(127),1-2. 3. 4-5. 6 S Hebr 2,9-11
 E Mark 10,2-16 (kortere: Mark 10,2-12)

Man 5 ■ 1 Jona 1,1-2.1.11 S Jona 2,2.3.4.5.8 E Luk 10,25-37

Tir 6 □ (Den hellige Bruno) V
 ■ 1 Jona 3,1-10 S Sal 129,1-2.3.4ab.7-8 E Luk 10,38-42

Ons 7 □ Vår Frue av Rosenkransen 1 Apg 1,12-14
 S Apg 1,12-14 E Luk 1,26-38 M
 ■ 1 Jona 4,1-11 S Sal 86(85),3-4.5.6-9.10 E Luk 11,1-4

Tor 8 ■ 1 Mal 3,13-4.2a S Sal 1,1-2.3.4+6 E Luk 11,5-13

Fre 9 ■ (Den hellige Dionysius og hans ledsagere) V
 □ (Den hellige Johannes Leonardi) V
 S Joel 1,13-15.2,1-2 S Sal 9,2-3.6+16.8-9 E Luk 11,15-26

Lør 10 □ (Den salige jomfru Maria) V
 ■ 1 Joel 4,12-21 S Sal 97(96),1-2.5.6.11-12 E Luk 11,27-28
 Tidebønn for uke 4, vol. IV

SØN 11 ■ 28. søndag i det alminnelige kirkeår
 1 Visd 7,7-11 S Sal 90(89),12-13. 14-15. 16-17
 S Hebr 4,12-13 E Mark 10,17-30 (kortere: Mark 10,17-27)

Man 12 ■ 1 Rom 1,1-7 S Sal 98(97),1.2-3ab.3cd-4 E Luk 11,29-32

Tir 13 ■ 1 Rom 1,16-25 S Sal 19(18),2.3.4-5 E Luk 11,37-41

Ons 14 ■ (Den hellige Callistus I) V
 S Rom 2,1-11 S Sal 62(61),2-3.6-7.9 E Luk 11,42-46

Tor 15 □ Den hellige Terese av Avila M
 ■ 1 Rom 3,21-30 S Sal 130(129),1.2-3.4b.4c-6
 E Luk 11,47-54

Fre 16 ■ 1 Rom 4,1-8 S Sal 32(31),1.2-5.11 E Luk 12,1-7
 I Oslo katolske bispedømme:
 □ (Olav den Helliges omvendelse) 1 E Ef 6,10-18
 S Sal 21(20),2-7 E Matt 28,18-20 V
 I Trondheim stift:
 □ (Olav den Helliges omvendelse) 1 E Ef 6,10-18
 S Sal 21(20),2-7 E Matt 28,18-20 V
 I kirker viet til St. Olav:
 □ Olav den Helliges omvendelse 1 E Ef 6,10-18
 S Sal 21(20),2-7 E Matt 28,18-20 M
 I Tromsø stift:
 □ (Den hellige Hedvig) V
 □ (Den hellige Margrete Maria Alacoque) V

Lør 17 ■ Den hellige Ignatius av Antiochia M
 ■ 1 Rom 4,13.16-18 S Sal 105(104),6-7.8-9.42-43
 E Luk 12,8-12
 Tidebønn for uke 1, vol. IV

SØN 18 ■ 29. søndag i det alminnelige kirkeår
 1 Jes 53,10-11 S Sal 33(32),4-5. 18-19. 20+22
 S Hebr 4,14-16 E Mark 10,35-45 (kortere: Mark 10,42-45)
 Misjonssøndag

Man 19 ■ (De hellige Johannes av Brébeuf, Isaak Jogues og deres
 ledsagere) V
 □ (Den hellige Paul av korset) V
 ■ 1 Rom 4,20-25 S Luk 1,69-70.71-72.73-75
 E Luk 12,13-21

Tir 20 ■ 1 Rom 5,12.15.17-19.20b-21 S Sal 40(39),7-8a.8b-9.10.17
 E Luk 12,35-38

Ons 21 ■ 1 Rom 6,12-18 S Sal 124(123),1-3.4.6-7.8 E Luk 12,39-48

Tor 22 ■ 1 Rom 6,19-23 S Sal 1,1-2.3.4+6 E Luk 12,49-53
 I Oslo katolske bispedømme og Trondheim stift: Årsdag for bispevigselen
 I Tromsø stift:
 □ (Den hellige pave Johannes Paul II) V

Fre 23 □ (Den hellige Johannes av Capestrano) V
 ■ 1 Rom 7,18-25a S Sal 119(118),66.68.76.77.93.94
 E Luk 12,54-59

Lør 24 □ (Den salige jomfru Maria) V
 □ (Den hellige Antonius Maria Claret) V
 ■ 1 Rom 8,1-11 S Sal 24(23),1-2.3.4ab.5-6 E Luk 13,1-9
 Tidebønn for uke 2, vol. IV

SØN 25 ■ 30. søndag i det alminnelige kirkeår
 1 Jer 31,7-9 S Sal 126(125),1-2ab. 2cd.3. 4-5. 6
 S Hebr 5,1-6 E Mark 10,46-52

Man 26 ■ 1 Rom 8,12-17 S Sal 68(67),2+4.6-7ab.20-21
 E Luk 13,10-17

Tir 27 ■ 1 Rom 8,17-25 S Sal 126(125),1-2ab.2cd.3.4-5.6
 E Luk 13,18-21

Ons 28 ■ DE HELLIGE APOSTLER SIMON OG JUDAS F
 1 Ef 2,19-22 S Sal 19(18),2-3.4-5 E Luk 6,12-19

Tor 29 ■ 1 Rom 8,31b-39 S Sal 109(108),21-22.26-27.30-31
 E Luk 13,31-35

Fre 30 ■ 1 Rom 9,1-5 S Sal 147,12-13.14-15.19-20 E Luk 14,1-6

Lør 31 □ (Den salige jomfru Maria) V
 ■ 1 Rom 11,1-2a.11-12.25-29 S Sal 94(93),12-13a.14-15.17-18
 E Luk 14,1-7-11
 Tidebønn for uke 3, vol. IV

SØN 1 □ ALLEHELGENSDAG H
 1 Ap 7,2-4.9-14 S Sal 23,1-2.3-4ab.5-6 S 1 Joh 3,1-3
 E Matt 5,1-12a

Man 2 ■ Allesjelds dag M
 1 2 Mak 12,43-46 S Sal 103(102),8+10.13-14.15-16.17-18
 S Rom 8,31-35.37-39 E Joh 14,1-6 eller 1 Visd 3,1-9 S Rom
 6,3-9 E Matt 25,31-46 eller 1 Jes 25,6-7.9 S 1 Kor 15,20-28
 eller Rom 5,5-11 E Joh 11,17-27 eller Matt 11,25-30

Tir 3 □ (Den hellige Martin av Porres) V
 ■ 1 Rom 12,5-16a S Sal 131(130),1.2.3 E Luk 14,15-24

Ons 4 □ Den hellige Karl Borromeus M
 ■ 1 Rom 13,8-10 S Sal 112(111),1-2.4-5.9 E Luk 14,25-33

Tor 5 ■ 1 Rom 14,7-12 S Sal 27(26),1.4.13-14 E Luk 15,1-10

Fre 6 ■ 1 Rom 15,14-21 S Sal 98(97),1.2-3ab.3cd-4 E Luk 16,1-8

Lør 7 □ (Den salige jomfru Maria) V
 ■ 1 Rom 16,3-9.15b-16.22-27 S Sal 145(144),2.3.4-5.10-11
 E Luk 16,9-15
 Tidebønn for uke 4, vol. IV

SØN 8 ■ 32. søndag i det alminnelige kirkeår
 1 1 Kong 17,10-16 S Sal 146(145),7. 8-9a. 9bc-10
 S Hebr 9,24-28 E Mark 12,38-44 (kortere: Mark 12,41-44)

Man 9 □ LATERANKIRKEN S VIGSELSFEST F
 1 Esek 47,1-2.8-9.12 eller 1 Kor 3,9b-11.16-17
 S Sal 46(45),2-3.5-6.8-9 E Joh 2,13-22
 Innsamling av Peterspenger

Tir 10 □ Den hellige Leo den Store M
 ■ 1 Visd 2,23-3,9 S Sal 34(33),2-3.16-17.18-19
 E Luk 17,7-10

Ons 11 □ Den hellige Martin av Tours M
 ■ 1 Esek 47,1-2.8-9.12 S Sal 82(81),3-4.6-7 E Luk 17,11-19

Tor 12 ■ Den hellige Josafat M
 ■ 1 Visd 7,22-8,1 S Sal 119(118),89.90.91.130.135.175
 E Luk 17,20-25

Fre 13 ■ 1 Visd 13,1-9 S Sal 19(18),2-3.4-5 E Luk 17,26-37

Lør 14 □ (Den salige jomfru Maria) V
 ■ 1 Visd 18,14-16;19,6-9 S Sal 105(104),2-3.36-37.42-43
 E Luk 18,1-8
 Tidebønn for uke 1, vol. IV

SØN 15 ■ 33. søndag i det alminnelige kirkeår
 1 Dan 12,1-3 S Sal 16(15),5+8. 9-10. 11
 S Hebr 10,11-14.18 E Mark 13,24-32
 Bonifatius søndag

Man 16 □ (Den hellige Margrete av Skottland) V
 □ (Den hellige Gjertrud) V
 ■ 1 1 Mak 1,11-16.43-45.57-60.65-67 S Sal
 119(118),53.61.134.150.155.158 E Luk 18,35-43

Tir 17 □ Den hellige Elisabeth av Ungarn M
 ■ 1 2 Mak 16,18-31 S Sal 3,2-3.4-5.6-7 E Luk 19,1-10

Ons 18 □ (Vigselsfesten for Peters og Paulus' basilikaer) L
 1 Apg 28,11-16.30-31 S Sal 98(97),1. 2-3ab 3c-4. 5-6
 E Matt 14,22-33 V
 ■ 1 2 Mak 7,1.20-31 S Sal 17(16),1-5.6.8b+15 E Luk 19,11-28

Tor 19 ■ 1 1 Mak 2,15-29 S Sal 50(49),1-2.5-6.14-15 E Luk 19,41-44

Fre 20 ■ 1 1 Mak 4,36-37.52-59 S 1 Kron 29,10.11ab.11cd-
 12a.12bcd E Luk 19,45-48

Lør 21 □ Jomfru Marias fremstilling i templet M
 1 Sak 2,14-17 S Luk 1,46-47.48-49.50-51.52-53.54-55
 E Matt 12,46-50
 Tidebønn for uke 2, vol. IV

SØN 22 □ KRISTI KONGEFEST F
 1 Dan 7,13-14 S Sal 93(92),1ab. 1c-2. 5 S Ap 1,5-8
 E Joh 18,33b-37

Man 23 ■ (Den hellige Klemens I) V
 □ (Den hellige Kolomban) V
 ■ 1 Dan 1,1-6.8-20 S Dan 3,52.53.54.55.56 E Luk 21,1-4

Tir 24 ■ Den hellige Andreas Dung-Lac og hans ledsagere M
 ■ 1 Dan 2,31-45 S Dan 3,57.58.59.60.61 E Luk 21,5-11

Ons 25 □ Den salige Niels Steensen M
 ■ 1 Dan 5,1-6.13-14.16-17.23-28 S Dan 3,62.63.64.65.66.67
 E Luk 21,12-19

Tor 26 ■ 1 Dan 6,12-28 S Dan 3,68.69.70.71.72.73.74
 E Luk 21,20-28

Fre 27 ■ 1 Dan 7,2-14 S Dan 3,75.76.77.78.79.80.81
 E Luk 21,29-33

Lør 28 □ (Den salige jomfru Maria) V
 ■ 1 Dan 7,15-27 S Dan 3,82.83.84.85.86.87 E Luk 21,34-36
 Tidebønn for uke 1, vol. I

SØN 29 Søndagtekster år C, hverdagslesninger år II
 ■ 1 Jer 33,14-16 S Sal 25(24),4-5. 8-9. 10+14
 S 1 Tess 3,12-4.2 E Luk 21,25-28.34-36

Man 30 ■ DEN HELLIGE ANDREAS F
 1 Rom 10,9-18 S Sal 19(18),2-3.4-5 E Matt 4,18-22

Tir 1 ■ 1 Jes 11,1-10 S Sal 72(71),2.7-8.12-13.17 E Luk 10,21-24

Ons 2 ■ 1 Jes 25,6-10a S Sal 23(22),1-3a.3b-4.5-6 E Matt 15,29-37

Tor 3 □ Den hellige Frans Xavier M
 ■ 1 Jes 26,1-6 S Sal 118(117),1+8-9.19-21.25-27a
 E Matt 7,21.24-27

Fre 4 □ (Den hellige Johannes av Damaskus) V
 ■ 1 Jes 29,17-24 S Sal 27(26),1.4.13-14 E Matt 9,27-31
 I Tromsø stift:
 ■ (Den hellige Barbara) V
 ■ 1 Jes 30,19-21.23-26 S Sal 147(146),1-2.3.4-5-6
 E Matt 9,35-10,1-6-8
 Tidebønn for uke 2, vol. I

SØN 6 ■ 2. søndag i advent
 1 Bar 5,1-9 S Sal 126(125),1-2ab.2cd.3.4-5.6
 S Fil 1,4-6.8-11 E Luk 3,1-6

Man 7 □ Den hellige Ambrosius M
 ■ 1 Jes 35,1-10 S Sal 85(84),9ab.10-11.12.13-14
 E Luk 5,17-26

Tir 8 □ JOMFRU MARIAS UPLETTEDE UNNFANGELSE H
 1 1 Mos 3,9-15.20 S Sal 98(97),1.2-3ab.3bc-4
 S Ef 1,3-6.11-12 E Luk 1,26-38

Ons 9 □ (Den hellige Juan Diego Cuauhtlatotzin) V
 ■ 1 Jes 40,25-31 S Sal 103(102),1-2.3.4.8+10 E Matt 11,28-30
 ■ 1 Jer 41,13-20 S Sal 145(144),1+9.10-11.12-13ab
 E Matt 11,11-15

Tor 10 □ (Den hellige Damasus I) V
 ■ 1 Jes 48,17-19 S Sal 1,1-2.3.4+6 E Matt 11,16-19

Lør 12 □ (Vår Frue av Guadalupe) V
 ■ 1 Jer 41,13-20 S Sal 80(79),2ac+3b.15-16.18-19
 E Matt 17,10-13
 Tidebønn for uke 3, vol. I

SØN 13 ■ 3. søndag i advent
 1 Sef 3,14-18a S Jes 12,2-3.4bcd.5-6 S Fil 4,4-7
 E Luk 3,10-18

Man 14 □ Den hellige Johannes av korset M
 ■ 1 4 Mos 24,2-7.15-17a S Sal 25(24),4bc-5ab.6-7bc.8-9
 E Matt 21,23-27

Tir 15 ■ 1 Sef 3,1-2.9-13 S Sal 34(33),2-3.6-7.17-18.19+23
 E Matt 21,28-32

Ons 16 ■ 1 Jes 45,6-8. 18.21-25 S Sal 85(84),9ab.10-11.12-13-14
 E Luk 7,19-23

Tor 17 ■ 1 1 Mos 49,2.8-10 S Sal 72(71),2.3-4ab.7-8.17
 E Matt 1,1-17

Fre 18 ■ 1 Jer 23,5-8 S Sal 72(71),2.12-13.18-19 E Matt 1,18-24

Lør 19 ■ 1 Dom 13,2-7.24-25a S Sal 71(70),3-4a.5-6ab.16-17
 E Luk 1,5-25
 Tidebønn for uke 4, vol. I

SØN 20 ■ 4. søndag i advent
 1 Mi 5,1-4a S Sal 80(79),2ac+3b.15-16.18-19
 S Hebr 10,5-10 E Luk 1,39-45

Man 21 □ Den hellige Peter Canisius V
 ■ 1 Hoys 2,8-14 eller Sef 3,14-18 S Sal 33(32),2-3.11-12.20-
 21 E Luk 1,39-45

Tir 22 ■ 1 Sam 1,24-28 S 1 Sam 2,1,4-5.6-7.8abcd
 E Luk 1,46-56

Ons 23 □ (Den hellige Johannes av Kety) M
 ■ 1 Mal 3,1,1-2.3-24 S Sal 25(24),4bc-5ab.8-9.10+14
 E Luk 1,57-66

Tor 24 ■ 2 Sam 7,1-5.8b-12.14a.16 S Sal 89(88),2-3.4-5.27+29
 E Luk 1,67-79
 Juleaftenvigilien:
 □ 1 Jes 62,1-5 S Sal 89(88),4-5.16-17.27+29 S Apg 13,16-
 17.22-25 E Matt 1,1-25 (kortere: Matt 1,18-25) H

Fre 25 □ KRISTI FØDSELSFEST H
 1. julemesse, midnattsmessen: 1 Jes 9,2-7
 S Sal 95,1-2a.2b.3-11.12.13 S Tit 2,11-14 E Luk 2,1-14
 2. julemesse, messen ved dagry: 1 Jes 62,11-12 S Sal
 97(96),1+6.11-12 S Tit 3,4-7 E Luk 2,15-20
 3. julemesse, juledag: 1 Jes 52,7-10 S Sal
 98(97),1-2.3ab.3cd.4-5.6 S Hebr 1,1-6
 E Joh 1,1-18 (kortere: Joh 1,1-5.9-14)

Lør 26 ■ DEN HELLIGE STEFAN – KIRKEN S FØRSTE MARTYR F
 1 Apg 6,8-10;7,54-59 S Sal 31(30),3cd.4-6+8ab.16bc+17
 E Matt 10,17-22
 Bønnedag for forfulgte og undertrykte kristne
 Tidebønn for uke 1, vol. I

SØN 27 □ DEN HELLIGE FAMILIE F
 1 Sir 3,26-12-14 S Sal 128(127),1-2. 3. 4-5 S Kol 3,12-21
 E Luk 2,41-52 eller 1 1 Sam 1,20-22.24-28 S Sal 84(83),2-3.
 5-6. 9-10 S 1 Joh 3,1-2.21-24 E Luk 2,41-52

Man 28 ■ DE USKYLDIGE BARN I BETLEHEM F
 1 1 Joh 1,5-2,2 S Sal 124(123),2-3.4-5.7b-8 E Matt 2,13-18

Tir 29 Juleoktaven
 ■ (Den hellige Thomas Becket) V
 □ 1 1 Joh 2,3-11 S Sal 96(95),1-2a.2b-3.5b-6 E Luk 2,22-35
 □ 1 1 Joh 2,12-17 S Sal 96(95),7-8a.8b-9.10 E Luk 2,36-40

Ons 30 □ (Den hellige Sylvester I) V

Tor 31 □ 1 Joh 2,18-21 S Sal 96(95),1-2.11-12.13 E Joh 1,1-18

Aktuelt fra St. Olav forlag

Robert Barron:
Katolisisme
En reise til troens hjerte

329.-

280 sider | innbundet

Sammen med dokumentarfilmserien med samme navn er *Katolisisme* en unik, global og intim reise som åpner for Den katolske kirke i hele sin dybde og skjønnhet.

Robert Barron:
CATHOLICISM

DVD-serie tekster på norsk!

375.-

5 DVD-er, teksten på norsk, svensk, polsk og engelsk. Hver episode er på ca. 60 min.

Gjennom 10 episoder tas vi med til mer enn 50 steder i 15 ulike land. I denne vakre visuelle produksjonen forklarer og viser p. Barron de åndelige og kunstneriske skattene i en global katolsk kultur som favner mer enn én milliard av verdens befolkning.

Ståle J. Kristiansen og Peder K. Solberg (red.):

SEGL
Katolsk årsskrift for religion og samfunn

298.-

325 sider | heftet

Årets utgave av SEGL har som hovedtema en dimensjon ved kjærligheten som er lite fremhevet i vår tid: vennskap. Artikkelen i denne temabolken viser hvordan kristne tenkere gjennom historien har sett vennskap som den dyden som gir størst glede. Spennende lesning er også intervjuer med Jon Fosse og med Birgitta og Ulf Ekman.

Aage Hauken:
Fra ørken til paradys
Gamle klostre i Egypt

289.-

240 sider | heftet

P. Aage Hauken OP har foretatt en annerledes ekspedisjon i Egypt enn det turister vanligvis gjør: Han har vært pilegrim til en gammel kristen verden – den koptiske, egypternes egen form for kristendom.

Wilfrid Stinissen:
Den nye vinen
Om Åndens frukter

329.-

216 sider | innbundet

Er det mulig for et menneske å leve et himmelsk liv allerede her på jorden? Eller sagt med andre ord: Er det realistisk å tro at Guds vilje kan skje i mitt liv her «på jorden slik som i himmelen»? Denne boken beskriver hvordan livet ser ut når Ånden får frihet til å blåse der den vil.

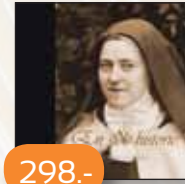

Dom Olivier Qeunardel:
Syv ganger syv
Hjerteslag for klosterlivet

269.-

197 sider | heftet

Abbeden i Cîteaux mediterer over syv ganger syv temaer vedrørende det gudviiede liv. Boken er intet mindre enn hjerteslag for klosterlivet spesielt – og det kristne liv generelt.

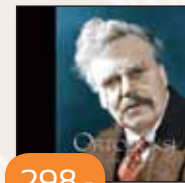

Klassikere:
En sjels historie

298.-

296 sider | innbundet

Thérèse av Lisieux' enestående selvbiografi foreligger for første gang på norsk! Oversatt av Jeanne Wreden og med forord av nonnene i Karmel, Tromsø.

Klassikere:
Ortodoksi

298.-

200 sider | innbundet

G.K. Chestertons apologetiske klassiker. Modernisering av Stephan Tschudis oversettelse (1949) og med forord av Hans Fredrik Dahl.

Richard Rohr:
Å falle oppover
En spiritualitet for livets to halvdel

298.-

224 sider | innbundet

I *Å falle oppover* søker p. Richard Rohr OFM å hjelpe leserne til å forstå forskjellen mellom livets første og andre halvdel. Boken utforsker den kontraintuitive tesen om at åndelig vekst lettest skjer gjennom de feiltrinn vi gjør og de tap vi opplever, og viser en ny måte å tenke åndelighet på.

Asker og Bærum med egen nettside

Etter hvert har mange av våre katolske institusjoner et eget nærvær på nett og i sosiale medier. Foreløpig siste menighet ut er Asker og Bærum, som har fått nettsider. Sogneprest p. Arne Marco Kirsebom SS.CC. har lenge hatt egen blogg. Følger man med begge steder, får man et godt innblikk i hva som rører seg i menigheten.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 11. september 2014/St. Olav.

Jessheim: Byggeprosjektet skrider frem

Eiendomsforvalter Hai-Nam Vy (i midten) omringet av blant annet p. Andreas Rupprecht, p. Rory Mulligan og representanter for kommunen og entreprenøren.

Onsdag 17. september ble kontrakten for bygg av katolsk kirke og menighets-senter på Jessheim undertegnet. Menighets-senteret omfatter både gode menighetslokaler og tre presteleiligheter. Kirkerommet har 300 sitteplasser i skipet pluss 25 plasser på benker langs veggene.

Det dreier seg om en totalentreprise-kontrakt med PK Entreprenør AS som totalentreprenør. Kontrakten er på 56 millioner eksklusive mva. (69.9 millioner inkl. mva.) for et komplett/nøkkel-ferdig bygg. Kontrakten omfatter også arbeider utenomhus. PK Entreprenør har tidligere vært ansvarlige for utvidelsen av St. Ansgar kirke i Kristiansand.

Spiss arkitektkur er arkitekt for prosjektet, og Multiconsult er rådgiver.

Oslo katolske bispedømme mottok rammetillatelsen fra Ullensaker kommune 19. september. Neste steg var søknad om igangsettingstillatelse, som umiddelbart ble levert. Tre uker senere var tillatelsen i orden, og gravearbeidene på tomten kunne starte.

20. oktober ble byggetomten i Kværndalsveien høytidelig velsignet. Et femtittalls personer overvar begivenheten, som ble ledet av pater Andreas Rupprecht og pater Rory Mulligan.

– En gledens dag for oss. Dette har vi sett fram til i flere år. Jeg er overlykkelig, uttalte Rory Mulligan til Romerikes blad. Han var prest for St. Gudmund menighet de første årene etter opprettel- sen i 2007.

I skrivende stund er gravearbeidene avsluttet, og det vil snart være interessante ting å se over bakken. Det flotte klokketårnet skal etter planen stå ferdig allerede til jul. Prosessen vil kunne følges på webcam.

Støtt prosjektet!

All støtte er kjærkommen! Sogneprest Andreas Rupprecht SM håper at flest mulig vil gi via avtalegiro. Den som ønsker å støtte prosjektet, kan henvende seg til ham på Jessheim@katolsk.no/ 95 17 17 89.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 19. september 2014/www.rb.no/ St. Olav

Bergen: St. Pauls nettsider i ny drakt

St. Paul menighet i Bergen var tidlig ute med nettside. Nå fremstår siden med nytt utseende og ny funksjonalitet. Mye av arbeidet er gjort av Zuzanna Wojakiewicz, som også jobber med nettsiden til den polske gruppen i menigheten.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 4. oktober 2014/St. Olav

Tromsø: Taket på menighetshuset fornyet

Sist vinter oppsto det under uvær skade på taket til menighetshuset i Tromsø, og vann trengte inn i isolasjonen og dryppet ned i menighets-salen. Firmaet Byggtjenester P&P AS, som ble koplet inn, oppdaget etter hvert at det også tidligere har kommet fuktighet inn i takkonstruksjonen, med mange råteskader som resultat. Sognepresten og menighetsrådet fant etter befaringen på taket at det bare var én løsning på situasjonen, nemlig å fornye hele taket.

Arbeidet med taket har vært utført svært effektivt og var ferdig i midten av september. Taket er nå isolert etter dagens normer, noe som vil medføre lavere utgifter til oppvarming av huset. En del arbeider med det elektriske anlegget måtte også gjøres, samt rengjøring, maling og rydding. Dette siste ble gjort på dugnad av menighetsmedlemmer og vil representere rundt 60 000 kroner. Alt i alt har taket kostet oss rundt 600 000 kr.

I nær fremtid må også taket på den 150 år gamle kirkebygningen renoveres, noe som kan koste oss to-tre ganger så mye. Men hva er vel livet uten utfordringer?

Vår Frue menighet, Tromsø ved Helmut Krane/St. Olav

Trondheim: Arkeologiske utgravninger avsluttet

Den 17. oktober ble de arkeologiske utgravningene på kirketomten i Trondheim avsluttet. Vilråene for dispensasjon fra kulturminneloven er dermed oppfylt. Utgravningsrapporten vil være klar innen sommeren 2015. Prosjektgruppen jobber for tiden på spreng med å få alle detaljer på plass. I henhold til fremdriftsplanen vil byggestart være 1. mars. St. Olav 1/2015 vil bringe en større oppdatering om prosjektet, inkludert nye tegninger.

Alt som skjer på tomten, kan følges via webcam på katolsk.no.

St. Olav

Hamar har fått Sigrid Undsets plass

På selveste Allehelgensdag 1. november fikk plassen foran St. Torfinn kirke på Hamar navnet Sigrid Undsets plass. Navngivningen ble foretatt av en representant fra menigheten og var en del av åpningen av en ny park på Vestre torg.

Seremonien fant sted på 90-årsdagen for Sigrid Undsets opptagelse i Den katolske kirke. Siden hun var bosatt på Lillehammer, var Undset medlem av St. Torfinn menighet, og hun var en viktig støtte for menigheten i alle år.

hamar.katolsk.no/St. Olav

OKB: Nytt pastoralråd

Foto: Heidi Øyma

Oslo katolske bispedømmes pastoralråd for perioden 2014–2016 møttes helgen 24.–26. oktober for første gang. Pastoralrådet består av lederne for bispedømmets menighetsråd, representanter for presteskaper, ordenssøstre og landsomfattende foreninger samt avdelingsledere i bispedømmet. Biskopen er rådets formann. Ca. 35 personer deltok på møtet, som tradisjonen tro foregikk på Mariaholm. Hovedtema var «Menneskeverd», som blant annet ble tematisert gjennom to gode foredrag av Aslaug Espe fra Tro og Lys og Liv Kjersti S. Thoresen fra Menneskeverd.

På programmet stod også arbeidsprogram for den nettopp påbegynte perioden samt valg på nytt arbeidsutvalg. Pastoralrådet vil i 2014–16 særlig beskjeftige seg med temaene «Menigheten som arbeidssted», «Katolikk i dagens Norge», «Familien og Kirken som samfunnsaktør». For valgresultatet, se *Nytt om navn*, s. 36.

Heidi H. Øyma

E-teamkurs avholdt i Oslo

Pastoralavdelingen i Oslo katolske bispedømme inviterte alle aktører i

OKBs ekteskapsforberedelse – prest, diakoner og legfolk – til kurs for ekteskapsforberedende team 24.–26. oktober. I tråd med Johannes Paul II's forslag i *Familiaris Consortio* er det ønskelig at denne sakramentsforberedende undervisningen gis av team bestående av prest, gifte legfolk og fagekspert – psykolog, lege, jurist og økonom – slik at parene rustes best mulig til ekteskapet.

Kurset ga en bredspektret innføring i bruk av OKBs kursmateriale. Helena D'Arcy fra livsvernorganisasjonen Respekt i Stockholm katolske stift innledet om formidling av Kirkens syn på seksualitet og forplantning, p. Arne Kirsebom SS.CC. snakket om formidling av ekteskapsteologien, p. Valdemaras Lisovskis om praktisk formidling av moralteologi til unge par, mens familierådgiver Elzbieta Schjetne foreleste om parkommunikasjon. Maria E. Fongen orienterte om hensikten med E-team, med å inkludere kommunikasjon og konfliktløsning i kurset og om Pastoralavdelingens fremtidige ekteskapsstyrkende tiltak.

11 av våre menigheter var representert blant de 18 deltagerne. E-teamene fra St. Olav–Oslo og St. Svithun–Stavanger delte sine erfaringer på en levende og inspirerende måte. Deltagerne fra Tønsberg/Larvik og Hamar/Lillehammer reiste hjem med intensjonen om å etablere regionale team for å betjene egne områder og interesserte nabomenigheter. Alle deltagerne bidro til givende og innsiktsfulle diskusjoner.

Pastoralavdelingen i OKB (MEF)

Økumenisk misjonskonferanse åpnet i St. Svithun

Foto: Ingrid Rosendorf Joys

Torsdag 30. oktober samlet 250 mennesker fra ulike kristne trossamfunn seg i St. Svithun kirke i Stavanger for å markere åpningen av misjonskonferansen Agenda UT! Konferansen er et samarbeidsprosjekt mellom NORME

(Norsk råd for misjon og evangelisering) og Norges kristne råd, der Den katolske kirke er medlem. Konferansen er den største tverrkirkelige misjonskonferansen i Norge.

I St. Svithun ble deltakerne bl.a. tatt med på en tradisjonell katolsk vesper med vekselbønn og sang. I ettertid har det kommet mange tilbakemeldinger fra de frammøtte om at dette var nytt og spennende for dem. St. Svithuns sogneprest, p. Reidar Voith, ønsket alle velkommen og la vekt på at «vår troverdighet som kristne blir styrket av at vi står sammen i misjonen». Samfunnskontakt i OKB, Ingrid Rosendorf Joys, som ledet åpningsarrangementet, understreket at «når det gjelder misjon, handler det ikke om vi som kristne skal drive med det, men *hvordan*», og oppfordret deltakerne til å dele de gode eksemplene fra misjonen med hverandre.

Misjonskonferansen varte i tre dager og samlet flere hundre lutheranere, pinsevenner, metodister, baptister, katolikker og andre kristne.

Ingrid Rosendorf Joys

Ingen adgang til riket – religionsfrihetens grenser og Grunnlovens § 2 1814 – 2014

I september 2014 arrangerte Oslo katolske bispedømme i samarbeid med Det mosaiske trossamfund og Universitetet i Oslo et seminar om Grunnlovens paragraf 2, som hindret jøder, jesuitter og munkeordener adgang til Norge. Seminaret kom i stand i anledningen av 200-årsjubileet for Norges grunnlov. Spørsmålene som ble stilt og forsøkt besvart i løpet av de to dagene seminaret varte, var: Hvilke diskusjoner ledet fram mot forbudet i Grunnloven, og hvilke diskusjoner gjorde seg gjeldene i stortingsdebattene som senere bestemte at forbudet skulle opprettholdes – og endelig oppheves (for jesuittene så sent som 1956)?

Da Eidsvollsmennene i 1814 vedtok Grunnloven, gav de landet datidens mest moderne og liberale konstitusjon. Både historiske, juridiske, filosofiske og sosiologiske perspektiver ble brukt for å belyse bakgrunnen for og opprettholdelsen av «skammens paragraf», som paragraf 2 er blitt kalt. Paragraf 2 utgjør en intolerant paragraf i en ellers tolerant grunnlov, ble det konstatert under seminaret.

Foto: Bernt Eidsvig/IPS

St. Olav domkirkes ungdomskor stod for musikalsk innslag.

En ordenshistoriker, jesuittpater Robert Danieluk SJ, foreleste om jesuittenes historie fra slutten av det attende århundre, mens idéhistoriker Håkon Harket redegjorde for paragraf 2 med særlig blikk på jødisk historie og sammenheng. Jonas Gahr Støre holdt foredrag om religionsfrihetens grenser i vår tid, og St. Olav domkirkes ungdomskor stod for musikalske innslag. Biskop Bernt Eidsvig åpnet seminaret sammen med leder av Det mosaiske trossamfund og prorektor ved Universitet i Oslo.

Ingrid Rosendorf Joys

Lederutvikling for sogneprester og -administratorer

I disse dager er de aller fleste sogneprester og -administratorer i OKB og Trondheim stift samlet til program i lederutvikling. Opplegget er spesialsydd for våre prester, gjennomføres i samarbeid med AFF og finner sted på Mariaholm i fem sesjoner à tre til fire dager under godt og vel ett år. AFF er en institusjon tilknyttet Norges Handelshøyskole i Bergen og er rangert som en av Nord-Europas fremste i leder- og organisasjonsutvikling.

Programmet for prestene fokuserer på forståelse av og refleksjon over rolle, autoritet, kultur, oppfølging av ansatte, rekruttering av frivillige og samtaletrening på ulike vis. Den primære arbeidsformen under programmet er arbeid i basisgrupper. Her møter prestene i de samme gruppene gjennom hele programmet. Metodene som benyttes, er bl.a. egenrefleksjon, tilbakemelding fra konsulent og gruppe, øvelser og case-studier.

For å bli prest i Den katolske kirke går man gjennom flere års forberedelser – åndelig, menneskelig og faglig. Det handler ikke bare om studier i klas-

sisk forstand, men om en dyptgripende formasjon av hele mennesket. Når en mann er ordinert til tjeneste som prest i Kirken, er han derfor godt forberedt på veldig mye. Samtidig opplever de fleste sogneprester og -administratorer at de får ansvar for mye som de ikke har fått så god opplæring i: økonomistyring, eiendomsforvaltning, ledelse, administrasjon osv.

Sogneprestenes og -administratorenes fravær under kursdagene betyr merarbeid på kapellaner og andre i menighetene de dagene det gjelder, men investeringen vil forhåpentligvis være verdt det for menighetene.

Pastoralavdelingen i OKB (MJS)

Nytt fra dominikanerinnene i Irak

Foto: Dominikanerinnen av Katarina av Siena

Containerboliger for søstrene i Erbil, Irak.

De irakiske dominikanerinnene av Katarina av Siena, hvis vitnesbyrd var å lese i sist St. Olav, fortsetter sitt arbeid blant flyktinger i Erbil, irakisk Kurdistan. For å få husrom til alle søstrene som er fordrevet fra de ulike klostrene på Ninive-sletten, har de satt opp brakker i haven i sitt kloster i den kristne forstaden Ankawa i Erbil. Den 28. september kunne søstrene som hadde vært innlosjert i det kaldeiske seminaret i byen, flytte inn i disse provisoriske boligene. Generalpriorinne sr. Maria Hanna skriver at søstrene dermed kunne være alle samlet, be og spise sammen, for første gang siden

Foto: Dominikanerinnen av Katarina av Siena

To av søstrene avlegger evige løfter den 13. september.

flukten fra Karakosh 6. august. Den 13. september avla to av søstrene, sr. Mintatha og sr. Nidaa, sine evige løfter i St. Josefs kirke i Ankawa. «Feiringen var flott og rolig, ikke uten tårer. Vi takker Herren, og vi takker våre to modige søstre for deres kjærlighet til Kirken og kongregasjonen», skriver sr. Maria Hanna, som også ber om forbønn: «Alt avhenger av deres bønner, som styrker oss og fordyper vår kjærlighet og vårt håp hver dag», skriver hun.

<http://annebentehadland.wordpress.com/St.Olav>

Vatikanet: Skal forenkle prosessen rundt annullering av ekteskap

Pave Frans oppretter en kommisjon hvis mandat det er å reformere den kirkerettslige prosessen rundt annullering av ekteskap. Dette melder Vatikanradioen. Kommisjonen skal ledes av Pio Vito Pinto, dekan for Den romerske Rota.

– Kommisjonens arbeid ventes å starte så fort som mulig, og skal forberede et reformforslag rundt annulleringsprosessen med det formål å forenkle selve prosedyren, gjøre den mer strømlinjeformet – og samtidig sikre prinsippet om ekteskapets uopp-løselighet, heter det i en uttalelse fra Vatikanets pressekontor.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 23. september 2014

Vatikanet: Laisert erkebiskopp plassert i husarrest

Den tidligere pavelige nuntius til Den Dominikanske republikk, Jozef Wesolowski, er blitt plassert i husarrest i Vatikanet under påvente av rettsak. Dette meldte Vatikanet tirsdag 23. september.

Troskongregasjonen laiserte Wesolowski i juni 2014, etter at det ble kjent at han i sin tid som pavelig ambassadør til Den dominikanske republikk skal ha betalt for sex med mindreårige. Nå venter en straffesak i Vatikanet, der Wesolowski, hvis han finnes skyldig, kan idømmes fengselsstraff som sones enten i Vatikanstaten eller Italia.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 24. september 2014

Patriark Sako til muslimer: Fordøm ekstremisme; la oss gjenbygge Irak sammen

I et gratulasjonsbrev til irakiske muslimer i anledning høytiden Id al-adha ber

den kaldeiske patriark Louis Sako alle irakere om å «fordømme all voldelig, sekterisk ekstremisme som forvrenger religionen».

Patriarken etterlyser også et nasjonalt veikart for forsoning og fred, som starter med utdanning og «respekt for religiøse og kulturelle forskjeller», men samtidig «bevarer vår nasjonale identitet og enhet».

Sako kommer også med en innstendig oppfordring til irakiske myndigheter og det kurdiske regionalstyret om å intensivere kampen for å frigjøre Mosul og andre byer på Ninivesletten, slik at de fordrevne kan returnere før vinteren setter inn.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 30. september 2014

Kamerun: PIME-misjonærer blir værende tross trusler fra Boko Haram

Misjonærer fra Det pontifikale institutt for utenlandsmisjon (PIME) har besluttet å bli værende i Nord-Kamerun på tross av de senere tids angrep fra den islamistiske terrorgruppen Boko Haram.

– Kirken er den eneste institusjonen som fremdeles tilbyr humanitær hjelp til flyktninger og fordrevne, sier fr. Fabio Mussi til Fides. Tusenvis av nigerianere har de siste månedene flyktet til Nord-Kamerun etter Boko Harams fremrykning nord i landet.

– Den kamerunske hæren har blitt utplassert langs grensen for å hindre raid fra Boko Haram inn i Kamerun for å finne mat. Dette grunnet den nigerianske hærens offensiv mot Boko Haram-kontrollerte områder i Nord-Nigeria, noe som forhindrer matforsyninger. Etter å ha plyndret det de kan i nigerianske områder, har Boko Haram nå begynt å angripe matmarkeder i Kamerun, forteller fr. Mussi.

På tross av den kritiske situasjonen har PIME-misjonærene bestemt seg for å bli værende og hjelpe de fordrevne.

– Internasjonale organisasjoner har forlatt området grunnet sikkerhetshensyn. Som kirke i Kamerun sender vi nå mat og forbereder oss på å grave brønner i de områder hvor myndighetene skal bygge mottaksleirer.

Det pontifikale institutt for utenlandsmisjon ble stiftet i 1850 og har i dag over 500 misjonærer utplassert i rundt 20 land.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 15. oktober 2014

Pakistan: Opprettholder dødsdommen mot Asia Bibi

En høyere rettsinstans i Pakistan opprettholdt torsdag 16. oktober dødsstraffen mot den kristne firebarnsmoren Asia Bibi, som har sittet isolert på avdeling for dødsdømte siden hun i november 2010 ble dømt for blasfemi. Dette melder AsiaNews.

Bibi har blitt et symbol på kampen mot landets kontroversielle blasfemilovgivning, også kalt «den svarte loven». Høringen i «Lahore High Court» har blitt utsatt hele fem ganger, og endte altså med å fastslå at anklagene mot firebarnsmoren er rettmessige.

Saken ble innledet etter en episode hvor Bibi skal ha tilbudt sine kolleger vann fra en brønn. De nektet å motta dette, da hun som kristen kvinne hadde gjort vannet urent. Etter å ha forsvart seg selv og sin tro, ble hun deretter anklaget for blasfemi.

Bibis advokater erklærer at de vil anke saken videre til landets høyesterett, siste mulighet for benådning.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 16. oktober 2014/St. Olav

Pakistan: Kristent ektepar brent til døde

– En tragisk hendelse. Å angripe og brenne levende to uskyldige mennesker kun på bakgrunn av ubegrunnede anklager, er et hån mot rettsvesenet. Slik oppsummerer biskopen av Islamabad, mgr. Rufin Anthony, det brutale drapet på et ungt kristent ektepar. Paret ble først steinet, deretter brent levende.

Shahzad Masih (28) og hans kone Shama (25) ble henrettet av en sint mobb på rundt 400 personer etter å ha blitt anklaget for blasfemi. Hendelsen fant sted tirsdag 4. november ved et teglverk i Kasur-distriktet, rundt 60 kilometer sør for Lahore. Lokalt politi har anholdt 45 personer for avhør, ingen har så langt blitt tiltalt.

– Vi har også tidligere sett at slike mobber har tatt loven i egne hender uten å bli fordømt av religiøse ledere, noe som har motivert mobben til å gjøre det igjen. Dersom det tidligere hadde blitt gjennomført noen konkrete tiltak, kunne slike barbariske hendelser blitt unngått, sier biskop Rufin Anthony.

Shahzad Masih og hans kone Shama hadde fire barn, og Shama var gravid med parets femte. For fire år siden flyttet de til landsbyen Chak 59 i Punjab, etter at Shahzad fikk jobb i en mursteinsfabrikk eid av en muslim

fra høykasten Gujjar. Nok en gang er det den beryktede blasfemiloven, «Den sorte loven», som var foranledningen til angrepet: Søndag den 2. november ble Shama anklaget for å ha brent eiendeler tilhørende sin avdøde far, blant annet diverse papirdokumenter og amuletter. En av fabrikkens ansatte hevdet deretter at Shama skal ha brent papirbiter fra Koranen og anklaget henne for blasfemi.

Hennes ektemann skal forøvrig ha opparbeidet seg en mindre gjeld til sin arbeidsgiver. Grunnet sykdom var han ikke i stand til å jobbe fulltid og kunne derfor ikke tilbakebetale hele beløpet. Den 1. november skal fabrikkens sjef, sammen med en mindre gruppe, ha brutt seg inn i parets leilighet og banket opp Shahzad.

Dagen etter ble paret ført bort mot sin vilje og låst inn i et rom nær fabrikk. Tirsdag den 4. november sto eieren av fabrikk, Yousaf Gujjar, frem i den lokale moskeen og erklærte at ekteparet var skyldig i blasfemi. Dette skal ha utløst mobbens reaksjon, som svarte med å steine paret og brenne dem levende. Parets fire barn befinner seg på et ukjent sted, og deres skjebne er ennå uviss.

Kristne ledere og menneskerettsaktivister har uttrykt avsky overfor de brutale hendelsene i Lahore. Peter Jacob fra Kommisjonen for Rettferdighet og Fred i Den katolske kirke i Pakistan kaller hendelsen «en brutalitet som kaster mørke skyer over nasjonen». Han uttrykker samtidig «kondolanser til ofrenes familier» og ber myndighetene om «én gang for alle å sørge for sikkerheten til minoriteter». Aktivisten og presten fr. Bonnie Mendes sier på sin side at slike hendelser kommer til å fortsette så lenge de skyldige ikke blir straffet.

– Dette er ikke et spørsmål om sikkerhet, men om å tiltale og dømme de skyldige for drapet på det kristne paret, sier Jacob.

Med en befolkning på mer enn 180 millioner er Pakistan verdens sjettemest folkerike land og det nest største muslimske land etter Indonesia. 97 % av befolkningen er muslimsk. I underkant av 80 % er sunnimuslimer, 20 % shia. Hinduer utgjør 1,85 %, kristne 1,6 % og sikher 0,04 %.

AsiaNews/ Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 6. november 2014/St. Olav

Fem små ord til besvær

Foto: Mari Fjell
Av Rory Mulligan SM, maristpater, erfaren rettsleder og pønitentiar i Oslo katolske bispedømme

De er korte, de begynner med «s», og de skaper krøll. De er til besvær for alle som vil diskutere etiske spørsmål. De gjør det vanskelig for alle som vil skrive og for prester som hører skriftemål.

Ordene er *synd*, *skyld*, *skam*, *sinne* og *sorg*. Denne korte artikkelen er et forsøk på å temme disse ordene, å få dem på hver sin plass og hindre dem i å gli over i hverandres betydning – til bry for vanlige troende.

Verstingen er ordet «skyld». Det har så lett for å blande seg opp i alt og overta for de andre! På denne måten blir det langt mer «skyld» i folks bevissthet og på folkemunne enn det er belegg for i virkeligheten. En følge av dette er at vi katolikker lett blir oppfattet som bebreidende og dømmende, som om vi alltid må refse andre, når vi bare vil diskutere etikk. Vi kan vinne mye på å stramme opp vår bruk av disse fem ord.

«**Synd**» er noe objektivt, en handling, et valg som vi oppfatter som feil. Vi sier f.eks. at ifølge bibelen, ifølge Kirken, ifølge vår samvittighet, er det synd å gjøre «X». Å lyve, å stjele, å skade noen, å drepe, å baktale er alle eksempler på hva de fleste av oss oppfatter som synd. For troende i den jødiskkristne tradisjon er disse også en belastning for vårt forhold til Gud. De kommer da i tillegg til de direkte religiøse synder som gudsfornektelse, avgudsdyrking og blasfemi.

«**Skyld**» er subjektivt og er begrenset til ansvar. Bare den som er ansvarlig for en synd, har skyld i den. Der en ikke har ansvar, kan en heller ikke ha skyld. Her er det mye som sklir og blir uklart for mange i vanlig dagligtale. I den grad vi har ansvar kan vi ha en tilsvarende grad av skyld, eventuelt være medskyldig i en synd. Er vi derimot fullstendig uten ansvar, kan vi ikke anklages eller anklage oss selv for skyld, uansett hvor alvorlig synden faktisk kan være – objektivt sett. Er vi tvunget til å handle, f.eks. som bankansatte under et væpnet ran, er vi uten ansvar og uten skyld. Er vi uheldige og slår på strømmen på sikringstavla uvitende om elektrikerens i kjelleren som derved får et kraftig sjokk, er vi uten skyld. Uten ansvar er det heller ikke noe å skrive.

Det er bare ved å misbruke vår frie vilje at vi svikter Vårherre og har noe å skrive. Videre kan vi bare misbruke vår frie vilje når vi forstår hva vi gjør og forstår at det er galt, med andre ord handler med overlegg. Andre som er uvitende om katolsk resonnement på dette felt,

Sorg er kjærlighet som er kommet i skyggen. Den er noe av det sunneste i våre liv.

som verken vet om vår vektlegging av menneskes frie vilje eller aner at vi har lett adgang til full tilgivelse i skriftemålet, oppfatter vår påstand om at noe er synd, som dømmende og urettferdig overfor annerledes tenkende. De går ut fra at vi katolikker mener at alle som gjør det som etter vår mening er synd, påtar seg full skyld og deretter må stemples som syndere. Slike misforståelser er ofte grunnen til at det blir så vanskelig å ha en samtale om betente emner som abort eller dødshjelp, både privat og i mediene.

Hva da med anger? Det er sunt å vedkjenne at vi har syndet. Det kan være smertefullt å innrømme dette, men det blir befriende etter hvert. Når vi angrer, bytter vi side; istedenfor å kjempe mot det gode og sanne, slår vi følge med dem begge igjen. Det er derfor anger er en forutsetning for Guds tilgivelse og et gyldig skriftemål.

«**Skam**» er knyttet til vårt selvbilde og til vår oppfatning av hva andre mener om oss. Ofte kommer skammen av et nederlag som vi er lei for og helst vil holde hemmelig. Vi kan kjenne skam over egne eller andres synder. Foreldres, søskens eller egne barns synder kan tære på vårt selvbilde eller vårt bilde utad. Men vi kan ikke overta andres ansvar eller leve andres liv, om det enn gjelder nærmeste familie. Vi kan ha bidratt til at andre gjør noe galt, for eksempel ved å gi et dårlig eksempel, men vi kan ikke ha skyld i hva de velger å gjøre. Vi må identifisere den synd som er vår, som vi har hatt ansvar for og har skyld i. Det er bare den vi skal nevne i skriftemålet.

Veien ut av skam er ofte gjennom en bønn om mer innsikt i Guds barmhjertighet og faderlige kjærlighet for sine barn, uansett hva som kan ha skjedd.

«**Sinne**» er en følelse og en farlig anledning til synd. Følelser kommer spontant, uten ansvar og uten skyld. Hva vi gjør med dem er vårt ansvar, og da kan det være synd som vi har skyld i. Jesus var harm på disiplene flere ganger og rasende på pengevekslerne i tempelgården. Gjorde han seg skyldig i synd? Vi kjenner at sinne frister oss til å gjøre urett, som å dømme, å såre, å straffe, å ta hevn. Men fristelsen i seg selv er ikke vår skyld; Jesus selv ble fristet.

Oftest kjenner vi sinne på grunn av urett. Hva da med tilgivelse? Vi kjenner vårt Fadervår og vet at vi må tilgi slik Gud lover å tilgi oss. Dessverre lider mange unødvendige kvaler som følge av en misforståelse. Når de sier at de ikke kan tilgi «X» den urett hun eller han har gjort, mener de at de ikke klarer å få gjort opp i forholdet, at de ikke når frem til en forsoning. Likevel, hvis man spør dem om hvordan de ville reagert hvis den andre mot forventning skulle be om tilgivelse, er svaret nesten alltid: «Ja, jeg ville tilgitt dem øyeblikkelig og vært overlykkelig.» Men Gud selv tilgir ikke før vi angrer og ber om tilgivelse. Hvis vi er oppriktig innstilt på å tilgi og få til en forsoning så snart den andre angrer og ber om det, har vi den riktige holdning, som et Guds barn i forhold til vår neste. Den vonde følelsen vi sitter igjen med når vi innser at den som krenket oss aldri kommer til å innrømme eller angre på dette, muli-

gens på grunn av en psykisk sperring, er sorg, og slett ikke skyld.

«Sorg» er kjærlighet som er kommet i skyggen. Den er noe av det sunneste i våre liv. I sorg kjenner vi at vår kjærlighet er lammet, den vi elsker er borte, kanskje død, eller ikke lenger vil vite om oss – eller at den drøm vi ville satse på, er falt i grus. Når vi innser at vi har gjort noe galt, såret noen eller sviktet Vårherre på en annen måte, kjenner vi også sorg. Videre kjenner vi sorg når vi er vitne til en ulykke eller får vite om en tragedie, hvor vi umulig kan ha skyld fordi vi ikke har anledning til å gripe inn og ta ansvar. Men sorg er ikke skyld. Der hvor det også har vært skyld, kan sorgen vare lenge etter at vi har gjort opp for oss eller skriftet.

Det tar tid å komme gjennom sorg, men vi risikerer å bli sittende fast i den om vi bruker feil ord. Kaller vi den for skyld, er det ingen vei videre, for ikke-skyld kan ikke tilgis, og fortrenget sorg er oftest skadelig og kan bli til depresjon. Sorgen skal vi være takknemlige for; våre tårer eller tilløp til tårer er bevis på vår nestekjærlighet.

Forslagene her er tenkt til «husbruk» – oss troende kristne i mellom, vi som vurderer alt i forhold til vår barmhjertige Far i himmelen. Når vi snakker med folk ellers, må vi presisere at vi katolikker bruker ordet «skyld» kun om det som et menneske har ansvar for. Deretter må vi forklare at når vi sier «synd», mener vi det objektivt, uten å si noe om hvor skyldig «synderen» kan være, fordi vi ikke skal dømme og fordi personlig frihet og bevissthet er forutsetninger for skyld. Religiøst sett er skyld noe mellom individet og Gud, som alene kan «granske hjerter og nyre».

Siden andre ikke er kjent med vår katolske vektlegging av menneskets frie vilje, eller aner at vi ser tilgivelse som en selvsagt del av bildet, hører de «skyld» hver gang vi sier «synd», og de hører «skyld» som en endelig avvisning. Da blir vi oppfattet som arrogante, dømmende og diskriminerende.

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

OKBs Pastoralavdeling søker kateketisk rådgiver

Pastoralavdelingen i Oslo katolske bispedømme søker etter en kateketisk rådgiver i 100 % stilling. Pastoralavdelingen er ansvarlig for å tilrettelegge for pastoralt arbeid i menighetene. Kateketisk rådgiver vil ha sitt virke primært innen feltet katekese, men noe tverrfaglig arbeid vil inngå i stillingen. Litt reising må påregnes.

Sentrale arbeidsoppgaver:

- videreutvikle, vedlikeholde og ha faglig ansvar for innholdet i Pastoralavdelingens ressursbank, blilys.no
- i samarbeid med relevante instanser, utarbeide og gjennomføre kurs for kateketer, lokalt, regionalt og sentralt, herunder utarbeidelse av materiale for nettbaserte studier for kateketer. Dette inkluderer kontakt med Pastoralavdelingens samarbeidspartnere
- etablere og vedlikeholde kontakt med de ansvarlige for katekese på andre språk enn norsk på sentralt og lokalt plan i bispedømmet
- utarbeide modeller for foreldre- og voksenkatekese i samarbeid med menighetene
- utarbeide annet nødvendig kateketisk materiale etter behov: bøker, hefter, pamfletter osv.
- holde kontakten med menighetenes sogneprester, kateketledere og øvrige kateketer og innhente tilbakemelding på Pastoralavdelingens materiale og tilbud

Les hele stillingsutlysningen på katolsk.no

For mer informasjon om stillingen, kontakt avdelingsleder Maria J. Sammut: maria.j.sammut@katolsk.no, telefon: 488 67 451.

Søknad og CV sendes til pastoral@okb.katolsk.no innen 1. desember 2014.

St Joseph
RETRETTSSENTER
GREFSEN OSLO

«Gud er nær, vær lydhør»

Våren/sommeren 2015

Tors. 5. febr.–søn. 8. febr.

P. Rory SM og Bjørg Eimstad
Retretter i fastetiden

Tors. 26. febr.–søn. 1. mars

P. Rory SM og Hilde Reinertsen Myhrer
Sr. Marit

Tors. 12. mars–søn. 15. mars

P. Rory SM og Arne Sand
Sr. Marit

10 dagers retrett

Ons. 3. juni–fre. 12. juni

sr. Anette og Geir Gundersen
P. Jo Neve SM

Fre. 31. juli–søn. 9. aug.

P. Ken SJ (USA)
Sr. Anette

Retrettene tilbringer vi i stillhet og bønn. Den hl. messe og tidebønner er en del av dagsrytmen. Personlig veiledning er til hjelp i prosessen. Retrettene starter med aftens kl. 18.00 og avslutter med middagen kl. 12.45.

Prisen på helgeretretter: fra tors. til søn.: kr 2000,-
10-dagers retrett: kr. 5500,-
studenter/ungdommer 30 % rabatt

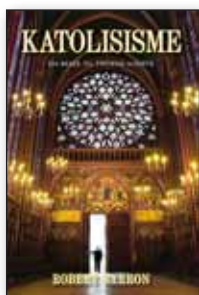
Påmelding

Epost: retrett@stjoseph.no
Telefon: 23 40 09 22 eller 23 40 09 34
Post: St. Joseph Retrettsenter,
Brannvaktveien 5, 0489 Oslo

Plass på retretten er sikret når påmelding er bekreftet og depositum betalt til 0530 17 80402 eller 1607 18 23990

Mer informasjon om retrettene og retrettsenteret:

www.stjoseph.no

Robert Barron

Katolisisme

– en reise til troens hjerte

Oversatt av Vidar Andé Eide
St. Olav forlag, 2014
280 sider, 329 kr

Katolisisme med farge

Beige er en farge som visstnok skal gi oss en opplevelse av lunhet, så sier i hvert fall interiøreksperterne. Robert Barron, mannen bak den internasjonale katolske mediemisjonen *Word On Fire*, uttalte visstnok for mange år siden at dagens katolisisme hadde blitt fargeløs, den var blitt beige og utvasket i sin fremtoning. Hva han syntes manglet, har han gitt svaret på gjennom sin egen tolkning og formidling av katolsk tro.

Noen kjenner ham kanskje som opphavsmann til dokumentarserien *Catholicism*, som er utgitt både som dvd og bok. Nå er begge deler å få fatt i på norsk takket være iherdig arbeid fra St. Olav forlag.

Selvbevisst katolisisme. Boken, *Katolisisme – en reise til troens hjerte*, vil av kritikerne bli lest som en triumfalistisk fremstilling. Ikke minst vil den kunne virke som en provokasjon i en sosialdemokratisk enhets- og likhetskultur. Det skyldes at Barron er fremtredende representant for en sterkt strømning innenfor dagens katolisisme, en strømning som har sett til pave Johannes Paul II og Benedikt XVI for å hente inspirasjon til en ny-evangelisering av kulturen. Kort sagt, en katolisisme som virker både selvsikker og selvbevisst i sin fremtoning.

Gjennom ti kapitler ledes vi til det Barron mener er selve hjerte- og pulsslagene i katolsk tro. Han problematiserer ikke, men forkynner, han vil først og fremst fremelske begeistring og undring. Det er ikke tvil om at temperamentet og lynnet i Barrons fremstilling enten vil vekke begeistring eller avvising, det ligger i formen han har valgt. Robert Barron er en benådet formidler, han evner å få fremstillingen til å engasjere, den er som et overflødigthorn. Boken begynner med to kapitler om

Jesus, og måten Jesu liv og gjerning skildres på, er eksemplarisk. Barrons Jesus sprenger grenser og utfordrer til liv.

Radikalitet og inkarnasjon. Fra amerikansk sammenheng henter Barron inn Peter Maurin og Dorothy Day som levende eksempler på mennesker som har tatt radikaliteten i Jesu lære på alvor. Her står både ikkevoldens vei og den radikale fattigdommen sentralt. De to regnes som grunnleggerne av The Catholic Worker Movement i USA på 1930-tallet.

Inkarnasjonen – at Gud ble menneske i Jesus Kristus – er selve bærebjelken i katolsk tro og praksis, slår Barron fast. For ham er det en uoppagelig sammenheng mellom inkarnasjonstanken og Kirkens «begripelighet», eller materialitet. Det er denne insisteringen på troens elementære sider som gjennomsyrer Barrons tilnærming fra første til siste side.

Teologien, fromheten og kunsten er for Barron kalt til å vitne om inkarnasjonen i alle dens sjatteringer og former. Tydeligst blir dette når han tar for seg forståelsen av Maria før han fortsetter med Gud og gudsforståelsen. Deretter blir vi introdusert for «De uunnværlige menn: Peter, Paulus og misjonseventyret». Så følger to kapitler om Kirken og eukaristien. Disse to kapitlene viser at Barron har evnen til å formidle vanskelig og i utgangspunktet tungt teologisk stoff på en måte som åpner det opp for leseren.

Når Barron i kapittel åtte tar for seg helgenene, velger han ut fire kvinner. Men før han kommer så langt, henter han frem Paulus' ord i galaterbrevet om at «... jeg lever ikke lenger selv, men Kristus lever i meg» for å forklare hva som er dynamikken i helgenenes liv. Fortellingen om Peters fiskefangst, hvor Jesus ber om å få komme om bord i Peters båt, beskrives som en «nådens invasjon». Helgenene er mennesker som har latt Jesus gå om bord i sitt livs båt, sier Barron. Det som er felles for Katarina Drexel, Thérèse av Lisieux, Edith Stein og Mor Teresa av Calcutta, er at Jesus kom om bord i deres livs båt og forvandlingen kunne begynne.

Bønn. Det nest siste kapitlet i boken omhandler bønnen og Åndens liv. Også her går Barron praktisk til verks. Han lar oss få møte tre skikkelser, en moderne og to eldre: Thomas Merton, Johannes av Korset og Teresa av Avila. Han lar deres historie være en veiviser

for leseren inn i bønnens og Åndens landskap. Hver på sin måte illustrerer de tre hvordan også motgangen de møtte fra Kirken, ble til erfaringer som foredlet dem og gjorde dem enda mer åpne for Gud og hans ledelse.

Slutten i boken handler om «de siste ting», og også her beviser Barron at han er en oppmerksom guide i reisen mot troens hjerte. Han henter inn veiledere fra litteraturhistorien og teologien for å føre oss gjennom dette noe uveisomme og uoversiktlige landskapet.

Rikdom. Robert Barrons *Katolisisme* er en rik bok. Hans fremstilling og tilnærming fortjener å bli leste og diskutert av mange. Da er ikke det viktigste at man alltid er enig, men at man lar seg engasjere og overraske. Med denne utgivelsen har menighetene fått en gavepakke, måtte de bare vite å ta imot den, til inspirasjon for den innvidde og til kunnskap for den som søker større forståelse av hva det katolske er for noe.

Morten Erik Stensberg

Wilfrid Stinissen

Den nye vinen

– om Åndens frukter

Oversatt av Asle Dingstad
St. Olav forlag, 2014
216 sider, 329 kr

Frukten av et kristenliv

Da karmelittmunken Wilfrid Stinissen gikk bort 30. november 2013, døde en av Skandinavias mest leste forfattere av oppbyggelig litteratur. Br. Wilfrid ble født i Belgia i 1927 og trådte som 18-åring inn i karmelittordenen. I 1967 kom han til Skåne i Sverige, hvor han var med på grunnleggelsen av karmelittenes kloster i Norraby. I 1974 kom hans første bok, «Den indre bønnens vei». Br. Wilfrid favnet vidt; han nådde mennesker langt utenfor katolsk tradisjon, og hans forfatterskap må sies å ha hatt stor økumenisk betydning. De aller fleste av de i alt 28 bøkene han skrev, er utgitt på norsk.

Levd liv. Det ble så riktig at det var denne boken, *Den nye vinen – om Åndens frukter*, som skulle bli br. Wil-

frids siste. Den presenterer rett og slett fullbyrdelsen av et kristenliv. Åndens frukter, som er «kjærlighet, glede, fred, overbærenhet, vennlighet, godhet, trofasthet, ydmykhet og selvbeherskelse» (Gal 5,22–23), må ikke forveksles med Åndens syv gaver (jf. Jes 11,2). Som Stinissen presiserer innledningsvis, setter gavene mennesker i stand til å lytte til Den hellige ånd mens fruktene kommer hos den som beredvillig følger Åndens impulser.

Åndens frukter er dermed frukten av et levd kristenliv. Boken beskriver hvordan livet ser ut når Ånden får ta tak. Det er ikke så mye et spørsmål om hva man må gjøre for å få det til, men om å innta riktig perspektiv. Tror vi det når vi ber «skje din vilje som i himmelen så og på jorden», ja, da får det nødvendigvis konsekvenser for vårt liv – for vår måte å tenke, føle og handle på.

Realisme. Det er en realisme i Stinissens bøker med brodd mot overfladisk fromhet. Han vet hva et kjempende menneske er, og han vet at uten barmhjertighet blir selv dydene til fall. Hør bare hva han skriver om ydmykhet:

«Når noen sier om seg selv at han er ydmyk, er det grunn til å være på vakt. Visst kan det være sant. Mot slutten av sitt liv sa Lille Thérèse: 'Jeg tror jeg er ydmyk', og hun hadde sikkert rett. Men hun er et unntak. De fleste som tror at de er kommet langt på ydmykhetens vei, fristes ikke sjelden, uten å si det, til å være ganske fornøyd med sin egen ydmykhet! Ydmykhet er en umulig 'dyd'. Det var en tid da man trodde at man kunne oppdra et menneske til ydmykhet ved å ydmyke det. Men ydmykkelser fører ofte slett ikke til ydmykhet, men til såret hovmod. Så snart du lykkes med en 'ydmykhetens handling', dukker det opp en liten kommentar som gratulerer deg med din ydmykhet. Nei, ydmykhet oppnås ikke gjennom anstrengelser. Hovmodet sitter så dypt og er en så farlig gift at den alltid kan forvandle din tilsynelatende ydmyke holdning til et enda mer subtilt hovmod.»

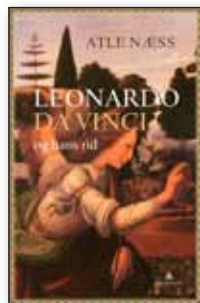
Like lite som ydmykheten oppnås gjennom anstrengelser, gjør de andre av Åndens frukter det. Tyngdepunktet ligger ikke i deg selv, men i Guds Ånd, som bor i oss og som vil komme til full utfoldelse hvis Han bare får lov. Vi tar feil av målet hvis vi bare fokuserer på hva vi må gjøre og glemmer hva vi har mottatt. Boken er først og fremst en oppfordring til å ta imot de gavene vi allerede har fått

– i dåpen, i fermingen – og stadig vekke får – i eukaristien. Enkelt og direkte beskriver Stinissen allmenne erfaringer fra det åndelige liv, samtidig som han løfter opp og utvider perspektivet. Han gir mot til den som har gitt opp og ikke lenger våger å tro på Guds gjennomgripende kraft. Det er en from realisme i alt han skriver og de råd han gir.

Utfordrende. Det dreier seg om å ha blikket rettet mot Gud, hvor kristenmennesket finner sin identitet. Det er Gud, hans vilje og hva han kan utrette gjennom oss, som er i fokus. Vi kan ikke gjøre oss selv til bedre mennesker, men Gud kan. Det er hva boken dreier seg om. Den er forløsende – det hele strander ikke på egne anstrengelser, altså – men samtidig utfordrende: Hvorfor er jeg ikke kommet lengre om det er slik at Guds egen Ånd bor i meg? Vi utfordres til å legge ut på dypt vann igjen, overgi oss på ny til Åndens nye liv, drikke av den nye vin og la gavene komme til full utfoldelse. Løpet er ikke kjørt! Det er ikke for sent!

Et befriende budskap fra en som selv har fullført løpet.

Sr. Anne Bente Hadland OP

Atle Næss

Leonardo da Vinci og hans tid

Gyldendal Norsk Forlag, 2014
168 sider, 449 kr

Leonardo da Vinci er universalgeniet fremfor noen. Han ble født 1452 i landsbyen Vinci, som lå under den nærliggende bystaten Firenze. Mens rivalen Venezia var Europas port til Levanten og Orienten, ble Firenze renessansens arnested og et tidlig europeisk sentrum for humanistisk lærdom. Nå har Atle Næss skrevet *Leonardo da Vinci og hans tid*. Den burde bli en av høstens bestselgere. Gjør den det, vil jeg si at der ennå er håp for norsk dannelse.

Allsidig. Næss er utdannet cand. philol. og var frem til 1987 lektor. 1975 debuterte han med romanen *Gun*. Til nå er det blitt 13 romaner. Dertil kommer tre kriminal-

og ungdomsromaner, tre barnebøker og – medregnet årets Leonardo-biografi – ti bøker innen genren essays, reportasje og sakprosa. 26 utgivelser på 39 år gjør Næss til en av våre mest produktive og allsidige nyere norske forfattere.

Han har mottatt en rekke priser og er oversatt til tysk, engelsk, svensk og nynorsk. Blant hans bøker som i vår sammenheng er mest interessante, er *Askim-Firenze t/r* (1992), *Ibsens Italia* (1997), *Italienske bilder* (1999), *Da jorden stod stille – Galileo Galilei og hans tid* (2001), *Munch – en biografi* (2004) og *Nidarosdomen – en biografi om Norges nasjonalmonument og menneskene som bygde det* (2011).

Stikkord til en rød tråd i Atle Næss' vev er Italia og biografier – særlig om kunstnere og det sakrale i en pedagogisk syntese. Som forfatter er han selv kunstner og skriver dermed med en innføling som ikke nødvendigvis en biograf med utelukkende historisk metodebakgrunn har.

Tid og miljø. Også med sin Leonardo-biografi skriver Næss seg inn i beste britiske historietradisjon, der samspillet mellom tiden og miljøet er med på å forme biografens objekt. I «Etterord» skriver han underfundig og vederheftig: «Litteraturen om Leonardo da Vinci er nærmest en egen industrigren, og det tilsynelatende uten konjunkturproblemer. ... Det sier seg selv at jeg ikke har hatt mulighet til å konsultere mer enn en brøkdél.» Likevel fyller bokens bibliografi seks sider, som gir et solid inntrykk. Hertil føyer seg ni sider med noter, samt register, kart over samtidens Frankrike og Italia, verklister og oversikt over paver, herskere i Firenze og Milano samt franske konger.

Leonardo da Vinci og hans tid er heldigvis ikke i kaffebokformat, men har et mer leservennlig format, og designet er nennsomt og innbydende. Papirkvaliteten er høy nok til at de mange farveillustrasjonene kommer til sin rett, slik det bør være i en bok av en så kresen forfatter og med et tema som har så bred appell.

I Næss' portrett av den store kunstner og hans verker står hovedtrekkene klart frem og har interessante detaljer. Sproget er klart, rikt og herlig ujølete. Med tanke på at bokens objekt nesten er en industrigren, har forfatteren gitt seg stor fallhøyde. Men han lander solid og elegant.

Steinar Rivedal Wiik

Ledertrening med NUK

Norges Unge Katolikker har et ledertreningsopplegg for ungdom i alderen 15–18 år, med kurs om Kirken, Bibelen, ledelse og samarbeid. Denne gangen blir det også lokallagskurs. Ledertreningen bygger videre på det ungdommene har lært i katekesen og skal fortsette å utvikle dem til å bli gode, katolske forbilder og ledere. Kursene holdes på vår- og høstsamlingene på Mariaholm. I tillegg til å lære mer får man oppleve et levende katolsk fellesskap blant ungdom, møte nye og gamle venner og bli bedre kjent med troen. Få med fjorårets konfirmanter fra din menighet til Vårsamling 2015!

For: konfirmerte ungdommer over 15 år

Tid: 20.–22. februar

Sted: Mariaholm, Spydeberg

Pris: kr 800 for NUK-medlemmer;

kr 1200 for øvrige

Påmelding: www.nuk.no/aktiviteter

Pavens bønneintensjoner 2014/2015

November

Generell intensjon:

At alle som lider av ensomhet må erfare Guds nærvær og andres støtte.

Misjonsintensjon:

At unge seminarister og ordensfolk må ha kloke veiledere som selv har en god formasjon.

Desember

Generell intensjon:

At Freiserens fødsel må bringe fred og håp til alle mennesker av god vilje.

Misjonsintensjon:

At foreldre må være sanne evangelister som gir troens dyrebare gave videre til sine barn.

Januar

Generell intensjon:

At folk fra forskjellige religiøse tradisjoner og alle mennesker av god vilje, vil jobbe sammen for å skape fred.

Misjonsintensjon:

At ordensmenn- og kvinner i dette året som er dedikert til det gudviede liv, vil gjenoppdage gleden ved å følge Kristus og strebe etter å tjene de fattige med entusiasme.

Februar

Generell intensjon:

At de som sitter i fengsel, og særlig de unge, vil være i stand til å gjenoppbygge verdige liv.

Misjonsintensjon:

At gifte som er separert, vil oppleve å bli inkludert og støttet i det kristne fellesskapet.

Fra biskop Berislav Grgic' kalender* 8

- 26/11–3/12 Zagreb
- 4/12 Ljubljana
- 6–7/12 Ferming i menigheten Guidonia Montecelio (Italia)
- 8–15/12 Tyskland
- 21/12 Høymesse, Karmel (Tromsø)
- 24/12 Midnattsmesse, Vår Frue kirke (Tromsø)
- 25/12 Pontifikalmesse, Vår Frue kirke
- 26/12 Høymesse, Karmel
- 27/12 Messe, St. Elisabethsøstre (Tromsø)
- 28/12 Høymesse, Karmel
- 1/1 Høymesse, Karmel
- 4/1 Pontifikalmesse, Vår Frue kirke
- 10/1 Messe hos St. Elisabethsøstre (Tromsø)
- 11/1 Høymesse i Karmel
- 17/1 Messe hos St. Elisabethsøstre (Tromsø)
- 18/1 Høymesse i Karmel
- 20/1 Møte i konsultorkollegiet og presterådet
- 24/1 Messe hos St. Elisabethsøstre (Tromsø)
- 25/1 Pontifikalmesse i Vår Frue kirke

*Å jour per 30/10

Fra biskop Bernt Eidsvigs kalender* 8

- 24–25/11 Kurs for sogneprester, Mariaholm
- 26/11 Katolsk-luthersk samtalegruppe
- 29/11–2/12 Klosterneuburg
- 2–3/12 Manchester
- 3–6/12 London, tribunalmøter
- 8/12 Møte i Finansutvalget. Pontifikalmesse kl. 18.00, domkirken
- 9/12 Møte i Liturgikommisjonen
- 10/12 Nobels fredsprisutdeling
- 14/12 Sogneprestinnsettelse Janusz Fura, St. Magnus menighet, Lillestrøm
- 19/12 St. Johannes menighet, Bredtvet, H.M. Dronningen besøker menigheten
- 21/12 Messe for eritreiske katolikker, Oslo
- 24/12 Julemesse I
- 25/12 Julemesse II
- 30/12–2 Trondheim
- 7/1 Messe på St. Sunniva skole, skolens jubileum
- 10/1 Julebord med personalet
- 11/1 Sogneprestinnsettelse Torbjørn Olsen, St. Teresia menighet, Hønefoss
- 13/1 Visitas Pastoralavdelingen, innvandrersjelesorgen, Norges Unge Katolikker, kirker og kapeller i Akersveien
- 15–16/1 München
- 18/1 Høymesse og åpning av Villa Maria, Stabekk
- 19/1 Konsultorkollegium, presteråd, pontifikalmesse og årlig middag med nuntius og geistligheten
- 8/2 Visitas i St. Olav domkirkemenighet, Oslo
- 9/2 Møte Det permanente råd, København
- 10–11/2 Kurs for sogneprester, Mariaholm
- 13–15/2 Retrett og samling med Gravridderne, Trondheim

*Å jour per 3/11

Norges Katolske Kvinneforbund

Valfart til Walsingham og York 12.–17. juni 2015

Tre overnattinger i Elmham House, Walsingham, to overnattinger i Monkbar hotell, York.

Alle måltider utenom frokost betales i tillegg og avtales på stedet. Prisene er avhengig av et deltakerantall på minst 15.

Priser: dobbeltrom ca. 7 600 kr, enkeltrom ca. kr 9 800.

Depositum: 30 % av prisen for flyreise og hotell betales når bestillingen er bekreftet. Resten betales 2 måneder før avreise. Begge deler innkreves av reisebyrået **Reiseland**.

Nærmere opplysninger og påmelding

Rønnaug Aaberg Andresen, 916 80 823, ronnauga@online.no
Jorun Haugsmark Westgaard, 907 39 032, jorunhw@gmail.com.

Påmeldingsfrist: 15. desember 2014

Forbød de kristne OL?

Av Bjørn Are Davidsen

Planene om vinter-OL i Oslo strandet etter massiv kritikk, men det er fortsatt en akseptert øvelse å hylle antikkens opprinnelige leker. Og, som så ofte, blir kristne taperne når man bebreider keiseren som på 390-tallet forbød lekene siden de var hedenske.

Mange er i det hele tatt enige om mye når vi snakker om OL. Fra i hvert fall 776 f.Kr. ble hvert fjerde år alle krigshandlinger mellom greske byer stanset. I stedet viet man fem dager til fredelig kappestrid mellom amatører som kjempet om laurbær og ære. Ingen slåss om arrangementet, med håp om prestisje og turister.

Siden lekene fant sted på samme idrettsanlegg i Olympia, var det heller ikke noe spørsmål om etterbruken. Og byen var ikke et monument for en olympisk komité eller diktator. Det handlet om helt andre guder. Den mest kjente attraksjonen var et av antikkens syv underverker, en tolv meter høy Zevs-statue i elfenben dekket av gull.

Forbudt? Dermed hører det med til barnelærdommen at lekene pågikk i god olympisk ånd til keiser Theodosius den store (347–395) forbød dem som del av sin fanatiske kamp mot alt hedensk. Store Norske Leksikon forteller at han «forbød hedensk gudsyndelse i 392, og de olympiske leker ble arrangert siste gang i 393». På forskning.no bekreftes at «Lekene døde langsomt ut på 300-tallet e.Kr. De ble arrangert siste gang 393 e.Kr., da de ble forbudt av den romerske keiser Theodosius på grunn av deres hedenske karakter.» For noen avslører dette også kristendommen som en kroppsfientlig religion med verdier

vi ikke bør ta vare på i et moderne samfunn.

Det som egentlig avsløres, er at man ikke har gjort en pliktøvelse som foreløpig er utenfor det olympiske programmet, på fagspråket kalt å se etter. Det vanker ingen pris for historieskrivning som ikke forholder seg til kilder.

Tar vi noen runder med kildene, er det ikke vanskelig å diskvalifisere mange myter. For det første er det bare å sette alle romantiske bilder av antikkens leker på sidelinjen. For det andre oppdager vi at ingen kilder tilsier at de ble forbudt av Theodosius, selv om han burde ha gjort det.

Tøffe tak. Det er selvsagt ingen grunn til å bestride at lekene var viet Zevs. Under åpningsseremonien ble det sunget salmer til hans ære og båret frem offerdyr. Man anstrengte seg ikke for å skjule hvem som var lekernes høye beskytter. Og beskyttelse kunne man trenge. Ikke bare fordi bokserer kjempet uten hjelm eller vogner manglet sikkerhetsbelte og airbag når firspannene kappkjørte i verste Ben Hur-stil. I romertiden bokset man med småsteiner og skarpe gjenstander surret til lærreimer om hendene.

I bryteøvelsen pankration var alt lov, unntatt å bite, brette fingre eller slite ut øyne. Damoxenos ble da også diskvalifisert da han brukte fingre som dolk og rev ut motstanderens innvoller. Som i boksing holdt man på til den andre var hjelpeløs.

Som man kan ane, var altså ikke det viktigste å delta. Tapere som overlevde, møtte det som den gang for mange var en skjebne verre enn døden: hån.

Man trenger ikke å være mester i logikk for å forstå at juks fristet. Stadig strengere virkemidler ble tatt i bruk for å stanse uvesenet, fra bøter til pisking. Det hindret likevel ikke posører som keiser Nero i å bestikke dommere og konkurrenter.

Eliten ordnet seg også på andre måter. Lekene foregikk langt fra bare i Olympia. Konger og keisere innvilget stadig flere olympiske leker som belønning eller etter bestikkelser. Vi finner olympiske leker nærmere 30 steder i antikken, fra makedonernes hovedstad Aigai (dagens Vergina) til Tyrus. Muligens var lekene i Antiokia de mest kjente.

Lekene førte uansett ikke til fred. Grekerne så ikke tilfeldig passerende

olympiske leker som noen grunn til å stanse krigshandlinger. På 300-tallet e.Kr. var det lenge siden lekene hadde vært for amatører som kjempet om ære – hvis de noen gang hadde vært slik. Ingen nølte med doping, eller hva man trodde kunne ha effekt, fra opium og stryknin til alkohol og dyrehjarter. Bankettene manglet verken vin eller eskortedamer. Vinnere ble dyrket som guder, med pengepremier, slaver og pensjoner livet ut.

I stedet for kroppsforakt som motiv bak et angivelig forbud mot olympiske leker (og et reelt mot gladiatorer på 400-tallet), kan det lekene møtte av motstand, ha vært påvirket av et kristent syn på kroppen som hellig og ukrenkelig.

Lekene ebber ut. Leker til ære for Zevs fikk noen glipptak da Theodosius i 391 forbød «å slakte et uskyldig dyr som offer for døde og stumme gudebilder, på noe som helst sted». Men det er altså ikke mulig å finne et forbud mot olympiske leker i lovsamlingen *Codex Theodosianus* fra 438 eller i kristen teologi. Likevel hadde selvsagt forbudet mot ofring til hedenske guder en effekt. Det ble færre og mindre leker når de ikke kunne knyttes til religiøse aktiviteter.

Men hvis lekene ikke ble forbudt, bør det da være spor etter dem senere enn 390-tallet?

Ja, så avgjort. Selv om omfanget og interessen avtok, fortsatte lekene i flere hundre år, noen av dem muligens i kristen regi, fra Antiokia til Olympia. I Olympia finnes arkeologiske spor frem til et jordskjelv raserte for mye av området i 551. Gjentatte oversvømmelser og barbarinvasjoner gjorde ikke anleggene mer brukbare.

Araberinvasjonen på 600-tallet betydde slutten på det som måtte være igjen. Dels fordi økonomien i Østromerriket fikk en knekk den aldri kom over, dels fordi byer ble flyttet eller forlatt, og dels fordi de kom på hender som prioriterte andre ting enn antikkens idrett.

De olympiske leker ble aldri forbudt, men det er mange grunner til at de tok pause til moderne tid. Det bør også være noen grunner til tenkepause slik arrangementet er blitt i dag.

Meditasjon ved adventskransen

Av Camilla Cselenyi, OKBs pastoralavdeling

Foto: Camilla Cselenyi

Her følger korte meditasjonstekster for hver av søndagene i år, som mor eller far kan lese når dere står ved adventskransen og har sunget adventsverset. Tekstene bygger på søndagens evangelielelesning i messen.

Første søndag i advent

(Etter Mark 13,33–7)

En mann eide et stort hus og hadde mange ansatte. Han skulle ut på en reise, så han satte de ansatte til å passe huset. Han gav dem oppgaver de skulle gjøre mens han var borte. Så sa han: «En dag kommer jeg hjem igjen, og da vil jeg se at dere ikke har sluntret unna. Da blir jeg glad.» Men hva kan skje mens huseieren er borte? Hva kan de ansatte forvente seg når han kommer tilbake? Har de noe å se frem til?

Vi kristne er som de ansatte i huset. Vi venter på at Jesus skal komme. Men noen ganger kan det være vanskelig å vite hvordan vi skal jobbe for ham. Vi kan finne stillhet og lytte til ham med hjertet, vi kan snakke til ham når vi ber, vi kan høre fortellinger om Jesus og lytte til hans ord.

Andre søndag i advent

(Etter Mark 1,1–8)

Johannes levde i ødemarken. Folk kom til ham for å la seg døpe. Johannes forkynte at de skulle omvende seg. Han hadde klær av kamelhår, og han spiste vill honning, for han levde selv et liv i fattigdom. Johannes viste vei for andre mennesker. Han viste dem at det var mulig å begynne på nytt, å begynne å leve som et bedre menneske. Og så talte han om en person som snart skulle komme, en mektig mann som ville døpe mennesker i Den Hellige Ånd.

Om få uker feirer vi at det som Johannes forkynte, virkelig skjedde. Vi skal feire at Jesus kom til verden. Gud kom til jorden som et lite barn. Hvordan forbereder vi oss på det? Hva betyr det for oss at Jesus kom?

Tredje søndag i advent

(Etter Joh 1,6–8,19–28)

Noen var kritiske til Johannes og spurte ham ut om hva han egentlig drev med. Han lot dem få vite at han forkynner Kristi komme til verden og forbereder folk på det. Ingenting av det han gjør, handler om å gjøre seg selv viktig i andres øyne. Men alt handler for ham om å peke på Lyset som kommer til verden. Og Lyset som kom til verden, er Jesus Kristus. Hva betyr det for oss at Jesus er Lyset?

Fjerde søndag i advent

(Etter Luk 1,26–38)

Maria var en ung kvinne da Gud sendte henne engelen Gabriel med en viktig beskjed. Engelen hilste henne med de aller vakreste ord, men Maria ble redd. Engelen sa: «Ikke vær redd, kjære Maria. Gud ønsker at du skal bli mor til en liten gutt som skal hete Jesus. Hans far er Gud selv, og han skal være konge over alt som finnes til evig tid. Vil du gjøre dette for Gud, Maria?» Maria tok imot ordene fra engelen og sa «ja» til Gud. Slik ble Maria mor til Jesus. Hennes tro og tillit til Gud var så stor at hun stolte på at alt ville gå bra selv om hun ikke var gift. Hva kan vi lære av Marias tro?

De fleste opplever advent som en hektisk tid. Vi deltar på juleavslutninger, gaver skal kjøpes, boligen skal pyntes, og det meste av julebaksten skal være klar når juleklokkene ringer. Advent er blitt en av de mest stressende tider på året, og mange opplever ikke at de får det rommet for ettertanke som de gjerne skulle hatt før jul.

Men mange familier har likevel en adventskrans som de tenner hver av søndagskveldene i advent. Vi synger et adventsvers for hver av søndagene («Nå tenner vi det første lys», «Så tenner vi et lys i kveld» eller «Tenn lys»). Dette er en fin anledning for familien til å samles i ro.

Mer om språk og babbel

Ole Ringdal Johansen uttrykker i St. Olav nr. 4 misnøye med at jeg i nr. 3 skrev om forfallet i dagens norske språk i et katolsk kirkeblad. Han skriver at uforstandig bruk av metaforer og klisjéer ikke er et «religiøst problem», underforstått det burde jeg ikke ha skrevet om. Jeg har flere ganger skrevet om kirkelig-religiøse spørsmål St. Olav i de senere år. Denne gang valgte jeg et allmennkulturelt spørsmål, og redaksjonen lot artikkelen trykke. Ringdal Johansen, som for øvrig ikke hadde innvendinger mot artikkelen som sådan, tar egentlig opp et spørsmål av redaksjonell karakter. Hvor skal grensen gå for de temaer kirkebladet vil ha stoff om? Det er ikke jeg den rette til å svare på. Men jeg vet at St. Olav i sine beste dager også behandlet stoff utenfor det strengt religiøse eller kirkelige område.

For øvrig har Ringdal Johansen selvsagt rett i at det går utmerket an å behandle språklige spørsmål i en kirkelig kontekst, eksempelvis bibeloversettelser, nye salmebøker osv. Selv har jeg i noen år, på frivillig basis, undervist vietnamesiske søstre i norsk. Når man vet hvilken subtil fonetikk som det vietnamesiske språket består av, er det en sterkt kompliserende faktor i undervisningen at NRK, endog i nyhetssendinger, dyrker «mangfold i eteren», dvs. et virvar av dialekter som er komplett uforståelige for store innvandrergrupper. Festtalene om rask og god integrering blir noe hule når endog politikere, i sine henvendelser til allmennheten, taler om «pæng», og at de reiser «hematt».

Georg Fr. Rieber-Mohn, Hønefoss

P. **Victor Albert OMI**, som kom til Norge i mars i fjor for å arbeide i sjelesorgen på tamilsk i Oslo katolske bispedømme, forlot Norge 10. august i år etter å ha blitt gjenutnevnt til økonom ved oblatfedrenes Jaffna-provins. P. Alberts erstatter venter i skrivende stund på å få arbeids- og oppholdstillatelsen i orden.

St. Olav

Som nevnt i forrige nummer av St. Olav, har Trondheim stift fått to nye polske prester i høst, og vi har nå gleden av å vise våre lesere hvordan de ser ut. Den 30. august

ankom p. **Tomasz Bazuła** (f. 1979), som skal virke i Molde og Kristiansund, med bosted Kristiansund. Han ble født i Dębica (Polen) og studerte i presteseminaret i Tarnów 2000–2006, der han tok en mastergrad i sosiallære. Han ble diakonviet i mai 2005 i Zawada (Polen) og presteviet 20. mai 2006 i Tarnów. P. Bazuła har vært kapellan i Stróże 2006–2009, i Bruśnik 2009–2012 og i Mielec–Ducha Świętego 2012–2014, og han har pastoral erfaring fra barne- og ungdomsarbeid og arbeid blant syke.

Dagen etter ankom p. **Sławomir Czuba** (f. 1983), som skal virke i menigheten i Trondheim. Han er også født i Dębica og studerte i presteseminaret i Tarnów 2002–2008, der han

tok en mastergrad i psykologi. Han ble diakonviet juni 2007 og presteviet 31. mai 2008 i Tarnów. P. Czuba har vært kapellan i Kruźłowa 2008–2011 og i Mielec–Ducha Świętego 2011–2014, og han har pastoral erfaring fra barne- og ungdomsarbeid og arbeid i familier.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 5. september 2014/St. Olav

Den 2. september ankom p. **Juan Carlos Roldan** (f. 1955) fra det argen-

tinske bispedømmet Morón Oslo katolske bispedømme. P. Roldan vil allerede være kjent for noen, da han hatt to kortere opphold i Norge i 2009 og i 2011. Han er utlånt

for en treårsperiode og skal bo i Stavanger. P. Roldan ble født i Tyskland og er oppvokst i Buenos Aires (Argentina) og studerte ved St. Augustin presteseminar i San Isidro (Argentina) 1977–1981. Han ble diakonviet 1. januar 1982 i Morón og presteviet 25. mars 1982, også i Morón. Han har vært kapellan ved katedralen i Morón 1982–1986, sogneprest i Hurlingham 1987–1998, i El Palomar 1998–1998, i Hurlingham igjen 1998–2007 og i Haedo 2008–2014. I perioden 1987–1999 var han også åndelig veileder for studentene ved presteseminaret i San Isidro. P. Roldan tok licentiat i bibelfag 2012 ved det katolske universitetet i Buenos Aires og er i gang med doktorgradsstudier i samme emne.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 5. september 2014/St. Olav

Kajetan Bocek er gjenvalgt som leder av Norges Unge Katolikker under organisasjonens landsmøte i september. Sammen med seg i arbeidsutvalget får han **Ann Louise Ledum** (21), **Alexander Kopperud** (19), **Brion Lance Caguiat** (24), **Edwina Francis** (17), **Izabela Nedzi** (17) og **Mark Joseph T. Ross** (20 år).

nuk.no 9. september 2014/St. Olav

Helge Landmark (68), organist ved St. Olav domkirke i Oslo, sluttet den 14. september 2014 i sin stilling. Etter å ha vært ansatt i St. Olav siden 1997, blir han nå pensjonist.

Den 15. september tiltrådte to personer som i hver sine 50%-stillinger overtar stafettspinnen. Ny domorganist er **Otto Christian Odland** (40). Han er cand.musicae

(diplom orgel) fra Norges musikkhøgskole 2002, og har erfaring fra arbeid som organist i Bærum, for Sølvгутtene, i St. Paul kirke i Bergen og som høg-

skolelektor i liturgisk spill ved Norges musikkhøgskole. Han er også aktiv som konsertorganist.

Foto: Hans Trond / katolske.no

Ny domkantor er **Vegar Sandholt** (46). Han er utdannet fra Norges musikkhøgskole 1997 innen kirkemusikk, liturgikk, hymnologi og korledelse. Han er også diplom- og solistklokkenist fra Løgum-kloster kirke-musikskole 2007. Vegar har tidligere bl.a. arbeidet som assisterende domorganist i Oslo domkirke, som klokkenist ved Oslo rådhus og Uranienborg kirke samt kantor i Lilleborg, Volda og Bredtvet menigheter. Som kordirigent leder han nå Oslo domkirkes guttekor og Songlaget BUL.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 7. september 2014/St. Olav

Caritas Norge har en rekke nyansatte denne sommeren/høsten.

Foto: Caritas Norge

Jan-Egil Mosand er ansatt som nødhjelps-koordinator. Han har landbruks-faglig utdannelse med matsikkerhet som område. Mosand har master i organisasjon og ledelse fra NHH. Han har erfaring fra bistand og humanitær hjelp fra Afghanistan, Pakistan, Sri Lanka, Tanzania og Zambia. Han har tidligere arbeidet med humanitær ledelse og nødhjelps-kordinering i felt for FN, Røde Kors og internasjonale organisasjoner.

Foto: Caritas Norge

Jeanette Olsen, født i 1981, er ansatt som programkoordinator for Colombia, Cuba, Filippinene, Vietnam og Sri Lanka. Olsen har jobbet for UNICEF i tre år med utdanningsprosjekter i Sudan og nødhjelpsrespons og fredsbygging ved hovedkvarteret i New York. Tidligere har hun vært praktikant ved

den norske FN-delegasjonen i New York og aktiv i Redd Barna Ungdom. Hun har en Master i Gender and Development fra Universitetet i Bergen, og har feltarbeidserfaring fra Afrika og Latin-Amerika.

Foto: Caritas Norge

Ingrid Finess Evensmo, født 1987, er ansatt som prosjektsekretær for utenlandsavdelingen. Hun har tidligere jobbet med matsikkerhet, klima og likestilling hos Women's Environment & Development Organization, FNs befolkningsfond og Institute for Sustainable Development and International Relations. Evensmo har en bachelor i statsvitenskap fra UiO/Universidad del Salvador i Argentina og en master i internasjonal utvikling fra Sciences Po Paris.

Foto: Caritas Norge

Sigrid Westeng Odde er ansatt som daglig leder ved Caritas Infosenter for arbeidsinnvandrere i Oslo. Sigrid har masterstudier i kristendoms-kunnskap og prosjektlederutdanning fra Universitetet i Oslo, med delstudier ved universitetet i Cape Town. Hun kommer fra et utenlandsopphold i Kamerun, der hun jobbet som rådgiver i organisasjon og ledelse for Det norske misjonsselskap. Sigrid har tidligere jobbet som prosjektleder i NAV, LO og ideelle organisasjoner, og hun har journalisterfaring fra NRK.

Foto: Caritas Norge

I tillegg er **Kristine Gran Martinsen**, født 1989, ansatt i et vikariat som prosjektsekretær fra 15. september. Kristine er master i samfunnsøkonomi fra universitetet i Oslo og skrev sin masteroppgave om relasjonen mellom diskriminering av kvinner og menneskehandel. Kristine er også vikarierende katekesekoordinator i St. Johannes menighet i Oslo og tidligere leder av Norges Unge Katoliker.

Melding fra Caritas Norge/St. Olav kirkeblad

Foto: St. Elisabethsøstre

24.–29. september 2014 avholdt St. Elisabethsøstre sitt provinsialkapittel i Oslo. Følgende søstre danner provinsialrådet de neste seks årene: **M. Katarina Hodyr** (provinsialsuperior), **M. Natanaela Hess**, **M. Agnes Nowak**, **M. Asumpta Balcerzak** og **M. Janina Kruk**. På bildet sees også søstrenes generalsuperior, M. Samuela Webinska. Som en konsekvens av valget flyttet sr. M. Katarina Hodyr fra Tromsø til Oslo 10. oktober, og sr. **M. Asumpta Balcerzak** ble utnevnt til ny superior for søstrenes kommunitet i Tromsø fra samme dato. Hun flyttet til Tromsø 9. oktober.

Melding fra St. Elisabethsøstre i Norge /St. Olav

Foto: Mats Trond / katolske.no

Menighetssekretær i St. Johannes menighet i Oslo, **Collette Marmande Furuly**, har fått innvilget permisjon 29. september 2014–1. juli 2015. I hennes fravær er **Renate Marie**

Renate Eriksen

Glomset Eriksen ansatt som menighetssekretær (80 %). Renate er født i Oslo i 1984 og mor til tre barn.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 26. september 2014

Den 21. oktober gikk **Elzbieta Schjette**, familiepastoral medarbeider ved Pastoralavdelingen i Oslo katolske bispedømme, over i pensjonistenes rekke. Elzbieta har vært tilknyttet avdelingen, og før det Familiesenteret i bispedømmet, de siste ti årene.

St. Olav

Som man kan lese om under *Inn- og utland*, møttes Oslo katolske bispedømmes pastoralråd for perioden 2014–2016 helgen 24.–26. oktober. På programmet stod også valg på nytt arbeidsutvalg. Det nye arbeidsutvalget består, foruten biskopen,

av **Dag Albert Bårnes** (ordstyrer, Asker&Bærum, gjenvalgt), **Gunhild Bærø** (Tønsberg), **Hans-Kristian Jakobsen** (Stavanger) og **Trong Dinh Tran** (Haugesund). Det skal også velges en geistlig representant til AU blant rådets geistlige medlemmer.

Heidi H. Øyma

Mange nyvalgte menighetsråd har konstituert seg siden sist, og noen er også blitt valg. Informasjon om alle disse finnes på katolsk.no.

Utnevelser

Oslo katolske bispedømme

Den 1. september 2014 har biskop Bernt Eidsvig av Oslo utnevnt **Juan Carlos Roldan** til kapellan i St. Svit-hun menighet, Stavanger. Utnevnelsen gjelder for en periode på tre år fra samme dato.

St. Olav

P. **Clement Inpa Amirthanathan**, sogneadministrator i Larvik, har søkt biskop Eidsvig om tre måneders permisjon fra sin tjeneste. Biskopen har innvilget permisjonen fra 1. oktober i år og utnevner samtidig p. **Ragnar Leer Salvesen**, sogneprest i Porsgrunn, til konstituert sogneadministrator i Larvik i perioden 1. oktober 2014 til 31. desember 2014.

Melding fra Oslo katolske bispedømme

P. **Andreas Rupprecht** SM, sogneadministrator for St. Gudmund menighet på Jessheim, er av biskop Eidsvig innvilget studiepermisjon i perioden 1. januar–30. juni 2015. P. **Erik Ruud** SM ivaretar oppgaven som sogneadministrator i denne perioden.

Melding fra Oslo katolske bispedømme

For at Pastoralrådet i Oslo katolske bispedømme kan være et organ som gjenspeiler mangfoldet i bispedømmet, forutsetter statuttene at biskopen kan utnevne inntil fem medlemmer. Biskop Bernt Eidsvig har derfor utnevnt **Zeremariam Yohannes** (eritreisk gruppe, gjenutnevnt) **Leonides («Leoni»)** **Leon Gelacio** (filippinsk gruppe, gjenutnevnt), **Marcin Andrzej Fojcik** (polsk gruppe, gjenutnevnt), **Roxicca Thirumeny** (tamilsk gruppe, gjenutnevnt) og **Patricio Quintana** (spansktalende gruppe, nyutnevnt) til medlemmer av rådet. Utnevnelsene gjelder frem til 1. oktober 2016.

Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 14. og 30 oktober 2014/St. Olav

Tromsø stift

P. **Sigurd Markussen** er utnevnt til ny generalvikar i Tromsø stift fra 2. september i år. Han tar over etter **Marek Chelminiak**. Fra 1. november er han også stiftets økonom, et verv han tar over fra mgr. **Torbjørn Olsen**. P. Sigurd Markussen er utlånt til Tromsø stift fra Oslo katolske bispedømme.

Melding fra Tromsø stift/Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) 2. september 2014

Klosterdrevet

- gjestehus
- studenthjem
- møtelokaler
- sentralt på Majorstuen

Ideelle møtelokaler for mindre grupper.

Ta kontakt for et godt tilbud!

Sta. Katarinahjemmet
Gjørstads gate 9
0367 Oslo
Tlf.: 23 21 54 10
rom.katarinahjemmet@katolsk.no

katarinahjemmet.katolsk.no

En liten katolsk bønnebok

over 10 000 solgt!

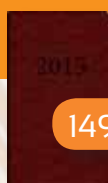

149,-

Mer enn en vanlig bønnebok og kan brukes som en kondensert katekisme, med over 1000 bibelsitater og -henvisninger, typologisk oversikt, bibelordliste, tabell over Bibelens bøker, samt vanlige katolske bønner og messen på norsk og latin. Den lille boken foreligger nå i brunt, sort og rødt skinn, med leseband og gullsnitt.

www.stolavforlag.no

Katolsk almanakk 2015

149,-

Inneholder ukens oppslag og liturgiske referanser for hver dag, liturgiske farge, tidebønner, helgenfester og høytider samt dager med kirkeplikt og offisielle flaggdager.

Kjøpes i St. Olav bokhandel eller på nett www.stolavbok.no

Utveksling for samarbeid, utvikling og håp

Av Kristina Elizabeth Bjørnland
Foto: Norges Unge Katolikker

Norges Unge Katolikker har startet et utvekslingsprosjekt med Caritas Honduras. To ungdomsdelegater fra Honduras og to fra Norge skal jobbe sammen i åtte måneder for å bli bedre kjent med hverandres organisasjoner og se hvordan de kan lære av hverandre.

Delegatene har vært sammen i Norge siden august og drar til Honduras i desember. St. Olav har tatt en prat med ungdommene for å bli bedre kjent med prosjektet.

Kan dere først beskrive hva utvekslingsprosjektet går ut på?

Mathias Ledum (19): Det største fokusområdet for prosjektet er organisasjonsutvikling. Vi skal se på hva vi kan lære av hverandre med hensyn til måter å samarbeide, organisasjonsstruktur og trening av ungdomsledere. Målet for prosjektet er å øke sosial og politisk deltagelse blant ungdom, både i Norge og i Honduras.

Hvorfor ville dere bli med på dette prosjektet?

Mathias: Jeg skulle ha et friår før jeg begynner på universitetet og ville bruke det på noe meningsfylt. Jeg interesserer meg for mennesker og politikk, så derfor synes jeg at prosjektet så veldig spennende ut!

Bao Hieu Kevin Nguyen (22): For meg var ikke dette en del av planen i det hele tatt, fordi jeg allerede hadde tatt friåret mitt. Men da jeg ble kontaktet av

Fra venstre: p. Khiem Duc Nguyen, Diego Nunez, Mathias Ledum, Hilda Caceres, Bao Hieu Kevin Nguyen.

NUK etter at den opprinnelige delegaten måtte trekke seg, tenkte jeg at jeg burde sende inn en søknad. Jeg elsker å reise, og jeg elsker NUK – så dette er en god kombinasjon for meg.

Diego Nunez (23): I Honduras er det mange som lider. Ungdommer som dør i gatene, ungdommer som ikke kan lese og skrive. Jeg ville være med på dette prosjektet for å hjelpe disse ungdommene. I tillegg vill jeg lære om en ny organisasjon og se hvordan den er organisert. Mye av arbeidet vårt er ikke så godt organisert, så jeg tror vi kan lære mye av NUK.

Hilda Caceres (24): Etter å ha lett etter arbeid i ett år fikk jeg vite om dette prosjektet. Jeg synes det så veldig interessant ut, men jeg var først litt usikker, for hva ville skje hvis jeg ble med i prosjektet og samtidig fikk en jobb i Honduras? Men jeg lot avgjørelsen være i Guds hender. Jeg vil jobbe som advokat for ungdom, så jeg tror at dette prosjektet vil gi meg mye relevant erfaring.

Hilda og Diego, dere har vært med på NUKs Landsmøte og har fått se litt av hvordan vi jobber her. Hvilket inntrykk har dere av organisasjonen så langt?

Diego: Førsteintrykket var «Wow», denne organisasjonen er veldig godt strukturert! Alle hadde sin egen mappe med sakspapirer, og det var så klare retningslinjer for valg av leder og andre ting. Det er lett å se hva dere jobber med.

Hilda: Det er spennende at det virkelig er ungdommene som bestemmer. P. Khiem var jo der (ungdomsprest p. Nguyen Duc Khiem, red. anm.), men han hadde ikke engang stemmerett! Det er kult, men også rart at ikke prestene er mer med på å bestemme. I Honduras er det alltid prestene som har det siste ordet.

Diego: Det er også imponerende at så unge ungdommer, helt ned til 16 år, er med på så viktige avgjørelser. I vårt Landsmøte er de fleste minst 22 år. Og det samme gjelder styringsgruppene.

Hva har vært den mest spennende opplevelsen så langt?

Bao Hieu: Jeg synes det var veldig lærerikt å dra på kurs med Fredskorpset med ungdommer fra hele verden.

Mathias: Ja, det var veldig spennende. På leiren med LNU (Landsrådet for Norges Barne- og Ungdomsorganisasjoner) var vi færre enn på kurset med Fredskorpset, og vi ble veldig knyttet sammen. Det er så inspirerende at ungdom fra hele verden kan samarbeide så godt og lære mye fra hverandre. Selv om det er svært forskjellige prosjekter og organisasjoner vi har, følte vi allikevel at vi gjorde mye av det samme. Vi forstod hverandre.

Diego: Det har vært en god og morsom opplevelse at man kan «henge med en prest». Vi har vært mye med p. Khiem etter arbeidstid, og nå har vi vært på en ukes tur sammen.

Hilda: Det er vanskelig å si, for jeg opplever nye ting hver dag! Men en liten ting som å gå ute sent på kvelden, har vært helt utrolig å oppleve. For det kan jeg aldri gjøre hjemme. Det virker kanskje lite, men det er utrolig.

Hvordan er det å bo i Norge nå? Hva savner dere fra hjemme, og hva er fint her?

Hilda: Det har vært lett å tilpasse seg til å bo her. Først og fremst fordi det er så trygt. Vi føler oss veldig frie. Vi trenger ikke å bekymre oss for at noe skal skje hele tiden. Men noe jeg savner veldig hjemmefra, er varmen og utadvendtheten til menneskene i Honduras. Der sier folk hei til deg på bussen og smiler til deg på gata.

Diego: Jeg savner at sola faktisk varmer deg og ikke bare skinner. Det er ganske kaldt her. Folk har sagt at det har vært sommervær, men det skjønner jeg ikke. Jeg fryser jo! Jeg har heller aldri sett frostrøyk fra munnen min. Tenk at det er så kaldt at jeg kan se min egen pust! Men litt etter litt vender kroppen min seg til det. Jeg gleder meg til å oppleve vinter og snø.

Hilda: Språket er også en stor utfordring. Vi er helt utslitt av å høre på norsk og engelsk hele dagen.

Bao Hieu og Mathias, hva gleder dere dere til med å dra til Honduras?

Bao Hieu: Jeg ser frem til å bli kjent med en ny kultur. Det blir også spennende å møte ungdommene og se hvordan de jobber der. Men jeg tenker ofte på at det er mye mer vold og kriminalitet der. Heldigvis har vi Hilda og Diego som vil passe på oss!

Mathias: Jeg har bodd et år i Sør-Amerika, kjenner allerede kulturen og er veldig glad i den. Så jeg gleder meg veldig til å dra tilbake! Det blir spennende å se hvordan ungdommene og Caritas jobber med å forebygge vold. Og så gleder jeg meg veldig til å bli kjent med familiene til Hilda og Diego – de virker veldig kule.

Til slutt legger Hilda til:

– Jeg vet at det arbeidet vi gjør, ikke hjelper de lidende menneskene direkte. Men jeg tror at det vi lærer her, kan hjelpe oss og hvordan vi organiserer arbeidet vårt. Jeg er så takknemlig for at NUK har valgt å samarbeide med oss! Og for at NUK har valgt å støtte Honduras i neste års Adventsaksjon. Det er virkelig rørende at mennesker så langt borte vil engasjere seg for å hjelpe vårt land, som lider.

Les mer om prosjektet på bloggen nukduras.wordpress.com

Ordet ble menneske

Julen er uten tvil den mest kjære og tradisjonsrike kristne feiringen i vårt verdenshjørne. For mange er det blitt en like kjær tradisjon å bruke adventsukene til å søke dypere inn i den kommende høytids budskap. Karmels åndelige arv har en god del å bidra med i vår søken.

«Det sanne lys (...) kom nå til verden (...), men verden kjente ham ikke» (Joh 1,9). Disse ordene fra Johannesprologen, som vi hører forkynt hver juledag, er en av de viktigste nøklene til julemysteriets plass i våre liv. Fordi inkarnasjonen er en vedvarende realitet, er det svært viktig at vi evner å gjenkjenne Gud under menneskeskikkelse. Både for gjeterne og vismennene for 2000 år siden og for oss i dag dreier det seg nemlig om troen som gjør at vi kan se rett inn i realitetens kjerne uten å la oss villedes av det ytre.

Dette er en daglig utfordring. Jesus sier jo at «det dere gjorde mot en av disse mine minste brødre, gjorde dere mot meg» (Matt 25,40). Det er simpelthen slik at «da han antok en menneskelig natur, forente han seg med alle skapte veseners natur» (den hellige Johannes av Korset, *Åndelig Sang*). Gud er derfor å finne i hver og en av mine medmennesker, om de er gode og hyggelige eller ikke. Johannes av Korset forklarer videre at «det er kun gjennom sin Sønn, at Gud ser på alle ting. 'Gud så på alt det han hadde gjort, og det var overmåte godt' (1 Mos 1,31). Å se dem som gode, er å gjøre dem gode i hans Sønn. Slik kledde han dem også i skjønnhet. Dette skjedde da Sønnen ble menneske, og

Gud på den måten opphøyde mennesket i Guds skjønnhet.»

Den hellige Thérèse av Jesusbarnet var en stor mester i å ha øye for dette i sin hverdag: «Vi har en søster i kommuniteten som har en egen evne til å irritere meg på alle måter – hennes oppførsel, det hun sier, hennes personlighet, alt opplevde jeg som meget ubehagelig. Da sa jeg til meg selv at nestekjærlighet ikke skal bestå i følelser, men i gjerninger. Derfor anstrengte jeg meg for å gjøre mot denne søsteren det jeg ville ha gjort for den jeg likte best av alle. (...) Det var på grunn av Jesus, skjult i dypet av hennes sjel.» Dette åpnet for noe utrolig godt i relasjonen mellom de to, og Thérèse tilskriver dette «Jesus, som gjør det bitreste til noe søtt» (*En sjels historie*).

Også vi står stadig foran valget mellom å gjenkjenne, lytte til, elske og tjene Jesus i den andre – eller å la det være. Til tider synes det å være svært vanskelig, men Thérèse skynder seg å forsikre oss: «Jeg skulle heller si at det synes vanskelig, for Herrens åk er godt og lett. Når man tar imot det, føler man straks dets mildhet, og man utbryter med salmisten: Jeg har sprunget på dine buds veier, for du har utvidet mitt hjerte» (*En sjels historie*).

Når kjærligheten utvidet vårt hjerte slik, vokser samtidig troens evne til å ta imot alt fra de andre som fra Jesu egen hånd. Da den hellige Johannes av Korset mot slutten av sitt liv ble forfulgt og satt til side av enkelte med myndighet i den orden han hadde vært med på å stifte, skrev han i et brev: «La ikke det som har hendt meg, forårsake noen sorg for deg, datter. Det er ikke mennesker som gjør

alt dette, men Gud, han som vet hva vi trenger og arrangerer alt til vårt beste. Tenk bare at det er Gud som ordner alt. Og der det ikke er noen kjærlighet, legg kjærlighet og du vil finne kjærlighet.»

Samtidig blir man klar over at Gud også ønsker å åpenbares for de andre gjennom oss. Derfor må julemysteriet slå dype røtter i våre liv. Den salige Elisabeth av Treenigheten oppmuntrer oss: «La oss hele tiden leve forenet med Ordet som ble menneske. Må han være sjelen i vår sjel, livet i vårt liv, slik at vi med den hellige Paulus kan si: Kristus lever i meg.» Da bærer vi Kristus, han som lever i oss, til alle vi møter. Elisabeth skriver til sin venninne som var blitt kone og mor: «Vær hans sakrament i hvilket dine to jenter alltid ser Ham.» Vi kan bli så «gjennomsiktige» for Kristi guddom at han kan røre ved andres indre gjennom oss. Da er vi virkelig Guds nærværs sakrament for hverandre, Gud som «ble menneske og tok bolig iblant oss» (Joh 1,14).

Vi takker!

Per 29. oktober er det kommet inn kroner 267 157 i gaver til St. Olav i 2014. Takk til alle våre givere!

